

FORBUNDET AF 1948

BIBLIOTEK OG ARKIV
FORBUNDET AF 1948
LANDSFORENING FOR BØSSER OG LESBISKE

Landsforening for bøsser og lesbiske

BERETNING OG REGNSKAB 81

ORDINÆRT LANDSMØDE

lørdag den 24. april og søndag den 25. april 1982 i Folkets Hus, Enghavevej 40 i Stainingssalen København. (ved Enghave Plads). Enghave Plads ligger en rask spadseretur ud til enden af Istedgade fra Hovedbanegården. Men

også buslinjerne 3 (tværgående), 10 (Christiansborg og »bagsiden« af hovedbanegården-Tietgensgade) og 16 (Rådhuspladsen og Vesterbrogade-siden af Hovedbanegården) kan benyttes.

Dagsorden i henhold til vedtægterne:

1. Valg af dirigent, protokollfører, fører og stemmetællere.
2. Beretning.
3. Godkendelse af foreningens og fondens regnskaber.
4. Indkomne forslag.
5. Valg til hovedbestyrelse i henhold til foreningens vedtægter.
6. Valg til fondens bestyrelse i henhold til fondens fundats.
7. Valg af revisor.
8. Landsforeningens budgetter og kontingent.
9. Eventuelt.

Stemmeret har ethvert medlem, som har indbetalt kontingent til en lokalafdeling.

Der gives kun adgang for stemmeberettigede medlemmer, som ved indgangen kan forevise gyldigt medlemskort.

Der kan kun stemmes ved personligt fremmøde.

ad 2: Den skriftlige beretning er aftrykt i dette nummer

I lighed med forrige år foreslår hovedbestyrelsen, at landsmødet strækker sig over 2 dage.

Hovedbestyrelsen foreslår nedenstående emner behandlet i gruppearbejde:

- a. Princip- og arbejdsprogram (pjece er udsendt til medlemmerne).
- b. Antidiskriminationslovgivning
- c. Lokalradioer (oplæg vil foreligge på landsmødet).
- d. Lesbiske i Forbundet af 1948 (oplæg vil foreligge på landsmødet).
- e. Udenrigsudvalget (oplæg på landsmødet).
- f. Pan (oplæg på landsmødet).
- g. Bøssers og lesbisk forhold på arbejdspladsen (oplæg på landsmødet).
- h. Andre grupper. Hovedbestyrelsen foreslår landsmødet, at også andre grupper end de her nævnte kan nedsættes alt efter de fremmødtes ønsker.

Evt. A: Deltagelser i andre bevægelser.
B: Unge i Forbundet af 1948.
C: Ældre i Forbundet af 1948

ad 3: Landsforeningens, afdelingerne, fondens og selskabernes regnskaber udsendes som bilagshæfte til beretningen.

ad 4: Der er rettidigt indkommet følgende forslag:

- a. Forslag fra vedtægtsudvalget.
- b. Forslag fra Århusafdelingen vedr. medlemsmøder.
- c. Forslag vedr. Pan.

Forslagene er aftrykt i dette nummer

ad 5: I henhold til vedtægterne skal der på landsmødet vælges landsformand samt 5 bestyrelsesmedlemmer (de øvrige 9 medlemmer er udpeget af afdelingerne).

ad 6: I henhold til fondens fundats skal der vælges 2 medlemmer til Fondens bestyrelse.

ad 7: Hovedbestyrelsen indstiller Revision Danmark, statsautoriserede revisorer, til genvalg.

ad 8: Landsforeningens budget forelægges på landsmødet. En forhøjelse af A-medlemmernes ½-årskontingent til 100 kr. fra 2. halvår 1982 er indbygget i budgettet.

Hovedbestyrelsens forslag til rammetidsplan og dagsorden for landsmødet 24.-25. april 1982. Tidsplanen kan ændres under mødet, ligesom rækkefølgen af de enkelte punkters behandling kan ændres.

Lørdag den 24. april:

Kl. 12.00: Frokost i Folkets Hus for egen regning.
Kl. 13.00: Indledning ved formanden for folketingets retsudvalg, Jimmy Stahr (S).
Officiel åbning ved landsformanden.

ad pkt. 1: Valg af dirigent, protokollfører og stemmetællere.

Godkendelse af dagsorden og tidsplan.

Kl. 13.00: ad pkt. 2: Mundtlig fremlæggelse af beretning i pressens nærværelse.

Kl. 14.00: Oplæg til gruppearbejde.

Kl. 14.30: Gruppearbejde.

Kl. 16.30: ad pkt. 3: Godkendelse af foreningens og fondens regnskaber.

Kl. 17.00: ad pkt. 4: Indkomne forslag.

- a. Vedtægtsudvalgets forslag.
- b. Forslag vedr. medlemsmøder (behandles kun, såfremt vedtægtsudvalgets forslag desangående ikke vedtages).

Kl. 19.00: Middag – for egen regning og risiko.

Søndag den 25. april:

Kl. 10.00: ad pkt. 2: Fremlæggelse af gruppeforbereder og forslag til resolutioner/udtalelser. Herefter godkendelse af beretningen.

Kl. 12.00: Frokost.

Kl. 13.00: ad pkt. 4:

c. Forslag vedr. Pan.

ad pkt. 5:

Valg til hovedbestyrelse i henhold til foreningens vedtægter.

ad pkt. 6:

Valg til fondens bestyrelse i henhold til fondens fundats.

ad pkt. 7:

Valg af revisorer.

ad pkt. 8:

Landsforeningens budgetter og kontingent.

ad pkt. 9:

Eventuelt.

Kl. 15.00 (forhåbentlig) afslutning ved landsformanden og herefter evt. pressemøde.

LANDSFORENINGEN

Vedtægtsudvalg

På landsmødet i april 1981 blev der nedsat et vedtægtsudvalg med medlemmer fra alle lokalafdelinger. Flere af dem var dog også medlemmer af hovedbestyrelsen. Udvalget har holdt en del møder finansieret af lokalafdelingerne, og det vil fremlægge et forslag på landsmødet den 24.-25. april i København. Forslaget er aftrykt andetsteds.

Hovedbestyrelsen

Hovedbestyrelsen har afholdt 11 møder, hvor 1 var konstituerende umiddelbart efter forrige landsmøde, og 1 var et »opfølgende« møde, hvor en meget lang dagsorden gjordes færdig. Forretningsudvalget holder normalt møde dagen forud for hovedbestyrelsesmøderne. De fleste møder er afholdt i København, men nogle få har været afholdt i Århus og på Fyn.

Landsforeningens funktion

Foreningens udvikling i de senere år, hvor vi har fået stadig flere lokalafdelinger og flere medlemmer, og især den eksplosive udvikling efter købet af ejendommen Knabrostræde 3 i København, har ført til, at hovedbestyrelsen og fondsbestyrelsen har måttet beskæftige sig med landsforeningens funktion, især hvad angår foreningens interne kommunikationsniveau og foreningens økonomiske styring.

Indtil for et par år siden var der en rubrik i Pan ved navn »Medlemsnyt«, hvor de vigtigste sager på hovedbestyrelsens og fondens dagsorden blev gennemgået, men i de seneste par år har det knebet lidt med information om landsforeningens og fondens arbejde. Dog er lokalbladene i stadig højere grad begyndt også at bringe landsorganisatorisk stof. Med henblik på at forbedre landsforeningens kommunikationsniveau er det blevet besluttet at inddrage lokalbladene i endnu større omfang således, at de lokalvalgte hovedbestyrelses- og fondsbestyrelsesmedlemmer skriver om sager, som har været til behandling på møderne. Endvidere gøres der forsøg på at udarbejde en art »arbejdsbeskri-

velse« for lokalvalgte hovedbestyrelsesmedlemmer indeholdende bl.a. forslag til forbedret informationsvirksomhed. Der vil også blive udarbejdet en folder om landsforeningens arbejde til udsendelse til medlemmerne. Endelig er der udarbejdet en »aktivist-vejviser« (i fagforeninger kaldet tillidsmandshåndbog) indeholdende alle nødvendige informationer om Forbundet såsom vedtægter, regnskabsstal, beretninger, oversigt over struktur og organer samt praktiske råd og vink om f.eks. hvordan, man stabler et offentlig arrangement på benene.

For de fleste medlemmer forekommer Forbundet af 1948 som organisation nok noget uoverskuelig. Det fører ofte – fejlagtigt – til at nogle taler om pyramidestruktur med deraf følgende pampervælde og umyndiggørelse. I virkeligheden er der ikke megen pyramide dannelse i Forbundet. Alle bestyrelser vælges direkte af medlemmerne, der er bare mange af dem. Desuden er der så hurtig udskiftning i bestyrelserne, at det dels er uden mening at tale om pampervælde alene af den grund, dels kan det være et problem med den hurtige udskiftning, idet det til tider kan knibe med kontinuiteten.

Uoverskueligheden skyldes alt så, at der er mange organer i Forbundet af 1948. En landsforening med hovedbestyrelse og 5 lokalafdelinger. En fond med 2 ejendomme og 3 ApS/AS-selskaber. Mer uoverskueligheden skyldes også at organerne – selvom de vælges direkte – ikke vælges på samme måde. Nogle af dem vælges kun på én (general)-forsamling (lokalbestyrelser og restaurationslokaler), mens andre vælges af flere forsamlinger (de landsdækkende organer (hovedbestyrelse og fondsbestyrelse) hvortil såvel alle afdelingerne som landsmødet vælger repræsentanter).

Denne meget udbyggede, decentral struktur er et gode for Forbundet, idet ansvar og arbejdsbyrde fordeles på mange hænder, og bestyrelser, udvalg og grupper kan fungere selvstændigt og efter eget ønske med ansvar direkte o-

Beretning og regnskab 1981
Forbundet af 1948
Landsforening for bøsser og lesbiske.
ISBN 87 88278 16 6
Redaktion: Hovedbestyrelsen

Ansvarshavende: FU
Lay-Out og montage: Bjørn Christiansen
Keld Løvetand.
Sats: Syfoma Sats
Tryk: Dortehea tryk

Henning Jørgensen
Foto: Allan Bunton

ver for de medlemmer, som har valgt/udpeget dem.

specielt om den økonomiske styring. Men man skal ikke lukke øjnene for svaghederne. Ovenfor er nævnt vanskelighederne med landsforeningens kommunikationsniveau, men især den økonomiske styring vanskeliggøres. Uden klart definerede beslutningsveje og beslutningskompetancer smuldrer denne styring let. Det har Forbundet ikke råd til, for foreningen har efterhånden vokset sig til at være en stor organisation med årssættning på 6-7 mill. kr. og med aktiver på ca. 6 mill. kr. Hvor andre organisationer af samme størrelsesorden naturligt ansætter regnskabs- og økonomiuddannede personale til at forestå driften af disse mange midler, kører Forbundet af 1948 med frivillige, der som oftest ikke er specielt uddannede hertil og derfor vil have vanskeligt ved at overskue situationen. Det betyder i virkeligheden, at det i Forbundet er mere nødvendigt end i organisationer med professionelt ansatte at have klart definerede og enkle styringsinstrumenter. Men det betyder også, at styringen og kompetancen hertil – trods decentraliseringen – respekteres af de enkelte organer og af enkeltmedlemmerne. Netop dette sidste punkt kan det under henvisning til det enkelte organs autonomi (»det skal I ikke blande jer i«) ofte knibe med.

Det fremgår af en række sager inden for de seneste 3 år, at den økonomiske styring ikke har været effektiv. En hurtig opgørelse viser, at mindst 150.000 kr. i denne periode er kommet i de forkerte hænder. Sagerne vedrører ikke mindre end 5 instanser i Forbundet, og det fremgår allerede heraf, at de mange økonomiske enheder vanskeliggør økonomisk styring. Dertil kommer, at nogle vogter

over deres egne affærer som børn over deres legetøj. Men ved at indtage en sådan holdning gør man i virkeligheden de implicerede en bjørnetjeneste, for Forbundet kan naturligvis ikke uden videre affinde sig med selvbestaltede dyk i kasserne, og selv en venlig afdragsordning kan være tyngende for den enkelte. Hvertil kommer, at en bestyrelse ved forsømmelighed kan pådrage sig et personligt erstatningsansvar.

Med henblik på bedring af den økonomiske styring er der dels udarbejdet skemaer til månedlig budgetkontrol i alle Forbundets organer, dels er der nedsat et fællesudvalg med repræsentanter fra forretningsudvalget og fondsbestyrelsen til samordning af hele organisationens økonomi.

Der er gjort forsøg på at etablere selvstændig økonomi gældende for f.eks. en bestemt gruppe uden om Forbundets kassererfunktion. Det er imidlertid blevet strengt imødegået af hovedbestyrelse og fondsbestyrelse, idet det jvf. ovenstående er vigtigt, at der i Forbundet findes så få »kasser« som muligt, samt at alle indtægter og udgifter passerer en kasserer; det gælder også gaver til øremærkede formål. Når Forbundet af 1948 går i samarbejde med andre om f.eks. et offentlig arrangement, bør det være respektive afdelings kasserer, der forestår den økonomiske styring af arrangementet, for går det galt, henvender kreditorerne sig først til Forbundet af 1948, hvor der er noget at hente, hvorefter Forbundet så i anden omgang selv må søge at skaffe noget hjem fra de øvrige medarrangører.

AALBORG LEGATET TIL FORDEL FOR FORBUNDET AF 1948

Aalborg Legatet består af en ejendom i Aalborg og et sommerhus i Blokhus. Sommerhuset er ube-

lænt, og det har derfor været inddraget i overvejelserne som sikkerhedsstillelse for yderligere låntagning i Fonden til afvikling af gammel etableringsgæld i Kanbrostræde i København. Det har legatsbestyrelsen imidlertid ikke set sig i stand til.

Denne interesse for låntagning har imidlertid ført til en tilsvarende interesse for legatets økonomi, og fordyber man sig i denne fremgår det, at legatet siden oprettelsen for 10 år siden grundet utilstrækkelige driftsindtægter har været udsat for en systematisk formueforringelse. Tilsvarende er der brugt helt utilstrækkelige midler på vedligeholdelse. Legatsbestyrelsen har på skrivende tidspunkt endnu ikke godkendt årsregnskabet for 1981, hvorfor det ikke er muligt at sende det ud sammen med Forbundets regnskaber.

I et forsøg på at rette op på forholdene har legatsbestyrelsen besluttet at forpagte sommerhuset ud til Aalborgafdelingen, som således gennem udlejningsindtægter skulle have interesse i at istandsætte og vedligeholde det. Tilsvarende »bor« Aalborgafdelingen i legatets ejendom i Aalborg, hvor der også, med tilskud fra Fonden på 10.000 kr., er investeret i ombygning og etablering.

Da forpagtningsskiftet imidlertid ikke ses at være tilstrækkelig til sikring af legatets nuværende formue, for ikke at tale om reetablering, har Fonden afgivet tilbud om økonomisk støtte til legatet, og såvel hovedbestyrelse som fondsbestyrelse har over for legatet ytrøstet ønske om et nærmere samarbejde. Nok fungerer legatet selvstændigt med egen, selvsupplerende bestyrelse. Men dels er det oprettet »til fordel for Forbundet af 1948«, dels er den første bestyrelse udpeget af Forbundets hovedbestyrelse, hvormed legatets formål og Forbundets interesse heri har fået en kraftig understregning. Der har imidlertid i de forløbne år ikke været megen kontakt mellem legatsbestyrelsen og hovedbestyrelsen/fondsbestyrelsen (omend en hel del kontakt med Aalborgafdelingen, som også har størst umiddelbar interesse heri). Således er det først for relativ kort tid siden gået op for hovedbestyrelse/fondsbestyrelse, at legatet er ved at æde sig selv, og endvidere er forpagtningsskiftet indgået uden om hovedbestyrelse/fondsbestyrelse.

Det er endnu ikke helt klarlagt, hvad den indeholder, men hvis den f.eks. forhindrer, at legatet kan stille sikkerhed for et lån, hvis forholdene ellers på et tidspunkt skulle muliggøre det, må legatsbestyrelsen helt klart jvf. formålsparagraffen have pligt til at indhente hovedbestyrelsens mening herom. Hvad angår formueforringelsen, burde legatsbestyrelsen for længst have underrettet hovedbestyrelsen.

To tidligere landsformænd har sæde i legatsbestyrelsen, så det kan nok undre, at kontakten ikke har været bedre. Men da det nu er dokumenteret, og da Forbundet har en interesse i legatets funktion, og endelig den kendsgerning, at fonden har tilbudt økonomisk støtte, må det være på tide at diskutere en eller anden form for nærmere samarbejde. En løsning kunne være, at der altid sad en repræsentant for hovedbestyrelse/fondsbestyrelse i legatsbestyrelsen. Der

er endnu ikke indledt forhandlinger herom, men det ville være en naturlig betingelse for at yde økonomisk bidrag til legatet.

O-lejrbevægelsen

I bestræbelserne på dels at lade homoseksuelle synspunkter kom-

me til orde så mange steder som muligt, dels at støtte alternative bevægelser har Forbundet af 1948 (sammen med BDF-Arhus) været repræsenteret som »beslægtet aktivmiljø« i O-lejrbevægelsens repræsentantskab.

FORSLAG:

a.

FORSLAG FRA VEDTÆGTSUDVALGET

§ 1 NAVN OG HJEMSTED

Foreningens navn er »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske«.

Stk. 2. Foreningens hjemsted er, hvor landsforeningens kontorlokaler forfindes.

§ 2 FORMÅL

Foreningens formål er på et progressivt grundlag at arbejde for bøssers og lesbisk politiske, kulturelle og sociale frigørelse samt at modvirke de normdannelse og strukturer i samfundet, som virker undertrykkende.

§ 3 STRUKTUR

Som medlem af foreningen kan optages enhver, der er bøsse eller lesbisk, eller som sympatiserer med foreningens formål.

Stk. 2. Medlemmerne er sammenluttet i lokalafdelinger, hvis medlemmer tilsammen udgør landsforeningen.

Stk. 3. Et medlem er tilsluttet den lokalafdeling, hvortil kontingentindbetaling har fundet sted. Medlemskab er hemmeligt, og fortegnelse over medlemmerne er ikke tilgængelig for andre end den pågældende lokalafdelings bestyrelse.

Stk. 4. Oprettelse og afgrænsning af lokalafdelinger indstilles af hovedbestyrelsen til endelig godkendelse på førstkommande ordinære landsmøde.

Stk. 5. »Forbundet af 1948's Bygge- og Støttefond«, for hvilken der er vedtaget særlig fondsats, varetager erhvervelse og drift af lokaler for lokalafdelingerne og landsforeningen samt oprettelse og drift af selskaber til lokale og/eller landsdækkende aktiviteter.

Stk. 6. Alle personvalg til bestyrelser i »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« afgøres ved almindeligt stemmeflertal.

Stk. 7. I alle bestyrelser og af disse nedsatte udvalg tilstræbes en ligelig repræsentation af mænd og kvinder.

§ 4 LOKALAFDELING

En lokalafdeling arbejder til fremme for »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske's« formål, og medvirker til at realisere de i princip og arbejdsprogram erklærede mål for foreningens arbejde.

Stk. 2. En lokalafdeling har fuldt selvstyre indenfor rammerne af nærværende vedtægter.

Stk. 3. En lokalafdeling udarbejder egne lokalvedtægter indenfor rammerne af nærværende vedtægter. Lokalvedtægterne skal godkendes på lokalgeneralforsamlingen.

Stk. 4. Lokalvedtægterne skal altid indeholde bestemmelser om »Navn og hjemsted«, »Formål«, »Lokalbestyrelse«, »Økonomi«, »Kontingent«, »Lokalgeneralforsamling« og »Endring og Opøsning« i henhold til nærværende vedtægter.

Stk. 5. Lokalafdelingens ordinære generalforsamling afholdes hvert år i februar.

Stk. 6. En lokalafdeling ledes som fastsat i lokalvedtægterne. Denne ledelse er lokalbestyrelsen.

Stk. 7. Lokalbestyrelsen vælges på den årlige generalforsamling og kan suppleres som bestemt i de lokale vedtægter.

Stk. 8. Lokalbestyrelsen er ansvarlig for forbindelse mellem lokalafdelingen og hovedbestyrelsen.

Stk. 9. Lokalbestyrelsen afholder medlemsmøde mindst hver tredje måned og indkalder til dette senest 8 dage før med indkomne forslag til dagsorden.

Stk. 10. Medlemsmødet fastsætter selv sit forløb, og andre punkter end de i dagsordenen kan behandles, men ikke besluttet for næste medlemsmøde, i hvis dagsorden de skal indgå.

Stk. 11. Medlemsmødet er lokalafdelingens højeste myndighed indtil førstkommande lokalgeneralforsamling. Til beslutninger kræves stemmeflertal, og stemmeret kan kun udøves ved personligt fremmøde.

Stk. 12. Lokalbestyrelsen er ansvarlig for lokalafdelingens aktiviteter, for opkrævning af det fastsatte kontingent og for fastsættelse af entre, samt pris og gyldighed af gæstekort. For lokaler der ejes af »Forbundet af 1948's Bygge- og Støttefond«, skal entre og pris på gæstekort godkendes af bestyrelsen for »Forbundet af 1948's Bygge- og Støttefond«.

Stk. 13. Lokalbestyrelsen kan i specielle tilfælde bevile kontingentfrihed efter regler, fastsat af hovedbestyrelsen.

Stk. 14. Af lokalafdelingens beholdning i bank eller sparekasse kan kun hæves af 2 medlemmer af lokalbestyrelsen i forening, på postgiro dog af 1 bestyrelsesmedlem.

Stk. 15. »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske's« medlemmer kan med taleret overvære lokalbestyrelsens møder og har borte fra rådgivningssager og medlemsfortegnelse uidskrænk adgang til lokalafdelingens arkiver.

Stk. 16. Lokalbestyrelsen er ulønnet.

§ 5 LANDSFORENING

Landsforeningen ledes af en hovedbestyrelse, der har til opgave at fremme foreningens formål, etablere kvalificeret rådgivning for bøsser og lesbiske samt at realisere de i »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske's« princip- og arbejdsprogram erklærede mål for foreningens arbejde.

Stk. 2. Til hovedbestyrelsen vælges hver lokalbestyrelse af sin midte 1 medlem. Desuden kan den lokale generalforsamling vælge 1 medlem, som ikke samtidig er valgt til lokalbestyrelsen. På landsmødet vælges 2 antallet af lokalafdelinger. Herudover vælges landsformanden/-kvinden først og sæt skilt.

Stk. 3. De af lokalbestyrelserne valgte hovedbestyrelsesmedlemmer kan ved forfald suppleres af de respektive lokalbestyrelser. Udtræden af lokalbestyrelsen forud for den ordinære generalforsamling betragtes som forfald.

Stk. 4. De af lokalgeneralforsamlingerne valgte hovedbestyrelsesmedlemmer kan ved udtræden suppleres af et medlemsmøde i den pågældende lokalafdeling.

Stk. 5. De i stk. 2 nævnte valg gælder for ét år fra det ordinære landsmødes afslutning. Såfremt et flertal af lokalbestyrelsen finder det nødvendigt at udskifte det lokalbestyrelsesvalgte hovedbestyrelsesmedlem kan dette ske, dog ikke i perioden mellem den ordinære generalforsamling og det ordinære landsmøde.

Stk. 6. Hovedbestyrelsen udarbejder forretningsorden og konstituerer sig med næstformand/-kvinde, hovedkasserer, landspolitisk sekretær og udenrigssekretær, som tillige med landsformanden/-kvinden udgør landssekretariatet, ialt 5 personer. Herudover vælger hovedbestyrelsen redaktører, samt de til arbejdet øvrigt nødvendige udvalg.

Stk. 7. Medlemmerne af landssekretariatet kan ikke samtidig være formand/-kvinde i andre af »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« bestyrelser. Hovedkassereren kan heller ikke samtidig være kasserer i andre af »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« bestyrelser.

Stk. 8. Landssekretariatet leder hovedbestyrelsens arbejde, koordinerer arbejdet i de forskellige udvalg og formidler information om disses arbejde til medlemmerne. Landssekretariatet repræsenterer landsforeningen udadtil, herunder dennes kontakt til medierne.

Stk. 9. Hvis landsformanden/-kvinden afgår i valgperioden, konstituerer hovedbestyrelsen landsformand/-kvinde indtil førstkommande landsmøde.

Stk. 10. Hovedbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mere end halvdelen af dens medlemmer er tilstede, herunder mindst to medlemmer af landssekretariatet. Til beslutninger kræves stemmeflertal, ved køb og salg, samt pantsætning af fast ejendom dog 2/3's majoritet af den samlede hovedbestyrelse. Stemmeret kan kun udøves ved personligt fremmøde.

Stk. 11. Foreningens medlemmer kan med taleret overvære hovedbestyrelsens møder og har borte fra rådgivningssager uidskrænket adgang til foreningens arkiver.

Stk. 12. Foreningen tegnes i retsforhold af to medlemmer af hovedbestyrelsen i forening, hvoraf den ene skal være landsformanden/-kvinden eller hovedkassereren.

Stk. 13. Af landsforeningens beholdning i bank eller sparekasse kan kun haves af to medlemmer af hovedbestyrelsen i forening, hvoraf den ene skal være hovedkassereren eller landsformanden/-kvinden.

Stk. 15. Hovedbestyrelsen er ulønnet.

§ 6 FORENINGENS ØKONOMI

Hovedbestyrelsen er ansvarlig for andsforsamlingens samlede budget.

Stk. 2. På grundlag af de på lokalgeneralforsamlingerne godkendte budgetter for lokalafdelingerne og de forventede udgifter til landsforeningens aktiviteter udarbejder hovedbestyrelsen budget for landsforeningen til godkendelse på det ordinære landsmøde.

Stk. 3. Landsforeningens procentandel af afdelingernes kontingentindtægter, indtægter ved salg af gæstekort, ordinære entre- og garderobeindtægter er ens for alle afdelinger og fastlægges på landsmødet. Ved ekstraordinære arrangementer afregnes af indtægter værende til ordinære entre- og garderobeindtægter.

Stk. 4. Lokalafdelingernes indtægter af aktiviteter af udadvendt og oplysende karakter, samt gaver og tilskud

til den enkelte lokalafdeling holdes ude fra den del af lokalafdelingens indtægter, der afregnes til landsforeningen.

Stk. 5. De i stk. 3 omtalte indtægter afregnes løbende til landsforeningens hovedkasse.

Stk. 6. De i stk. 3 omtalte indtægter fra lokalafdelingernes regnskaber indgår i landsforeningens samlede regnskab, der forelægges til godkendelse på det ordinære landsmøde.

Stk. 7. For lokaler, der ikke ejes af »Forbundet af 1948's Bygge- og Støttefond«, kan lokalbestyrelsen fastsætte en repræsentationsgodtgørelse for arbejde som klubvagt.

Stk. 8. Bortset herfra kan intet hovedbestyrelsesmedlem, lokalbestyrelsesmedlem, selskabsbestyrelsesmedlem eller Fondsbestyrelsesmedlem beklæde lønede hverv i foreningen.

Stk. 9. Regnskabsåret er kalenderåret.

Stk. 10. Foreningens regnskaber revideres af en af landsmødet valgt statsautoriseret revisor, herudover gennemgås foreningens regnskaber samt bilag kritisk af en på landsmødet valgt revisionsgruppe på tre personer, der ikke er medlem af hovedbestyrelsen, Fondsbestyrelsen eller selskabsbestyrelser.

Stk. 11. Foreningens medlemmer har uidskrænket adgang til landsforeningens og lokalafdelingernes bogholderi og regnskabsmateriale.

Stk. 12. Foreningens beholdning på postgirokonto må ikke overstige et af hovedbestyrelsen fastsat beløb.

Stk. 13. Kontante kassebeholdninger må ikke overstige et af hovedbestyrelsen fastsat beløb.

Stk. 14. For foreningens forpligtelser hæfter alene foreningens formue.

§ 7 KONTINGENT

Kontingentets størrelse fastsættes af landsmødet efter indstilling fra hovedbestyrelsen. Kontingentet er ens for alle afdelinger.

Stk. 2. Kontingentperioden er første og andet halvår. Medlemskort, der udstedes indenfor de sidste to måneder af et halvår, gælder til udløbet af det efterfølgende halvår.

§ 8 MEDLEMSBLAD

»Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« udgiver et medlemsblad, PAN, som redigeres af en åben redaktionsgruppe. Bladet skal indeholde såvel tematiseret som debat-skabende stof om lesbiske og bøsers sociale, politiske og kulturelle betingelser.

Stk. 2. Den til enhver tid siddende redaktionsgruppe, der godkendes af hovedbestyrelsen, vælger af sin midte en ansvarshavende redaktør.

Stk. 3. Medlemsbladet PAN henhører administrativt under Forlaget PAN ApS.

§ 9 LANDSMØDE

Landsmødet er foreningens højeste myndighed.

Stk. 2. Ordinært landsmøde afholdes hvert år inden udgangen af april med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent, protokolfører og stemmetællere.
2. Beretning.
3. Godkendelse af foreningens og Fondens regnskaber.
4. Indkomne forslag.
5. Godkendelse af landsforeningens, B-selskabernes og Fondens budgetter.
6. Valg til hovedbestyrelse i henhold til foreningens vedtægter.
7. Valg til Fondsbestyrelse i henhold til Fondens fundats.
8. Valg af revisor og revisionsgruppe.
9. Eventuelt.

Stk. 3. Tid og sted for ordinært landsmøde samt angivelse af sidste frist for indgivelse af forslag bekendtgøres skriftligt til hvert enkelt medlem med mindst 10 ugers varsel. Forslag, der ønskes behandlet på det ordinære landsmøde, skal være landssekretariatet i hænde senest 5 uger før landsmødet.

Stk. 4. Indkaldelse til ordinært landsmøde sker skriftligt til hvert enkelt medlem med mindst 14 dages varsel og skal være bilagt indkomne forslag, beretning samt budgetter og de reviderede regnskaber.

Stk. 5. Ekstraordinært landsmøde afholdes, når et flertal af hovedbestyrelsens medlemmer ønsker det, når et flertal af Fondsbestyrelsens medlemmer ønsker det, eller når mindst 50 medlemmer skriftligt fremsætter krav herom til hovedbestyrelsen, ledsaget af en til landsmødet motiveret dagsorden.

Stk. 6. Ekstraordinært landsmøde afholdes senest 6 uger efter modtagelsen af begæringen. Indkaldelse sker skriftligt til hvert enkelt medlem med mindst 14 dages varsel og skal være vedlagt den motiverede dagsorden.

Stk. 7. Et landsmøde er beslutningsdygtigt uanset de fremmødtes antal. Stemmeret har ethvert medlem, som forud for landsmødet start har indbetalt kontingent til en lokalafdeling. Til landsmødeslutninger kræves almindeligt stemmeflertal, til vedtægtsændringer og beslutninger om pantsætning af fast ejendom dog 2/3's majoritet af de fremmødte stemmeberettigede medlemmer. Stemmeret kan kun udøves ved personligt fremmøde.

Stk. 8. Skriftlig afstemning skal finde sted, når mindst 3 medlemmer forlanger det.

drive lokaler til brug for lokalafdelingerne og landsforeningen, samt at oprette og drive selskaber til lokale og eller landsdækkende aktiviteter.

§ 12 FONDENS BESTYRELSE

Fonden ledes af en bestyrelse på mindst 5 medlemmer, hvoraf 2 vælges af landsmødet. Lokalafdelingernes generalforsamlinger kan hver vælge 1 medlem til Fondsbestyrelsen. Herudover vælger hovedbestyrelsen 1 medlem. Såfremt bestyrelsen da er mindre end 5 personer, foretages på landsmødet supplerende valg til dette antal.

Stk. 2. De af lokalgeneralforsamlingerne valgte fondsbestyrelsesmedlemmer kan ved forfald suppleres af de respektive lokalbestyrelser.

Stk. 3. De af landsmødet valgte fondsbestyrelsesmedlemmer kan ved udtræden suppleres af 2 på landsmødet valgte suppleanter, der indtræder i den rækkefølge, de er valgt.

Stk. 4. Alle valg gælder for ét år fra det ordinære landsmødes afslutning.

Stk. 5. Fondens bestyrelse konstituerer sig med formand/kvinde og kasserer, samt vælger de til arbejdet nødvendige sekretærer og udvalg.

Stk. 6. Fondens formand/kvinde kan ikke samtidig være formand/kvinde i andre af »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« bestyrelser. Fondens kasserer kan ikke sam-

tidig være kasserer i andre af »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« bestyrelser. Fondens kasserer kan ikke samtidig være kasserer i andre af »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« bestyrelser.

Stk. 13. Bestyrelsen er ulønnet.

§ 13 FONDENS ØKONOMI

Fondens grundkapital udgøres af den fra den 23.02.1965 ophævede støttefond overførte beløb.

Stk. 2. Fondens kapital kan forøges ved overførsel af midler fra »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« samt ved salg af støttefondsmærker og ved gaver.

Stk. 3. Fonden består af over grundkapitalen af to kategorier af aktie- og anpartsselskaber, som ejes og erhverves af Fonden:

- A) sådanne, hvis formål er lokale aktiviteter og
- B) sådanne, hvis formål er landsdækkende aktiviteter.

Ved valg af selskabernes bestyrelser skal Fondsbestyrelsen, som udgør selskabernes generalforsamlinger, for så vidt angår A-selskaberne vælge 4 medlemmer efter indstilling fra lokalgeneralforsamlingen og 1 medlem efter indstilling fra lokalbestyrelsen af dennes midte; for så vidt angår B-selskaberne vælges bestyrelsen efter indstilling fra hovedbestyrelsen.

Stk. 4. Fondens bestyrelse er ansvarlig for Fondens og selskabernes samlede budget. Forventede indtægter og udgifter i A-selskaberne indstilles fra disses bestyrelser til fondsbestyrelsen og forelægges til godkendelse på den pågældende lokalafdelings generalforsamling. Forventede indtægter og udgifter i B-selskaberne indstilles fra disses bestyrelser til fondsbestyrelsen og forelægges til godkendelse på det ordinære landsmøde. Fondens øvrige forventede indtægter og udgifter fastlægges af Fondens bestyrelse og forelægges til godkendelse på det ordinære landsmøde.

Stk. 5. Fondens bestyrelse er ansvarlig for budgetopfølgning i såvel Fonden som selskabernes.

Stk. 6. Selskabernes regnskaber forelægges på »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« landsmøde i tilslutning til Fondens regnskaber.

Stk. 7. For lokaler, der ejes af »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« kan Fondens bestyrelse fastsætte en repræsentationsgodtgørelse for arbejde som klubvagt.

Stk. 8. Bortset herfra kan intet hovedbestyrelsesmedlem, lokalbestyrelsesmedlem, selskabsbestyrelsesmedlem eller Fondsbestyrelsesmedlem i »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« beklæde lønede hverv i Fonden eller selskabernes.

Stk. 9. Regnskabsåret er kalenderåret for såvel Fonden som selskabernes.

Stk. 10. Fondens og selskabernes regnskaber revideres af »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« revisor, herudover gennemgås Fondens og selskabernes regnskaber samt bilag kritisk af den på landsmødet valgte revisionsgruppe.

Stk. 11. Foreningens medlemmer har uidskrænket adgang til Fondens og selskabernes bogholderier og regnskabsmateriale.

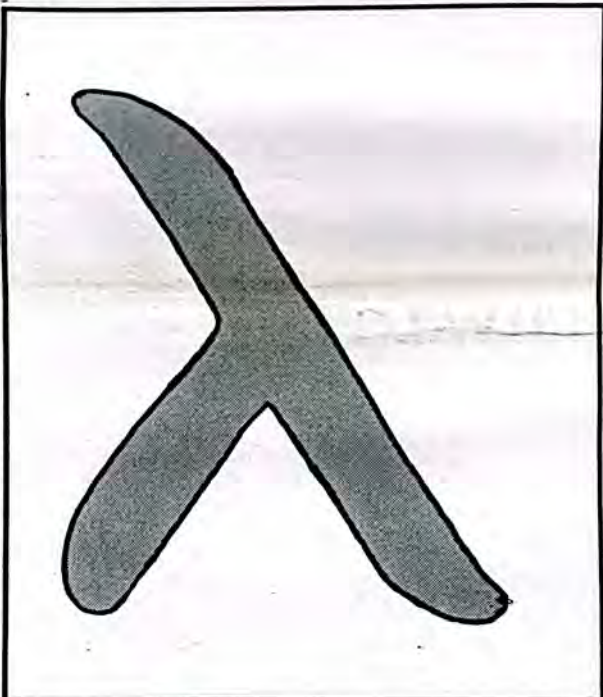
Stk. 12. Fondens formue kan kun ved beslutning af »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« landsmøde anbringes efter andre end de for umyndiges midler gældende regler.

Stk. 13. For Fondens forpligtelser hæfter alene Fondens formue.

§ 4 ÆNDRING OG OPLØSNING

Ændring i nærværende fundats følger de for vedtægtsændringer i »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« gældende regler.

Stk. 2. Fonden opløses, hvis »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« opløses, og midlerne anbringes i lighed hermed.

§ 10 EKSKLUSION

Medlemmer, der virker til skade for »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske«, kan ekskluderes på landsmødet med 2/3's majoritet, såfremt sagen er optaget på dagsordenen.

Stk. 2. Medlemmet skal have lejlighed til at fremsætte sine synspunkter.

§ 11 FORENINGENS OPLØSNING

Foreningen kan kun opløses, såfremt der herfor ved skriftlig afstemning blandt alle medlemmer er 4/5's majoritet af de afgivne stemmer.

Stk. 2. Ved opløsning tilfalder foreningens midler en humanitær organisation.

FUNDATS FOR »FORBUNDET AF 1948'S BYGGE- OG STØTTEFOND

§ 1 NAVN OG FORMÅL

Fondens navn er »Forbundet af 1948's Bygge- og Støttefond«.

Stk. 2. Fondens formål er til gavn for »Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske« at erhverve og

b.

FORSLAG FRA ÅRHUS

Århusafdelingen besluttede på sit medlemsmøde, den 15. marts d.å. at fremsætte følgende forslag til Landsmødet 1982:

Såfremt den af Vedtægtsudvalg III's udarbejdede vedtægtspakke ikke bliver vedtaget, ønsker vi den nugældende § 4, stk. 7 (medlemsmødeparagrafen) erstattet af:

§ 4

Stk. 7a. Lokalbestyrelsen afholder medlemsmøde mindst hver tredje måned og indkalder til dette med mindst 8 dages varsel vedlagt indkomne forslag til dagsorden.

b. Medlemsmødet fastsætter selv sit forløb, og andre punkter end de i den udsendte dagsorden kan behandles, men ikke besluttet for næste medlemsmøde, i hvis udsendte dagsorden de skal indgå.

c. Medlemsmødet er lokalafdelingens højeste myndighed indtil førstkomende lokalgeneralforsamling. Til beslutninger kræves stemmeflerthet, og stemmeret kan kun udøves ved personligt fremmøde.

C.

Forslag angående medlemsbladets Pan

Som det fremgår af Pan nr. 1/82 skal de næste numre af bladet forsøgsvis være uddelingsblad i et oplag på 10000 ekpl.. Udgifterne til trykning af det store oplag i BT-format, svarer til udgifterne for trykning af det nuværende Pan i A4-format i et oplag på 2700. Der kan regnes med større annonceindtægter ved et stort oplag, sådan at

udgiften for udgivelsen af Pan alt i alt bliver mindre.

Vi kan se mange fordele ved at kunne uddøle Pan til en større læserkreds. Men samtidig er vi betænkelige ved perspektiverne i forslaget, fordi vi er bange for at bladet's nye målgruppe og de økonomiske rammer for bladet vil gøre indholdet mere sensationspræget og påvirket af kommercielle interesser, samtidig med at medlemsstoffet bliver nedprioriteret.

Vi ønsker derfor at sikre, at bladforlaget efter udgivelse af 2-3 prøvenumre bliver grundigt evalueret i hele F-48, og stiller derfor følgende forslag til beslutning på landsmødet:

»Efter udgivelsen af 3 uddelingsnumre af medlemsbladet Pan, vender medlemsbladet tilbage til sin oprindelige udformning og forslaget evalueres grundigt, idet det efter oplag fra Pans redaktion drøftes på medlemsmøder i lokalafdelingerne, inden endelig beslutning om Pans fremtid træffes på et landsmøde.«

På nuværende tidspunkt kan vi pege på følgende områder, som må inddrages i en sådan evaluering:

- konsekvenser for bladet's indhold
- konsekvenser for medlemsblad
- overvejelser om uddelingsblad kontra kiosksalg
- økonomi, - herunder annoncer og annoncernes indflydelse på bladet
- konsekvenser for Pan som medlemsblad, - hvordan kan Pan bedst anvendes til at støtte de forskellige arbejdsgruppers aktiviteter?

Erik Fallesen, Morten Haahr, Birger Hansen, Henning Jensen, Knud Josephsen, Michael Netschajeff, Kurt Overd, Kim B. Paulsen, Kurt Pedersen og Lars Thorsen.

vendelse i dødsboskiftesituationer, idet, som det bemærkes, de samme synspunkter gør sig gældende, hvad enten der er tale om et samlivs opløsning eller ophør. Det fremføres videre, at der er grund til at antage, at den mere vidtgående samejerskabssituation vil fortsætte ved dødsboskifter og vil medføre forskellige resultater i de 2 opløsningsituationer, såfremt man ikke indfører reglen i dødsboskiftesituationen.

Den anden halvdel af udvalget går ikke ind for en sådan regel. Med dødsboskiftesituationen for øje må parterne oprette testamente som hidtil, såfremt de ønsker at arve hinanden. Der peges endvidere på, at de bevismæssige problemer vil være store ved den ene parts død.

3. Og endelig foreslås der i bet. s. 137 en ændring af § 3, stk. 6 i lov om afgift af arv og gave (husbysættelsesreglen), således at finansministeren - og det vil reelt sige skattedepartementet - i videre omfang end hidtil skal have mulighed for at nedsætte arveafgiften skønsmæssigt.

Efter læsningen af Ægteskabsudvalgets 8. betænkning var vi vist nogle stykker i landspol., der tabte gejsten - men hvad udadtil tabes må indadtil vindes.

Ved det af F-48 afholdte seminar i Sorø i oktober forelagde landspol. 2 udkast til lovforslag om registreret partnerskab for personer af samme køn. Seminarledetagerens respons på udvalgets udkast - og deres forslag til forbedringer, betød fantastisk meget for udvalgets fortsatte engagement og lyst til at arbejde videre med sagen. Og var samtidig årsag til, at udvalget udarbejdede endnu et forslag.

Efter en finpudsning af de 3 forskellige udkast til lovforslag, blev disse udsendt til alle F-48's medlemmer, idet vi fandt det naturligt, at alle medlemmer fik lejlighed til at ytre sig. Samtidig blev der afholdt medlemsmøder i alle lokalafdelinger, hvor 2 af landspol.s medlemmer via et kort oplæg orienterede om tanker bag og indholdet af de 3 lovforslag samt om, på hvilke punkter de 3 forslag adskilte sig fra hinanden.

På medlemsmøderne fremkom der ikke kritik af, at forbundet arbejder for indførelse af retsregler om registreret partnerskab. Men der kom naturligvis forslag om ændring af nogle bestemmelser og sproglige omformuleringer af andre regler. De 2 medlemmer af landspol. tog medlemmernes ros og ris med hjem, og gik derefter straks igang med en samkøring af 2 af forslagene, idet vi fremdeles havde medlemmernes tilkendegivelser i mende.

D. 4. januar 1982 blev f-48's endelige forslag til lov om registreret partnerskab for personer af samme køn samt forbundets bemærkninger hertil tilstillet justitsminister Ole Espersen, idet forbundet ved denne anledning påny benyttede lejligheden til at opfordre justitsministeren til at nedsætte et hurtigt arbejdende udvalg med repræsentanter for F-48 med henblik på enten en viderebearbejdning af forbundets forslag eller udarbejdelse af et andet sæt regler, der kan tilgodese homoseksuelle pars behov for en formalisering af deres samlivsforhold. I forbindelse med et offentligt møde i Knabrostræde vedr. partnerskabs-

lovgivningen, hvor bl.a. Bernhard Baunsgaard var tilstede, fik vi ham overalt til at stille et »spørgsmål« i folketinget til justitsministeren. Svaret er imidlertid ikke opmuntrende. I virkeligheden er det vel det, som man i de glade 68-dage (med Marcuse) kaldte for »repressiv tolerance«: man vil gerne, men bare ikke lige nu!

Idet ministeren henviser til ægteskabsudvalgets tidligere behandling af vores ønsker, dels betænkning 1, hvori man direkte afviser ægteskab mellem homoseksuelle, dels betænkning 8, hvor man foreslår utilstrækkelige løpelsninger, svarer han os, at justitsministeriet bl.a. på grundlag af ægteskabsudvalgets betænkninger har planlagt en revision af den familjeretlige lovgivning; men under hensyn til arbejdsomfang og med henblik på at opnå den størst mulige koordination med tilsvarende overvejelser i andre nordiske lande må revisionsarbejdet deles op. Justitsministeriet har valgt at indlede revisionsarbejdet med at forberede en revision af reglerne om forældremyndighed og forældremyndighedssagers behandling. Når det arbejde er færdigt, vil justitsministeriet gå i gang med de nærmere overvejelser vedrørende spørgsmålet om en revision af den øvrige familjeretlige lovgivning. »Justitsministeriet vil lade Forbundets forslag til en partnerskabslovgivning indgå i disse overvejelser.«

Slutformuleringen er den mest almindeligt brugte syltekrukkeformulering i dansk offentlig administration, og det vil Forbundet naturligvis ikke affinde sig med. Vi har derfor tænkt os at svare, at det da er udmærket at dele arbejdet op, men man kan jo så i den ventetid, der åbenbart er nødvendig, påbegynde det grundlæggende opklarings- og revisionsarbejde i form af at lade et udvalg gennemgå dansk lovgivning, som er påvirket af ægteskabslovgivningen - og som dermed kan få betydning i forbindelse med en vedtagelse af Forbundets partnerskabsforslag.

Forbundet af 1948's partnerskabsforslag

Hensigten med nedenstående lovfor-

slag har været at få reguleret flest mulige af de juridiske og økonomiske problemer, der ud fra livets erfaringer opstår eller kan opstå for personer, der har valgt at leve i parforhold. Vi har bevidst valgt kun at fremsætte forslag til lov om registreret partnerskab for personer af samme køn, idet homoseksuelle pars som bekendt ikke kan få deres samlivsforhold reguleret ved at indgå ægteskab.

På en del punkter vil retsvirkningerne af registreret partnerskab ligne de retsvirkninger, der følger af ægteskabs indgåelse, dog uden at vi i øvrigt har tilstræbt at fravriste vores heteroseksuelle medborgere deres monopol på retten til at indgå ægteskab. Trods den standende kritik af visse af ægteskabets retsvirkninger, fx skatte- og sociallovgivningen samt pensionsreglerne, så er andre af ægteskabets retsvirkninger dog så fornuftige, at de ligeledes ønskes af mange homoseksuelle par. Men uden opnåelse af disse og andre retsvirkninger vil der ikke være nogen som helst begrundelse for eller mening i at få registreret deres parforhold.

På andre punkter for så vidt angår retsvirkningerne af registreret partnerskab har vi klart markeret særstandpunkter i forhold til ægteskabets retsvirkninger, således at der ikke burde opstå spekulationer om, hvorvidt vi egentligt tilstræber et »ægteskab af 2. klasse« med vort forslag til lov om registreret partnerskab for personer af samme køn. Det har siden 1976 været Forbundet af 1948's officielle holdning, at vi ikke ønsker at arbejde for retten til, at personer af samme køn skal kunne indgå ægteskab - hverken ægteskab af 1. eller 2. klasse.

Lovforslaget er opdelt i 10 kapitler, der regulerer henholdsvis betingelserne for partnerskabs registrering, formueforhold m.v., rådighedsindskrænkninger, partnerskabspagter og andre retshandler mellem parterne, retsvirkningerne af registreret partnerskab, parternes testamentsret, de registrerede partnerskabs opløsning, det registrerede partnerskabs ophør, skifte efter ophør af registreret partnerskab samt ikrafttrædelsesbestemmelser.

Det skal oplyses, at de fleste af bestemmelserne i lovforslaget efter vor opfattelse retteligt bør indarbejdes i de respektive særlove, såsom myndigheds-, adoptions-, og arvelov, lov om afgift af arv og gave, lejeloven m.v. Begrundelsen for den valgte strukturering af lovforslaget har været et ønske om, at forslaget skulle blive så overskueligt som muligt af hensyn til forbundets medlemmer.

LANDSPOLITISK

UDVALG

Med henblik på en rimelig arbejdsfordeling besluttedes det for et par år siden at dele landspolitisk udvalg i 2, nemlig øst (Københavnsområdet) og vest (Fyn og Jylland). Landspol. vider lider i øjeblikket lidt af åndenød, men har dog ansvaret/æren for fjernelsen af sygdomsklassifikation 302.09 i Sundhedsstyrelsens (og WHO's) sygdomsnomenklatur.

Partnerskab for bøsser og lesbiske

Gennem det meste af 1981 har landspolitisk udvalg, øst, været beskæftiget med udformningen af retsregler for homoseksuelle par.

Første halvdel af året gik med indsamling af materiale samt gennemlæsning af diverse love - alt imens at udvalget hele tiden afventede offentliggørelsen af Ægteskabsudvalgets 8. betænkning (nr. 915/1980) om samliv uden ægteskab 1.

Ægteskabsudvalgets 8. betænkning, der udkom i juni, blev en slem bet - havde vi haft forhåbninger om, at Ægteskabsudvalget nu ville tage »hule« på papirløse pars juridiske problemer - så blev det sort på hvidt afkræftet. Ægteskabsudvalget havde ingenlunde til hensigt at fremkomme med forslag til retsregler for papirløse, idet Ægteskabsudvalget var besjælet af den kongstanke, at ægteskabet som institution skulle styrkes, at det ikke længere økonomisk skulle kunne betale sig at leve papirløst ect.

I den 154 sider store betænkning (bet.) blev der dog plads til 3 forslag til gavn for papirløse par, såvel hetero- som homoseksuelle par.

1. I bet. s. 124 foreslår et flertal af udvalgets medlemmer:

»§ 000. Ved opløsning af et samliv mellem 2 personer kan skifteretten pålægge den ene part at yde den anden et beløb for at sikre, at denne ikke stilles åbenbart urimeligt (væsentligt ringere end stemmende med billighed), navnlig når hensyn tages til parternes økonomiske forhold og samlivets varighed. Hensyn kan også tages til den indsats, den pågældende har ydet til det fælles hjem gennem arbejde, bidrag til det fælles underhold, afsavn eller på anden måde.«

Reglen tænkes primært anvendt i tilfælde, hvor der ikke mellem parterne foreligger et sameje. Reglen kan dog også bruges i tilfælde, hvor der sker en deling af et sameje, men hvor kun en begrænset formue indgår i delingen på skiftet.

Beløbet, som skifteretten kan tilkende den ene part, iflg. forslaget, kan sidestilles med en kompensation for en indsats som denne har ydet til gavn for begge parter under samlivets bestående. Det foreslås ligeledes, at beløbet ikke skal være indkomstskattepligtigt.

2. I bet. s. 129 foreslår halvdel af udvalgets medlemmer, at billighedsreglen, som nævnt ovenfor under pkt. 1, bør kunne finde an-

ad kapitel 1. Partnerskabsbetingelserne.

Kapitlet omhandler de betingelser, der skal være oplyst, for at 2 personer af samme køn, der har nået myndighedsalderen, kan få registreret et partnerskab.

Der skal indsendes en begæring om registrering af partnerskab, underskrevet af parterne i forening, således at der kan ske en forudgående prøvelse af betingelserne for forholdets formalisering ved en offentlig myndighed. Når betingelserne er fundet at være opfyldt, skal begge parter samtidig give møde for registreringsmyndigheden. Dette skulle sikre, at begæringen om registrering af partnerskab vitterlig hadrer fra de 2 personer. Dermed mener vi opå at have imødekommet den kritik, der blev fremsat dels mod Forbundet af 1948's tidligere forslag om partnerskab og dels mod Socialistisk Folkepartis forslag til lov om faste samlivsforhold og deres oplysning, jfr. Ægteskabsudvalgets betænkning nr. 915/1980, p. 46.

Som prøvelses- og registreringsmyndighed endelands er valgt overensværgenheden, dvs. statsamtene og i København overpræsident, da denne myndighed i forvejen sidder inde med ekspertise på det familieretlige område. For så vidt angår registrering af partnerskab i udlandet, vil vi foreslå de myndighedspersoner på danske ambassader og konsulater, der i forvejen har bemyndigelse til at foretage visier. Vi har medtaget denne bestemmelse om registrering af partnerskab i udlandet, idet det er vor opfattelse, at såvel homoseksuelle som heteroseksuelle par, der opholder sig uden for Danmarks grænser, kan have behov for en bestemmelse af denne art.

I kapitel 1 i fine er opsummeret 3 partnerskabshindringer. § 4, nr. 1 og 2, er medtaget af hensyn til familiefreden. Og samme paragraf nr. 3, skal hindre bigamistilfælde.

ad kapitel 2. Formueforhold m.v.

Det partnerne bringer ind i et registreret partnerskab eller senere erhverver, forbliver hver partners særlige, jfr. § 5. (Se dog § 16.)

I § 8 bestemmes det, at partnerne ingen gensidig forsørgelsespligt har, hverken privat- eller offentligretlig, og at partnerne også under partnerskabets beståen skal betragtes som 2 selvstændige personer. Bestemmelsens formulering indebærer, at der bl.a. ikke eksisterer en legitimationsregel som i retsvirkningslovens § 11. Hæftelsesreglen i samme lovs § 26 er ej heller medtaget af samme årsag i lovforslaget. Dette betyder dog ikke, at en partner ikke kan komme til at hæfte for den anden partners økonomiske dispositioner, såsom indkøb af daglige fornødenheder og deslige. Men i så fald må det ske på grundlag af de formueretlige regler om fuldmagtsforhold. Bestemmelsens ordlyd medfører endvidere, at en partner, der kommer ud for en social begivenhed fx. arbejdsløshed uden at opfylde betingelserne for at oppebære arbejdsløshedsdagpenge, ikke kan nægtes bistandshjælp med henvisning til, at pågældende må lade sig forsørge af sin partner. I så fald skal der ydes bistandshjælp ud fra de kriterier, efter hvilke der ydes personer i »papirløse« forhold hjælp i dag.

ad kapitel 3. Rådighedsindskrænkninger.

§§ 9-11 er i det store og hele identiske med Ægteskabsudvalgets skitse til lovregler om formueforholdet mellem ægtefæller, jfr. § 5, hvorfor der ikke skal knyttes yderligere kommentarer hertil.

I § 12 fastslås det, at begge partnere skal betragtes som medunderskrivere på lejekontrakter og andelsbeviser – uanset om kun den ene partner har underskrevet kontrakten/andelsbeviset.

ad kapitel 4. Partnerskabspagter og andre retshandlinger mellem partnerne.

Partnerne kan indgå partnerskabspagter, dels før og efter registrering af partnerskab. Ved partnerskabspagt kan partnerne bl.a. indgå aftale om deling på skifte ved partnerskabets ophør, jfr. § 15.

Og i medfør af § 16 kan partnerne med henblik på partnerskabets ophør aftale, at partnernes respektive særlige skal skiftes som fællesje, efter kan overgå til fællesje ved længstlevende hendsiden i uskiftet bo. Undtaget fra bestemmelsen er dog gaver og arv, som 3. mand har bestemt skal være pågældendes særlige.

Reglen er nødvendig for at opnå samme mulighed for at hense i uskiftet bo eller for at opnå udsættelse med betaling af arveafgift for arv efter førstafdøde partner i lighed med, hvad der gælder for en efterlevende ægtefælle.

Det vil derimod ikke være muligt for partnerne ved partnerskabspagt at aftale, at deres respektive særlige skal overgå til fællesje under partnerskabets beståen eller opløsning. Man kan naturligvis indvende, at det er et indgreb i partnernes frie aftaleret, men forbudet er nødvendigt, idet vi ikke ønsker, at et registreret partnerskab skal ligne ægteskabet for meget i juridisk henseende, og fordi vi ikke finder fællesje stemmende med ønsket om at fremhæve, at der er tale om 2 selvstændige personer i et registreret partnerskab. Bestemmelsen har derfor alene et socialt sigte, med hvilken vi håber, at det fx. bliver muligt for en efterlevende partner at bevare partnerens hidtidige hjem.

ad kapitel 5. Retsvirkninger af registreret partnerskab.

I medfør af § 19 kan den ene partner adoptere den anden partners børn, således at begge partnere har forældremyndigheden i forening. Og begge partnere kan adoptere børn, såfremt de i øvrigt opfylder betingelserne herfor. Dette indebærer, at de nugældende betingelser for at adoptere børn må ændres, således at personer, der lever i et registreret partnerskab, opnår ret til at adoptere børn på lige fod med ægtefæller.

En ændring af adoptionsreglerne på dette område er i høj grad påkrævet, da mange homoseksuelle, navnlig lesbiske har børn, og det vil derfor være rimeligt, at samleveren kan få mulighed for at adoptere den anden partners børn. Også mange samlevende, men barnløse, homoseksuelle par ønsker at kunne adoptere børn.

Med § 21 tilstræbes en fuldstændig ligestilling med ægtefæller, således at en fastboende dansk eller udenlandsk statsborger kan blive registreret i partnerskab med en udlænding, der via det registrerede partnerskab vil opnå den samme hurtige mulighed for at opnå opholds- og arbejdstilladelse som en udenlandsk ægtefælle. Dermed håber vi også, at de ulykkelige udlændingesager med homoseksuelle par kan blive et fortidigt spørgsmål. Det tjener i hvert fald hverken homoseksuelle eller den danske stats omdømme, at dansk ret opererer med 1. og 2. klasser borgere, og således må det af indlysende årsager opleves af os – de homoseksuelle.

Registrering af partnerskab betyder endvidere, at den længstlevende partner vil være berettiget til at oppebære pension efter den afdøde partner, når afdøde afgik ved døden under partnerskabets beståen. Dette gælder såvel for tjenestemandspensioner, som for private kollektive pensionsordninger og private af afdøde tegnede pensionsforsikringer, jfr. § 22.

Begrundelsen for at indføre ret for længstlevende partner til oppebærelse af pension efter førstafdøde partner er, at afdøde har betalt til pensionen, hvorfor det også må være rimeligt, at førstafdøde kan forvente, at længstlevende kan få gavn af pensionen. Derimod har vi bevidst undladt at medtage

fx. lov om arbejdskadeforsikring, jfr. § 30, dels fordi bestemmelsen er en regel om erstatning for tab af forsørger, og dels fordi afdøde intet har betalt til denne forsikring.

ad kapitel 6. Partnernes testationsret.

§ 23 er alene udtryk for, at partnernes ret til at råde over deres respektive særlige er indskrænket af sociale hensyn, for så vidt angår fast ejendom, der helt eller delvis tjener til partnernes fælles bolig samt indbo i det fælles hjem, idet testationsret over fast ejendom af nævnte art samt indbo kræver den anden partners samtykke.

af kapitel 7. Det registrerede partnerskabs opløsning.

Hvis begge partnerne er enige om at opløse et registreret partnerskab, opløses dette med virkning fra begæringens indgivelse til overensværgenheden. Er partnerne ikke enige om partnerskabets opløsning, er der en separationsret på 3 måneder, således at partnerskabet opløses med virkning 3 måneder efter begæringens indgivelse.

§§ 26-31 omhandler nogle skiftetekniske regler.

§§ 32-33 vedrører tilkendelse af forældremyndigheden til den ene af partnerne, hvor der er fællesbørn. Det skal bemærkes, at skifteretten er valgt som instans, i stedet for de almindelige domstole eller overensværgenheden, der normalt tager sig af forældremyndighedssager. Det er også skifteretten i nærværende forslag, der afgør tvister om, hvem af partnerne, der skal fortsætte et lejemål, der hidtil har tjent til partnernes fælles bolig. Vi mener, at det kan være praktisk, at så mange spørgsmål og tvister som overhovedet muligt afgøres af en og samme instans.

ad kapitel 8. Det registrerede partnerskabs ophør.

I henhold til nærværende kapitel side-stilles en længstlevende partner med en længstlevende ægtefælle. Dette indebærer bl.a. at en længstlevende partner arver en 1/3 af førstafdødes formue, såfremt førstafdøde efterlader sig livsarvinge. Hvis afdøde ikke efterlader sig livsarvinge eller ikke har udnyttet sin testationsret, så er længstlevende den universalarving.

I tilfælde hvor længstlevende skal svare arveafgift af arv efter førstafdøde partner, beregnes afgiften efter § 2A i lov om afgift af arv og gave.

Forbundet af 1948 skal samtidig benytte lejligheden til at kritisere den af Ægteskabsudvalget foreslåede lempelse af dispensationsreglen i lov om afgift af arv og gave, jfr. § 3, stk. 6, populært kaldet »husbestyrerinde-reglen«, der må opfattes som Ægteskabsudvalgets forslag til bl.a. at løse samlevende homoseksuelle par arveafgiftsproblemer ved den ene partners død. Vi finder det ikke særligt tilfredsstillende at skulle leve på en eventuel dispensation. En dispensationsregel, der administrativt kan udvides eller indskrænkes alt efter, hvilke politiske vinde, der blæser over Christiansborg. Man kunne i det mindste have forventet, at Ægteskabsudvalget ville og havde turdet at fremkomme med egentlige regler for homoseksuelle par, når Ægteskabsudvalget i øvrigt var kommet til den konklusion, at man ikke ønskede at fremkomme med forslag til retregler for papirløse heteroseksuelle par, idet som Ægteskabsudvalget jo anfører i betænkning 8, så er ægteskabet en udmærket institution, og heteroseksuelle par bør opmuntres til at gå ind i den bellige ægestand, fx. ved at andre retsregler, der gør det fordelagtigt at leve papirløst. Men det eneste Ægteskabsudvalget kunne hitte på var altså at foreslå en lempelse af »husbestyrerinde-reglen«. I sandhed et sørgeligt resultat, når henses til at Ægteskabsudvalget har »siddet« siden 1969 og forøvrigt fortsat »siddet«.

3. afdeling omhandler lignende tilfælde, hvor der er truffet aftale ved partnerskabspagt i henhold til § 16.

I nærværende afdeling kan længstlevende dog ikke hense i uskiftet bo, da der ingen fælles- eller særlige børn er, men i stedet for kan længstlevende begære udsættelse af betaling af arveafgift af arv efter førstafdøde partner.

Bestemmelserne i 3. afdeling er i det hele med lov om afgift af arv og gave, jfr. §§ 14A og 14B.

4. afdeling vedrører de tilfælde, hvor partnerne ikke ved partnerskabspagt har truffet aftale som anført i § 16.

ad kapitel 9. Skifte efter ophør af registreret partnerskab.

Kapitlet er opdelt i 4 afdelinger.

1. afdeling omhandler de tilfælde, hvor partnerne ved partnerskabspagt har truffet aftale om, at partnernes respektive særlige ved den ene partners død skal overgå til fællesje ved længstlevendes hendsiden i uskiftet bo.

Med hensyn til reglerne om længstlevendes ret til at hense i uskiftet bo i nærværende lovforslag, så er der foretaget en enkelt ændring i forhold til de nugældende regler i arvelovens kap. 3, idet vi ikke har medtaget reglen om førstafdødes særligste ret til at kræve skifte med længstlevende for så vidt

angår deres arveandel af førstafdødes formue, da vi ikke ønsker, at længstlevende skal være afhængig af, om disse eller ej til, at længstlevende kan hense i uskiftet bo efter førstafdøde.

2. afdeling er med enkelte retslige og materielle ændringer identisk med skiftelovens kap. V.

I § 63 er værdien af længstlevendes udtagebesret for så vidt angår hende, arvelov og særlige sat til 200.000 kr. mod de 50.000 kr. som anført i skiftelovens § 62b, stk. 2.

Nærværende afdeling regulerer de tilfælde, hvor partnerne ved partnerskabspagt har aftalt, at partnernes respektive særlige ved den ene partners død på dødsboksforhold skal skiftes som fællesje, jfr. § 16.

3. afdeling omhandler lignende tilfælde, hvor der er truffet aftale ved partnerskabspagt i henhold til § 16.

I nærværende afdeling kan længstlevende dog ikke hense i uskiftet bo, da der ingen fælles- eller særlige børn er, men i stedet for kan længstlevende begære udsættelse af betaling af arveafgift af arv efter førstafdøde partner.

Bestemmelserne i 3. afdeling er i det hele med lov om afgift af arv og gave, jfr. §§ 14A og 14B.

4. afdeling vedrører de tilfælde, hvor partnerne ikke ved partnerskabspagt har truffet aftale som anført i § 16.

ad kapitel 10. Ikrafttrædelsesbestemmelser.

Lovforslaget tilsigter enten samtidig med ikrafttræden i Danmark eller på et senere tidspunkt at skulle sættes i kraft ved kgl. anordning i Grønland og på Færøerne.

SYGDOMS-KLASSIFIKATION

Landspolitisk udvalg (vest) begynder at arbejde med Sundhedsstyrelsens sygdomsklassifikation 302.09: »Homosexualitet« i foråret 1980. Sygdomsklassifikationen gjorde os til syge og behandlingskrævende individer. Forbundet af 1948 sendte protestskrivelse til Sundhedsstyrelsen og opfordrede medicinaldirektøren til at afskaffe klassifikationen. Omkring årsskiftet 80/81 kom så meddelelsen om, at Sundhedsstyrelsen havde annulleret 302.09.

Vi troede så allesammen den hellige grav velforvaret. Men vi gjorde regning uden vært. Værten var Dansk Psykiatrisk Selskab. Med den dårlige begrundelse, at man ikke helt kunne fjerne sygdomsklassifikationen, fordi den var vedtaget af WHO, som Danmark er medlem af, indførte man i stedet den kryptiske klassifikation »egodyston homosexualitet«. Det fik nok en og anden til at rynke panden – alene med at finde ud af, hvad man mon mente (vistnok, at man kunne blive erklæret syg, hvis man selv mente det!).

Forbundet af 1948 kunne naturligvis ikke være tilfreds med denne løsning, og landspolitisk udvalg henvendte sig igen til Sundhedsstyrelsen og til Dansk Psykiatrisk Selskab. På det tidspunkt havde vi fået endnu et argument, idet Europarådets parlamentariske forsamling havde vedtaget en resolution, som vendte sig imod sygdomsklassifikationen »homosexualitet«.

Som svar på afsendelse af en længere skrivelse, hvori landspolitisk udvalg argumenterer imod homoseksualitet som en sygdom, modtog Forbundet af 1948 i februar 1982 en skrivelse fra Sundhedsstyrelsen, hvori det klart anføres, at sygdomsklassifikation 302.09 »definitivt er fjernet fra det edb-system, som omfatter alle landets sygehuse, og som er eneste kilde til den officielle sygdomsstatistik for sygehusvæsenet«. ... »Landets psykiatere er orienteret om den trufne beslutning. Sundhedsstyrelsen kan imidlertid ikke blande sig i hvilke betegnelser, der anvendes i psykiatriske journaler, som må betragtes som notater til internt brug, ligesom sundhedsstyrelsen ikke kan betragte sig som ansvarlig for hvilke beslutninger, WHO måtte træffe på dette område«. Det sidste er et svar på en henvendelse i anledning af Europarådets vedtagelse, hvori vi bad om oplysninger om, hvad Sundhedsstyrelsen i den anledning havde tænkt sig af initiativer.

Forbundet af 1948 slipper ikke sagen, før sygdomsdiagnosen er fjernet fra WHO's sygdomsnomenklatur.

Judy Andersen-sagen

I slutningen af 1980 fremkom et dansk ugeblad med oplysning om, at Judy Andersens advokat havde indgivet en benådningssøgning for Judy Andersen til de tyske myndigheder. Judy Andersen blev som bekendt i midten af 1970'erne idømt livsvarigt fængsel for sammen med sin daværende veninde, Marion Ihns, at have lejet en dansk mand til at myrde Marion Ihns' ægtefælle.

Landspolitisk udvalg fandt, at nyheden burde be- eller afkræftes ad mere officielle kanaler, hvorfor

udvalget skrev til Det kgl. danske Generalkonsulat i Hamburg. Konsulatet bekræftede i januar 1981, at Judy Andersens advokat havde indgivet et benådningssørgende.

Efter at der var forløbet ca. 1 år fra benådningssøgningens indgivelse, uden at der tilsyneladende var truffet en afgørelse hos de tyske myndigheder, tilskrev udvalget påny generalkonsulatet for at blive orienteret om sagens forløb. Generalkonsulatet svarede, at benådningssøgningen fortsat var under behandling hos de kompetente tyske myndigheder.

Da landspolitisk udvalg frygter, at de tyske myndigheder måske forsøger unødigt at trække sagen i langdrag eller blot vil lade begæringen »drukne« i det tyske bureaukrati, har vi skrevet til udenrigsminister Kjeld Olesen med kopiskrivelse til statsministeren.

I skrivelsen til udenrigsministeren henlede udvalget ministerens opmærksomhed på, at der nu var hængt 1 år, siden Judy Andersens advokat indgav begæring om benådning.

Udvalget henlede samtidig Kjeld Olesens opmærksomhed på, at den danske regering reagerede bemærkelsesværdigt hurtigt, da den vesttyske regering under hånden anmodede den danske regering om at frigive Jörg Meyer, der tidligere var blevet idømt flere års fængsel for spionage mod den danske stat til fordel for en fremmed magt, i det konkrete tilfælde DDR, idet Jörg Meyer skulle indgå i en menneskehandel-/udveksling mellem DDR og Vesttyskland.

Landspolitisk udvalg fandt derfor, at den danske regering ligeledes burde forsøge at tage underhåndskontakt med deres tyske kolleger med henblik på at få den tyske regering til at gøre sin indflydelse gældende hos de respektive tyske myndigheder, der behandler Judy Andersens benådningssøgning, således at der kan blive sat skub i sagsbehandlingen – og naturligvis gerne med et for Judy Andersen positivt resultat.

I skrivende stund har udvalget endnu ikke modtaget et svar fra udenrigsministeren.

SEMINAR I SORØ

Det årlige seminar for udvalgs- og bestyrelsesmedlemmer fandt i denne omgang sted i Sorø. Emnerne var dels »information«, såvel eksternt til omgivelserne som internt i Forbundet, dels partnerskabsforslaget.

Informationsemnet blev gennemgået såvel teoretisk som praktisk. Det sidste i form af gennemgang af konkrete situationer såvel internt i Forbundet (eksemplificeret ved partnerskabsforslaget) som eksternt (eksemplificeret ved en konkret udlændingesag). Gennemgangen af den interne kommunikation mundede ud i en beslutning om at udgive en »vejviser« for aktive i Forbundet, dvs. en håndbog i løbsystem indeholdende alle relevante oplysninger om Forbundet af 1948.

Endvidere havde vi inviteret en kendt journalist til at komme og fortælle om pressen og vores muligheder for at få en bedre udnyttelse af den. Han opfordrede til at oprette en liste med kontaktpersoner inden for pressen. Vi bør

ikke begrænse os til aviser, men også søge at kontakte dag- og uge- og uddannelsesblade, idet vi også må gøre op med os selv, om vi har fine formidlinger over for en bestemt, men meget læst del af pressen. Mulighederne for at skabe debat opstår på vores foranledning, og vi må derfor søge at komme til udtryk gennem så mange kanaler, som muligt, når vi samtidig er opmærksomme på, at vi ikke prostuerer os selv for at få ordet.

Et medlem fra Århus, som har skrevet en universitetsopgave om pressens behandling af »Esbjergsagen« (politiets bøsseregister), kom til stede og fortalte om sagens forløb og kunne konkludere, at bøsser og lesbiske efterhånden blev betragtet som en minoritetsgruppe med en sådansk legitime ret tilhed og at Forbundet af 1948 i offentligheden og hos myndighederne blev opfattet som talerør for hele gruppen af homoseksuelle.

Partnerskabslovgivning blev diskuteres grundigt og længe. Resultatet findes andetsteds i beretningen, men grundlaget for diskussionerne skal refereres her. Landspolitisk udvalg havde udarbejdet to forslag. Det ene udkast var formuleret som et færdigt lovforslag om partnerskab for homoseksuelle, skrevet over den eksisterende ægteskabslov med udeladelse af forsørgelsespligten. Det blev fremhævet, at en af fordelene ved den

ne fremgangsmåde var, at man ved at lægge sig tæt op ad den eksisterende ægteskabslov formentlig ville lette forslaget gennem systemet. Med hensyn til ægteskabets undertrykkende virkning i almindelighed argumenterede der for, at man bedre kunne bekæmpe den indefra ved på grundlag af fælles regler at solidariseres sig med heteroseksuelle og sammen få ændret institutionen. Det andet forslag var en opsummering af nogle principper for en eventuel lov og registreret partnerskab. Der skulle ifølge udkastet laves en særlig lov, der opregnede de områder, på hvilke et registreret partnerskab skal have virkninger. Dette forslag lagde sig således ikke tæt op af den eksisterende lovgivning. Argumentationen for denne fremgangsmåde var, at ægteskabsinstitutionen er og altid har været undertrykkende for homoseksuelle, og at ægteskab mellem to af samme køn ikke ville blive betragtet med samme øjne eller få samme status som et heteroseksuelt ægteskab.

Diskussionen efterlod det indtryk, at mange af følelsesmæssige grunde hældte til løsningen med en særlig lovgivning for homoseksuel partnerskab, selvom der også blev fremført stærke argumenter for den taktiske fordel ved at lægge sig tæt op ad den eksisterende ægteskabslovgivning.

Udenrigsudvalget

Udenrigsudvalget er et stående udvalg nedsat af hovedstyrelsen, hvortil der løbende aflægges rapport om udvalgets arbejde. Alle der er interesserede i at deltage i homoseksuelt arbejde på internationalt plan kan melde sig til gruppen, og den redegør under rubrikken »internyt« i Pan om de begivenheder, der sker ude omkring i verden, så også andre kan blive orienteret.

Udvalgets opgave er at behandle post fra udlændte, deltage i udlændiske arrangementer og selv tage initiativ til etablering af kontakter med homoseksuelle bevægelser og organisationer i andre lande.

Nordisk samarbejde

Efter at de indledende drøftelser om samarbejde mellem nordiske organisationer for bøsser og lesbiske havde fundet sted i Stockholm i januar 1981, blev dette arbejde lagt i fastere rammer på et møde i Helsingfors fra den 14.-17. maj 1981 i forbindelse med de homoseksuelle frigørelsesdage i den finske hovedstad.

Man valgte at kalde den nye organisation for Nordisk Råd for Homoseksuelle og enedes om, at strukturen skulle være løs og uøjeblikkelig med en kontaktperson fra hver organisation til at samordne fælles aktioner og løbende orientere de andre organisationer om begivenheder i hjemlandet.

Det væsentligste problem, der blev behandlet på dette møde, var bestemmelserne i den finske

straffelov om forbudet mod at opfordre til homoseksuel adfærd. Det blev besluttet, at hver organisation skulle kontakte det nordiske ministerråd for at få det til at tage sagen om det finske opfordringsforbud op med den finske regering.

Næste møde fandt sted i Stockholm i forbindelse med den svenske frigørelsesuge. Her blev dog blot ført indledende drøftelser til det næste møde, der skulle finde sted i København fra den 4.-6. december 1981.

På mødet i København blev følgende emner diskuteret:

Antidiskriminationslov

Vi hørte på erfaringerne om den norske lov, der havde været i kraft i et år. Det Norske Forbund af 1948 havde stort set været tilfreds med loven, og det blev besluttet, at man i de øvrige nordiske lande skulle presse på for at få tilsvarende bestemmelser gennemført.

Det finske opfordringsforbud

Hidtidige aktioner for at få dette forbud i den finske straffelov afskaffet havde ikke båret frugt. Det blev derfor besluttet at starte en ny runde, og man vedtog en resolution, der protesterede mod bestemmelsen, som blev sendt til den finske ambassade, det nordiske ministerråd og den finske justitsminister.

Udgangen på diskussionen blev, at Forbundet skulle bede om at blive optaget i et udvalg i justitsministeriet med henblik på at få en gennemgang af bøssers og lesbiskes juridiske problemer i forbindelse med samlivsforhold.

Udlændigesager

Igenom de senere år har Forbundet af 1948 været involveret i en del sager, hvor homoseksuelle udlændinge ikke har kunnet få opholdstilladelse i Danmark, fordi de ikke har kunnet gifte sig til den. Forbundet har i den anledning rettet adskillige henvendelser til justitsminister Ole Espersen, ja, vi har endog været på en lille udflugt til forkontoret. Det gav en del presseomtale, men det ændrede ikke ministerens holdning. I justitsministeriet er der nedsat et udvalg, som skal fremkomme med forslag til ændring af den danske fremmedlovgivning. Det var hensigten, at udvalget skulle udsende sin betænkning i løbet af efteråret 1981, men der kom et valg i vejen, og ingen ved endnu noget om, hvornår betænkningen så fremkommer. Forbundet af 1948 har planer om i samarbejde med forskellige indvandrergupper, at etablere en offentlig høring om betænkningen og de fremsatte forslag, når den fremkommer.

Partnerskab/ægteskab for to af samme køn

Man diskuterede også partnerskab/ægteskab for homoseksuelle. Det syntes imidlertid vanskeligt at nå til en fælles internordisk holdning til dette spørgsmål, idet nogle mente, at man skulle forsøge at få ægteskabsstatus med samme rettigheder og pligter som heteroseksuelle, mens andre hellere ville arbejde for indførelse af bestemmelser, der specielt regulerede samlivsforhold mellem to af samme køn.

Presse og nyhedsformidling

Der blev nedsat en arbejdsgruppe til at undersøge, om der skulle være basis for en interkandinaviske avis eller tidsskrift for bøsser og lesbiske svarende til de aviser og tidsskrifter, man kender fra den engelsksprogede verden, som f. eks. Gay News.

Twinning med organisationer fra den tredje verden

En meget interessant nyskabelse var, at hver organisation i de nordiske lande påtog sig at tage kontakt med en homoseksuel gruppe eller organisation i Brasilien. Der var fra bøsse-lesbiske grupper derovre fremsat ønske om at få kontakt til og udveksle oplysninger med tilsvarende grupper og organisationer i Skandinavien.

Amnesty International

Man besluttede at fortsætte arbejdet med at få Amnesty International til at anerkende mennesker, der er fængslet udelukkende på grund af deres homoseksualitet som samvittighedsfanger.

Interskandinaviske sommerlejre for bøsser og lesbiske

Man henstillede, at der arrangeres sommerlejre for bøsser og lesbiske for på denne måde at udveksle ideer og erfaringer om homoseksuel dagligliv i Norden. Der vil i sommeren 1982 (1. uge i august) blive afholdt en nordisk bøsse-ølejr.

Udover resolutionen om den finske straffelov vedtog man en resolution, der protesterede mod det islandske TV's behandling af bøsser og lesbiske, samt en resolution, der protesterede mod indførelsen af dødsstraf for homoseksualitet i Iran. Alle resolutioner er blevet sendt til de respektive landes ambassader og udenrigsministre, samt de forskellige landes pressebureauer.

I.G.A. - International Gay Association

I.G.A. har haft et vanskeligt år på grund af økonomiske problemer. Det har på grund af manglende penge ikke været muligt for det internationale sekretariat at informere tilstrækkeligt om forholdene i andre lande eller koordinere fælles aktioner.

Organisationen er imidlertid stadigvæk sprællevende, der har i beretningsperioden været afholdt 3 møder. Det ordinære årsmøde i Italien i nærheden af Torino i påsken 1981, et midtvejsmøde i Stockholm i forbindelse med frigørelsesugen og et andet midtvejsmøde i påsken 1982 i Strassbourg, som i skrivende stund endnu ikke har været afholdt. Næste årsmøde afholdes i Washington i juli 1982. Diskussionerne på disse møder har i høj grad drejet sig om, hvorledes organisationen skulle struktureres, og hvorledes de økonomiske problemer skulle klares. Der ligger nu et meget klart forslag om en struktur, der kan vedtages på årsmødet i Washington. Der tænkes oprettet 4 sekretariater. Et sekretariat for information, en funktion der for øjeblikket varetages i Dublin. Et sekretariat for kvindespørgsmål, hvor funktionerne for øjeblikket varetages af en kvindegruppe i Amsterdam. Et sekretariat for politiske aktioner, hvis funktioner også nu varetages af en gruppe i Amsterdam. Endelig skal der være et sekretariat for økonomiske anliggender, og dets funktioner varetages for øjeblikket af Forbundet af 1948.

Europarådet og den europæiske menneskerettighedskonvention

Europarådet har på et møde den 1. oktober 1981 vedtaget en opfordring til de 21 medlemslande om at afskaffe diskrimination mod homoseksuelle. Den danske delegation fremsatte et ændringsforslag til det oprindelige resolutionsudkast, hvori man opfordrede medlemslandene til at indføre samme seksuelle lavalder for homoseksuelle og heteroseksuelle

forhold. Resolutionsudkastet blev vedtaget og til alles overraskelse med det danske ændringsforslag indarbejdet. Der er således grund til at takke de danske politikere for deres initiativ.

Forbundet blev inddraget i arbejdet med dette forslag gennem nogle forhandlingsdrøftelser med to af vore europarådspolitikere. Vi lagde vægt på to ting, nemlig at få gennemført en fælles lavalder for homoseksuelle og heteroseksuelle forhold, samt at få indføjet udtrykket »seksuel orientering« i den europæiske menneskerettighedskonventions art. 14. Forsamlingen mente imidlertid, at man kunne fortolke udtrykket »skøn«, på engelsk »sex«, i artiklen så bredt, at det også omfattede homoseksuelle. Derfor blev kun ønsket om en fælles lavalder indføjet i resolutionen (som findes aftrykt andetsteds i beretningen).

Almindeligt indtryk af arbejdet i det internationale udvalg

Det internationale udvalg har haft et travlt og begivenhedsrigt år, og der har hvilet store arbejdsområder byrder på medlemmernes skuldre. Udover de opgaver der er nævnt i det foregående, har det internationale udvalg medvirket til afholdelse af to støttetester, den ene til fordel for I.G.A. i november måned og den anden til fordel for det nordiske samarbejde i forbindelse med det nordiske møde i København i december.

Udvalget har i løbet af året søgt at indføre en ny arbejdsform, hvor de administrative og rutinemæssige opgaver går på skift mellem udvalgets medlemmer.

Dette har imidlertid medført nogle problemer, som må løses, hvis udvalgets arbejde fortsat skal holdes på et højt aktivitetsniveau.

MENNESKERETTIGHEDSGRUPPEN

I foråret 1979 begyndte Menneskerettighedsgruppen sin arbejde, baseret på enkelte personers stærke engagement. Gruppen er siden svundet ind og udvidet i takt med engagementet. Medens der de første år udelukkende deltog bøsser, har der det sidste år også meldt sig lesbiske i arbejdet, hvilket har styrket det brede sammenhold, der ellers med opgaven i mente nemt kunne have udviklet sig til kun at tage særstandpunkter.

Menneskerettighedsgruppen indsendte for Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske, arbejder og kæmper imod krænkelse af homoseksuelles menneskerettigheder, hvorefter dette måtte finde sted. Overalt findes der bøsser og lesbiske, som forfølges mere eller mindre åbenlyst på grund af deres seksuelle indstilling. Men i mange lande tør kun få tage deres sag op og forsvare den.

Et sexuel forhold, der finder sted i fuld forståelse mellem to ligeværdige personer, er noget, der kun angår dem selv. Det er ikke en sag, som lovgivning eller offentlige instanser bør blande sig i. Flere

internationale organisationer har diskuteret, om de skulle arbejde for mennesker, der diskrimineres på grund af deres homoseksualitet, men hidtil har ingen taget deres sag op. Menneskerettighedsgruppen mener derfor, at der er et stort behov for en organisation, der vil kæmpe for, at bøsser og lesbiske får de samme rettigheder som alle andre, og gruppen vil forsøge at udbrede oplysninger om bøssers og lesbiskes forhold i ind- og udland samt forsøge at bekæmpe fordomme og intolerance vendt imod dem.

Menneskerettighedsgruppen arbejder efter nogenlunde de samme retningslinjer som Amnesty International, idet den vil:

1. Tage konkrete sager op og rette henvendelse til de implicerede myndigheder, offentliggøre oplysninger om de pågældende sager, samt opmuntre den fængslede eller på anden vis forfulgte.
2. Mere alment søge oplysninger om forholdene for bøsser og lesbiske i forskellige lande verden over.
3. Søge at påvirke Amnesty International og andre internationale menneskerettighedsorganisationer til at anerkende bøsser og lesbiske på lige fod med andre diskriminerede.
4. Kontakte organisationer i andre lande for bøsser og lesbiske og opfordre til, at tilsvarende menneskerettighedsgrupper bliver dannet.

Gennem økonomisk hjælp fra Plum- og Græsrodsbevægelsen samt Forbundet af 1948 har det været muligt at sende rykkerkrivelser ud til offentlige instanser for at komme i gang med en endelig bearbejdelse af den tidligere udsendte enquete omhandlende forskellige landes straffelovgivning og straffepolitik - såvel med henblik på hetero- som homoseksuel adfærd. Svarprocenten fra østlandene har været minimal, og det har været en skuffelse, at vore egne organisations besvarelsesprocent kan tælles i promille.

Enquete-arbejdet har naturligvis optaget en del af gruppens arbejdstid, men hvor man hører om, at det er muligt, sætter man sig i forbindelse med enkeltpersoner, som gruppen mener, ifølge oplæg i pjecen »MENNESKERETTIGHEDER FOR BØSSER OG LESBISKE«, er naturligt at tage vare om. Omtalte pjec er fordelt til Forbundets afdelinger i Danmark, biblioteker samt andre relevante steder.

IGA-mødet i august i Stockholm gav for gruppen ikke større mulighed for en øjeblikkelig udvidelse af samarbejde på international basis, til gengæld følger man nøje Amnesty Internationals arbejde, da gruppen selv arbejder efter nogenlunde de samme retningslinjer indenfor eget regi.

Gruppen holder møde hver den 1. tirsdag i måneden kl. 19,30 og vil være taknemmelig for henvendelser, der relaterer til arbejdet.

Europarådets rekommandation om diskrimination mod homoseksuelle

Europarådets parlamentariske forsamling anbefaling til ministerkomiteen, vedtaget den 1. oktober 1981 (10. samling).

Idet forsamlingen:

- 1) Bekræfter sin stærke forpligtelse til at beskytte menneskerettighederne og til at afskaffe alle former for diskrimination.
 - 2) Har bemærket, at homoseksuelle trods en del anstrengelser og ny lovgivning gennem de seneste år med det formål at ophæve diskrimination mod homoseksuelle, til stadighed lider under diskrimination og til tider undertrykkelse.
 - 3) Er af den mening, at nutidens pluralistiske samfund, hvoraf det traditionelle familieliv selvfølgelig er en grundfæstet og værdifuld bestanddel, er handlinger såsom udelukkelse af mennesker fra visse erhverv på grund af deres seksuelle præferencer, eksistensen af aggressive love vendt imod dem eller at holde kartoteker over de mennesker, efterladenskaber fra mange århundreders fordomme.
 - 4) Tager i betragtning, at homoseksuelle handlinger i nogle få medlemslande stadig er en strafbar handling og medfører strenge straffe.
 - 5) Er af den mening, at ethvert menneske, mand som kvinde, når det har opnået opholdslandets lovlige seksuelle lavalder og er i stand til at give et gyldigt personligt samtykke, skal have retten til at bestemme over sin egen seksualitet.
 - 6) Imidlertid understreger, at staten har et ansvar på områder af offentlig interesse såsom beskyttelse af børn,
 - 7) anbefales det ministerkomiteen, at
 - i) opfordre de medlemslande, hvor homoseksuelle forhold kriminaliseres af lovgivningen, til at afskaffe denne lovgivning og domspraksis
 - ii) opfordre medlemslandene til at indføre samme seksuelle lavalder for homoseksuelle som for heteroseksuelle forhold
- anmodes regeringerne i medlemslandene om:
- a) at iværksætte tiltag til at eksisterende specialkartoteker over homoseksuelle samt at afskaffe en praksis, ifølge hvilken politiet eller anden myndighed fører kartotek over homoseksuelle

- b) at sikre ensartet behandling, men mere eller mindre, af homoseksuelle med hensyn til beskæftigelse og sikkerhed i ansættelsen, særlig i den offentlige sektor
- c) at søge at bringe al tvungen medicinsk behandling og forskning til ophør, som har til formål at ændre voksne menneskers seksuelle orientering
- d) at sikre, at forældremyndighed, samkøbsret og forældres mulighed for at forsørge deres børn ikke begrænses alene på grund af homoseksuelle tendenser hos de ene af forældrene
- e) at skærpe fængselsmyndighedernes og andre myndigheders opmærksomhed på risikoen for vold, vold og seksuelle overgreb i lejlighederne.

Europarådets resolution om diskrimination mod homoseksuelle

vedtaget af Europarådets parlamentariske forsamling den 1. oktober 1981 (10. samling).

Idet forsamlingen

- 1) Understreger sin pligt til at bekæmpe alle former for diskrimination og undertrykkelse
- 2) Er af den mening, at ethvert menneske, der har nået sit opholdslands seksuelle lavalder, skal have retten til at vælge sin egen seksualitet
- 3) Er overbevist om, at teorien om, homoseksualitet, mandlig som kvindelig, er en mental forstyrrelse ikke er videnskabelig eller medicinsk underbygget og er blevet modbevist af nylige undersøgelser
- 4) Bemærker, at den mentale sygdomsklassifikation kan konstituere et alvorligt handicap for homoseksuelle hvad angår deres sociale, hverdagsmæssige og særlig deres psykologiske udvikling, og at den nogle lande kan bruges som påskud for undertrykkende, psykiatriske behandlinger
- 5) Anerkender Verdenssundhedsorganisationens (WHO's) verdensspændende kompetence og indflydelse i medicinske og psykiatriske kredse
- 6) Opfordrer Verdenssundhedsorganisationen (WHO) til at slette homoseksualitet fra den Internationale Klassifikation af Sygdomme.

FORSLAG TIL LOV OM REGISTRERET PARTNERSKAB FOR PERSONER AF SAMME KØN

Kapitel 1.

Partnerskabsbetingelser.

§ 1. To personer af samme køn, der er fyldt 18 år, kan, når begge er enige herom, indgå partnerskab registreret af overvrigheden, forudsat at betingelserne herfor er opfyldt, jvf. §§ 2-4.

Stk. 2. Begæring om registrering af partnerskabet skal fremsættes skriftligt af begge partnere i forening, og begge skal samtidigt give møde for registreringsmyndigheden.

§ 2. Overvrigheden skal påse, at betingelserne for at få registreret et partnerskab er opfyldt, før registrering kan ske. Justitsministeren fremsætter regler herom.

§ 3. Udenrigsministeren kan fastsætte regler om adgang for diplomatisk og konsulære tjenestemænd til at foretage registrering i udlandet.

Stk. 2. §§ 1, 2 og 4 finder anvendelse på registrering i henhold til stk. 1.

Stk. 3. Prøvelse af betingelserne kan foretages af en diplomatisk eller konsulær tjenestemand, som af udenrigsministeren er bemyndiget hertil.

§ 4. Registrering kan ikke imødekommes, såfremt:

1) der består slægtskab i ret op- og nedstigende linje mellem partnerne, eller de er søskende,

2) partnerne er adoptant eller adoptivbarn, så længe adoptionsforholdet består,

3) eller den ene eller begge parter er gift eller registreret i et partnerskab.

Kapitel 2.

Formueforhold m.v.

§ 5. Alt, hvad hver af partnerne ejer ved partnerskabets registrering eller senere erhverver, forbliver hver partners særlige.

§ 6. Hver af partnerne har i levende live rådighed over deres respektive særlige dog med de indskrænkninger, der følger af § 9.

§ 7. Det registrerede partnerskab medfører ikke adgang til at stifte forpligtelser med virkning for den anden partner.

§ 8. Partnerne har ingen gensidig forsørgelsespligt, hverken privat- eller offentligretlig, og partnerne skal også under partnerskabets beståen betragtes som selvstændige personer.

Kapitel 3.

Rådighedsindskrænkninger.

§ 9. En partner må ikke uden den anden partners samtykke:

1) afhænde, bortforpakte eller udleje fast ejendom, i det omfang den er bestemt til partners fælles bolig,

2) afhænde aktie, andel eller obligation, som retten til partners fælles bolig er knyttet til,

3) afhænde bohave, der er bestemt til det fælles hjem,

4) opsiges eller fremleje lejlighed, i det omfang den er bestemt til partners fælles bolig.

Stk. 2. Stk. 1. gælder selv om partnerne har ophævet samlivet. Stk. 1., nr. 4 gælder også efter partnerskabets opløsning, indtil der er truffet afgørelse om, hvem lejligheden skal tilfalde.

Stk. 3. Skal en aftale som nævnt i stk. 1, nr. 1 tinglyses, skal dokumentet indeholde en erklæring om, hvorvidt overdrageren er registreret i et partnerskab, om ejendommen er bestemt til partners fælles bolig, og om aftalen omfatter boligen. Er dette tilfældet, skal den anden partners samtykke foreligge skriftligt på dokumentet.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter regler om kontrol ved tinglysning med overholdelse af samtykkekravet efter stk. 1, nr. 1.

§ 10. Nægter den anden partner at give samtykke efter § 9, stk. 1, nr. 1, kan aftalen efter anmodning fra partneren eller medkontrahenten tillades af overvrigheden, såfremt der ikke er rimelig grund til nægtelse.

§ 11. Har en partner i strid med § 9 indgået en aftale uden samtykke fra den anden partner, kan denne få aftalen omstødt ved dom, medmindre medkontrahenten kan godtgøre, at pågældende ikke indså eller burde indse, at partneren var uberettiget til at indgå aftalen.

Stk. 2. Sag må anlægges inden 6 måneder efter, at den anden partner har fået kendskab om aftalen, og inden 1 år efter aftalens tinglysning eller faktiske opfyldelse.

§ 12. I alle forhold vedrørende lejligheder, der tjener til fælles bolig for registrerede partnere, forholdes, som om begge partnere er medunderskrivere på lejekontrakten. Det gælder ved såvel andelsboliger som ved almenbygget og privat udlejningsbyggeri.

Kapitel 4.

Partnerskabspagter eller andre retshandlinger mellem partnerne.

§ 13. Partnerne kan med de begrænsninger, der følger af nærværende lov, indgå aftaler med hinanden og pådrage sig forpligtelser overfor hinanden.

§ 14. Gaver mellem partnerne skal for at være gyldige gives ved partnerskabspagt. Dette gælder dog ikke sædvanlige gaver, der ikke står i misforhold til givers vilkår, eller gaver, som består i livsforsikring, livrente, overlevelsesrente eller lignende forsørgelse, som sikres den anden partner.

Stk. 2. Stk. 1 gælder også gaver, som først skal tilfalde modtageren ved registrering af partnerskab med giveren.

Stk. 3. Det kan ikke ved partnerskabspagt eller på anden måde gyldigt aftales, at det, som den ene partner fremtidigt erhverver, uden vederlag skal tilfalde den anden. Partnerskabspagt kan dog indgås med hensyn til sædvanligt bohav, der anskaffes til det fælles hjem.

§ 15. Partnerne kan ved partnerskabspagt indgå aftaler angående deling på skifte ved partnerskabets opløsning.

§ 16. Partnerne kan ved partnerskabspagt indgå aftale om, at partners særlige ved den ene partners død på dødsboskifte skal skiftes som fællesje, eller skal overgå til fællesje ved længstlevendes hendsiden i uskiftet bo.

Stk. 2. Undtaget herfra er dog gaver og arv, der af gavediger eller arvelader er gjort til pågældendes særlige.

§ 17. Partnerskabspagt skal oprettes skriftligt og underskrives af begge partnere. Hvis en umyndiggjort skal underskrive. Værgens eller lavværgens samtykke meddeles ved underskrift på partnerskabspagten.

Stk. 2. Partnerskabspagter, hvor ejendele vederlagsfrit overdrages fra den ene partner til den anden, skal for at blive gyldige godkendes af justitsministeriet eller af overvrigheden i følge justitsministerens bemyndigelse.

Stk. 3. Partnerskabspagter skal tinglyses for at få gyldighed.

§ 18. Ændring eller ophævelse af partnerskabspagt skal ske ved partnerskabspagt.

Kapitel 5.

Retsvirkninger af registreret partnerskab.

§ 19. Den ene partner kan adoptere den anden partners børn. Begge partnere kan i forening adoptere børn, såfremt de opfylder betingelserne herfor. Bevilling udfærdiges af overvrigheden.

Stk. 2. Dør den partner, der har forældremyndigheden, kan overvrigheden tillade den anden partner at adoptere afdødes børn, såfremt det er foreneligt med børnenes tarv, herunder navnlig om den efterlevende partners hidtidige forbindelse med børnene taler herfor.

§ 20. Hvis den partner, der har forældremyndigheden over hjemmeboende børn, forbigående bliver ude af stand til at varetage dette hver, kan den anden partner af skifteretten beskikkes som midlertidig værge for børnene, indtil den partner, der har forældremyndigheden, igen kan varetage sit hverv.

§ 21. Til en udlænding, der samlever på fælles bopæl i et registreret partnerskab med en fastboende dansk eller udenlandsk statsborger, udstedes der opholdstilladelse.

Stk. 2. Arbejdstilladelse udstedes til en udlænding, der samlever i et registreret partnerskab på fælles bopæl med en dansk eller udenlandsk statsborger, jvf. dog stk. 3.

Stk. 3. Såfremt udlændingen samlever med en ikke-nordisk statsborger, der ikke har boet i landet i 5 år, fastsætter justitsministeren regler for udstedelse af arbejdstilladelse.

Stk. 4. De i stk. 1 nævnte udlændinge vil få meddelt dansk indførselsret på tilsvarende vilkår som ægtefæller, hvor manden er dansk statsborger.

Stk. 5. Såfremt partnerne har fast bopæl i Danmark, vil en udenlandsk statsborgers ægtebarn, som adopteres af den danske statsborger i det registrerede partnerskab jvf. nærværende lovs § 19, få meddelt dansk indførselsret.

§ 22. En partner er berettiget til at oppebære pension efter en afdød partner, forudsat at partnerskabet bestod, indtil den anden partner døde. Dette gælder såvel tjenestemandspension, private kollektive pensionsordninger som private af afdøde tegnede pensionsforsikringer.

Kapitel 6.

Partnerens testamentsret.

§ 23. Er der oprettet partnerskabspagt jvf. § 16, kan en partner ved testament kun med den anden partners samtykke råde over fast ejendom, der helt eller delvis tjener til partners fælles bolig samt indbo i det fælles hjem.

Kapitel 7.

Det registrerede partnerskabs opløsning.

§ 24. Den ene eller begge partnerne kan forlange partnerskabet opløst.

Stk. 2. Skriftlig begæring om partnerskabets opløsning tilstilles overvrigheden af enten den ene eller begge partnere i forening.

§ 25. Såfremt de registrerede partnere er enige herom, opløses det registrerede partnerskab med virkning fra begæringens indgivelse.

Stk. 2. Såfremt kun den ene partner ønsker at opløse det registrerede partnerskab opløses dette med virkning fra 3 måneder efter begæringens indgivelse.

§ 26. Ved partnerskabets opløsning udtager hver af partnerne på skiftet efter registrering af deres særlige dette, medmindre partnerne med henblik på partnerskabets opløsning skriftligt har aftalt en anden deling. Aftalen skal overfor skifteretten vedkendes af partnerne.

§ 27. Fremsætter den ene partner delvis indsigelse imod aftalens indhold, eller anfægter denne aftalen i kraft af almindelige formueretlige regler, kan skifteretten tage partnerens påstand under behandling, medmindre påstanden er af indviklet beskaffenhed. I så fald henvises den partner, der har nedlagt påstanden, til at indbringe sagen for de almindelige domstole.

Stk. 2. Sag skal anlægges inden 3 måneder efter skifterettens afvisning af at behandle påstanden.

Stk. 3. Skifteretten kan for den samme periode efter begæring fra den ene partner helt eller delvis fragte den anden partner rådigheden over de omtvistede genstande. Skifterettens kendelse herom kan kæres af den anden partner til landsretten.

Stk. 4. Er der ikke anlagt sag inden 3 måneder, genoptager skifteretten skiftet på grundlag af den indgåede aftale.

§ 28. Efter partnerens vedkendelse af en skriftlig aftale jvf. § 26 opgøres hver partners særlige efter vurdering.

Stk. 2. Skifteretten skal derefter påse, at partnerne aftale ikke forrykker værdien af hver partners særlige, forinden udlæg i henhold til aftalen kan tillades.

Stk. 3. Forrykkes værdien af hver partners særlige på grundlag af aftalen, er denne kun gyldig, såfremt den begunstigede partner på skifte kontant erklæger den anden partner et beløb, således at værdien af hver partners særlige er overensstemmende med opgørelsen i stk. 1.

§ 29. Har en partner anvendt midler af sit særlige til fordel for den anden partners særlige, kan skifteretten efter påstand bestemme, at den anden partner skal godtgøre partneren et beløb, svarende til forbedringen af den begunstigede partners særlige.

§ 30. Findes der gæld, for hvilken begge partnere hæfter, har hver af partnerne ret til at forlange, at den anden betaler den del af gælden, som endeligt skal bæres af denne, eller at den stilles sikkerhed for, at denne del af gælden betales.

§ 31. Fremsætter den ene partner påstand om, at ejendele er i sameje, og finder skifteretten dette godtgjort, skiftes disse ejendele jvf. § 82 i lov om skifte af dødsbo og lillesbo m.v.

§ 32. Såfremt partnerne har forældremyndigheden over børnene i fællesskab, træffes skifteretten afgørelse om, hvem der skal have tillagt forældremyndigheden.

Stk. 2. Er partnerne enige om, hvem der skal have tillagt forældremyndigheden, træffes afgørelsen i overensstemmelse hermed, medmindre dette strider mod børnenes tarv.

Stk. 3. Er børnene over 12 år, træffes afgørelsen i overensstemmelse med deres ønsker, såfremt det er foreneligt med forældremyndighedsinnehaverens forhold og ikke strider mod børnenes tarv. I modsat fald forholdes som i stk. 1 eller stk. 2.

§ 33. Afgørelse om forældremyndighed kan ændres ved dom, såfremt det på grund af væsentligt forandrede forhold findes påkrævet af hensyn til børnenes tarv.

§ 34. Om nødvendigt afgør skifteretten hvem af partnerne, der skal have ret til at fortsætte lejemålet af lejlighed, som har tjent til partners fælles bolig.

Stk. 2. Den partner, hvis erhvervsvirksomhed er knyttet til et forretningslokale, har fortrinsret til dette og den hertil hørende beboelse.

Stk. 3. Såfremt en lejlighed i en ejendom, der hører til den enes særlige, og som indeholder flere beboelseslejligheder, hidtil har tjent til partners fælles bolig, kan skifteretten pålægge særejeren at udleje lejligheden til partneren og fastsætte vilkår for lejemålet.

Kapitel 8.

Det registrerede partnerskabs ophør.

§ 35. Partnerskabet ophører ved den ene partners død.

§ 36. Den afdøde partners livsarvinger og længstlevende er arveladers nærmeste arvinger.

§ 37. Halvdelen af den arvelod, som tilkommer arveladers livsarvinger og længstlevende er tvangsarv.

§ 38. Længstlevende arver en trediedel af førstafdødes ejendele, når denne efterlader sig livsarvinger, jvf. dog § 49, stk. 2.

§ 39. Efterlader førstafdøde sig ikke livsarvinger, arver alene længstlevende.

Stk. 2. Dør længstlevende uden enten at have indgået ægteskab eller ladet sig registrere i et nyt partnerskab og uden at efterlade sig livsarvinger, deles boet efter pågældende med halvdelen til hver partners arvinger. Er der ved længstlevendes død kun arvinger efter en af partnerne, arver disse det hele.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 er ikke til hinder for, at længstlevende ved testament kan råde over hele boet.

§ 40. Længstlevende svarer arveafgift i henhold til lov om afgift af arv og gave § 2 A.

Kapitel 9.

Skifte efter ophør af registreret partnerskab.

1. afdeling.

§ 41. Afgørelse om hendsiden i uskiftet bo jvf. § 16 er alene længstlevende, jvf. dog §§ 42 og 43.

Stk. 2. Udlægges boet til hendsiden i uskiftet bo med førstafdødes mindreårige sørbørn, overtager længstlevende forsørgelsespligten over dem.

§ 42. Er den længstlevende partner under konkurs, eller godtgøres det, at pågældende ikke har tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser, kan pågældende ikke få boet udleveret til hendsiden i uskiftet bo.

§ 43. Er længstlevende umyndiggjort, kan pågældende kun få boet udleveret til hendsiden i uskiftet bo, såfremt skifteretten finder dette foreneligt med pågældendes tarv.

§ 44. Inden 6 måneder efter dødsfaldet skal længstlevende indlevere en

Anders Broksvej 18, Ålborg
1. og 3. lørdag i måneden
kl. 21-03, Telf.: 08-164507

opgørelse over fællesboets aktiver og passiver samt sit særlige til skifteretten. Nærmere regler om opgørelsen indhold fastsættes af justitsministeren.

Stk. 2. Indgives opgørelsen ikke inden udløbet af den i stk. 1 angivne frist, der dog om fornødent kan forlænges af skifteretten, kan den pålægges længstlevende daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil opgørelsen indgives.

Stk. 3. Arvingerne har ret til at gøre sig bekendt med opgørelsen.

§ 45. I det uskiftede bo indgår alt, hvad længstlevende erhverver, for så vidt det ikke er gjort til særlige.

Stk. 2. På rettigheder, som er uoverdragelige eller i øvrigt af personlig art, finder reglerne om uskiftet bo kun anvendelse i den udstrækning, hvori det er foreneligt med de for disse rettigheder særligt gældende regler.

Stk. 3. Arv eller gave, som tilfalder længstlevende, indgår dog ikke i det uskiftede bo, såfremt pågældende begærer skifte inden 3 måneder efter at have modtaget arven eller gaven.

Stk. 4. Heller ikke erstatning, der tilfalder længstlevende som begunstiget i anledning af førstafdødes død, indgår i boet, hvis længstlevende begærer skifte inden 3 måneder efter, at erstatningskravet og dets størrelse er anerkendt eller endeligt fastslået ved dom.

§ 46. Længstlevende udøver i levende live en ejers rådighed over boet.

Stk. 2. Ved testamente kan længstlevende kun råde over så stor en del af det uskiftede bo, som falder i arv efter pågældende.

Stk. 3. Inden for denne grænse kan længstlevende også råde over boets enkelte genstande, for så vidt det ikke trækker mod førstafdødes bestemmelser henhold til testamentet.

§ 47. Længstlevende bliver personlig ansvarlig for førstafdødes forpligtelser. Pågældende er berettiget til ved prøvelsen at indkalde førstafdødes kreditorer efter reglerne i lov om skifte af dødsbo og fællesbo m. v.

§ 48. Længstlevende er berettiget til at skifte når som helst.

Stk. 2. Længstlevende er forpligtet til at skifte ved indgåelse af ægteskab eller ved registrering i et nyt partnerskab.

§ 49. Hvor længstlevende har hensidtet i uskiftet bo, arver livsarvingerne efter førstafdødes kun den, såfremt de overlever længstlevende, eller de lever på det tidspunkt, da skifte begæres.

Stk. 2. Ved skifte efter længstlevendes død beregnes der ikke arv efter førstafdøde til længstlevende.

Stk. 3. Mellem førstafdødes arvinger og længstlevendes død eller på det tidspunkt, da skifte begæres. Er der ved længstlevendes død ingen arvinger efter pågældende, tilfalder hele boet førstafdødes livsarvinger.

§ 50. Såfremt en arving godtgør, at længstlevende ved misbrug af sin rådighed over boet væsentlig har forvoldt det eller har fremkaldt nærgående fare for sådan forvoldelse, lærer at længstlevende har forsværget sin forsørgelsespligt over for pågældende v. har længstlevende pligt til at afstå med vedkommende.

Stk. 2. Som misbrug af rådighed over boet betragtes navnlig urimeligt rbrug, tegning af en uforholdsmæssig og livrente samt ydelse af gaver eller andre begunstigelser, der står i misforhold til det uskiftede bos formue.

§ 51. Har længstlevende væsentlig forvoldt boet ved misbrug af sin rådighed over det, kan arvingerne ved ikke kræve vederlag for det af det uskiftede bo eller om nødvendigt for ilvdelen af det manglende beløb af længstlevendes særlige.

§ 52. Hvis længstlevende af boet har givet en gave, der står i misforhold til dets formue, kan en arving kræve gaven omstødt, såfremt gavemodtageren vidste eller burde vide, at gaven bestod i uskiftet bo, og at gaven stod i misforhold til boets formue.

Stk. 2. Sag herom kan kun anlægges, såfremt boet skiftes, eller den arving, som vil anlægge sagen, har indgivet begæring om skifte. Sagen skal anlægges inden et år efter, at arvingen er blevet vidende om gaven og inden 5 år efter gavens fuldbyrdelse.

§ 53. Ved skifte formodes alt, hvad længstlevende ejer, at høre til det uskiftede bo.

2. afdeling

§ 54. Er der oprettet partnerskabspagt jvf. § 16, og vælger længstlevende at skifte, eller kan længstlevende ikke hense til i uskiftet bo, skiftes det efter bestemmelserne i denne afdeling.

§ 55. Såfremt skifteretten skønner, at der under hensyn til længstlevendes særlige rettigheder ikke bliver noget at arve for førstafdødes arvinger, og længstlevende erklærer at ville overtage ansvaret for førstafdødes gæld, kan såvel fællesboet som førstafdødes særlige udlægges til længstlevende uden skiftebehandling.

Stk. 2. I øvrigt skiftes førstafdødes bodel og særlige efter de almindelige regler i lov om skifte af dødsbo og fællesbo m. v. med de afvigelser, der følger af reglerne i nærværende lovs § 60 og §§ 62-67.

Stk. 3. Længstlevendes bodel skiftes efter nedenstående regler.

Stk. 4. Længstlevendes særlige kan inddrages under skiftet i den udstrækning, det er nødvendigt til fyldestgørelse af krav i henhold til denne lovs § 51.

Stk. 5. Har længstlevende hensidtet i uskiftet bo, behandles hele boet efter nedenstående regler.

§ 56. Under skiftet beholder længstlevende rådigheden over sin bodel.

Stk. 2. Skifteretten kan dog helt eller delvis fratage længstlevende rådigheden over sin bodel under skiftet, hvis ganske særlige grunde taler herfor. Rådighedsfratagelsen tinglyses efter de i lov om tinglysning § 48, stk. 1 indeholdte regler.

§ 57. De arvinger, som længstlevende giver oplysning om, underrettes om skiftet af skifteretten i overensstemmelse med reglerne i lov om skifte af dødsbo og fællesbo m. v. § 14 og § 23.

Stk. 2. Skifteretten beskikkes værger for fraværende arvinger og legatarer, hvis opholdssted ikke kendes, eller som ikke har mulighed for på anden måde at lade sig repræsentere på skiftet.

§ 58. Længstlevendes egen opgørelse over aktiver og passiver bør lægges til grund for skiftet. Opgørelsen skal godkendes af de tilstedeværende arvinger eller disses værger samt af skifteretten på de umyndiges eller fraværendes vegne.

Stk. 2. Hvis opgørelsen ikke godkendes af alle, vurderes aktiverne af uvidende personer under anvendelse af reglerne i lov om skifte af dødsbo og fællesbo m. v. § 48. Med hensyn til de anmeldte fordringers rigtighed foretages undersøgelse efter skifterettens skøn.

§ 59. Førstafdødes arvinger bliver ikke ansvarlige for længstlevendes gæld ved at modtage arv eller vederlag herfor efter førstafdøde.

Stk. 2. Om det til arvingerne således udlagte eller udbetalte kan forlanges tilbagebetalt af kreditorerne afgøres efter konkurslovens forskrifter om retshandlers omstødelse på grund af konkurs.

§ 60. Har længstlevende anvendt midler af sit særlige til fordel for sin bodel, kan pågældende forlods udtagte vederlag herfor af sin bodel.

Stk. 2. Under samme betingelser kan førstafdødes arvinger forlods udtagte vederlag af resten af førstafdødes bodel.

§ 61. Længstlevendes kreditors ret til at forfølge pågældende indskrænkes ikke ved længstlevendes skifte med førstafdødes arvinger.

§ 62. Længstlevende har ret til forlods at udtage genstande, som udelukkende tjener til pågældendes personlige brug, for så vidt deres værdi ikke står i misforhold til partnernes formueforhold.

Stk. 2. Længstlevende har endvidere ret til forlods at udtage genstande, som er erhvervet til børnenes brug.

§ 63. Er boet af ringe værdi, kan længstlevende udtage bohøve, arbejdsredskaber og andet løsøre i det omfang, hvori det skønnes nødvendigt, for at pågældende kan opretholde hjemmet eller sit erhverv, selv om der derved tilfalder pågældende mere end pågældendes bodel og arvelod.

Stk. 2. Længstlevende har altid ret til af boet at udtage så meget, at værdien heraf sammenlagt med pågæl-

des bodel, arvelod og særlige udgør indtil 200.000 kr.

§ 64. Længstlevende har ret til af fællesboet at gøre udlæg efter vurdering for sin bodel og arvelod også i fast ejendom. Ønsker længstlevende og arvinger udlæg i samme ting, har længstlevende fortrinsret.

Stk. 2. Ønsker længstlevende udlagt ejendele, hvis værdi tilsammen overstiger pågældendes bodel og arvelod, har pågældende ret dertil mod at udbetale det overskydende beløb kontant til de øvrige arvinger.

§ 65. Længstlevende kan gøre udlæg efter vurdering i førstafdødes særlige, for så vidt angår pågældendes arv af særlige. Udlæg kan også gøres i fast ejendom. Længstlevende har fortrinsret fremfor andre arvinger, der ønsker udlæg i samme ting.

§ 66. Bestemmelserne i §§ 64 og 65 finder ikke anvendelse på ting, som førstafdøde har rådet over ved testamente i henhold til § 23 med længstlevendes samtykke.

§ 67. Mod en efter forholdene passende sikkerhed kan skifteretten give længstlevende henstand med udbetaling af arv til førstafdødes umyndige livsarvinger, indtil de bliver myndige. Henstand er betinget af, at arven ikke kan uddrages uden afhændelse af fast ejendom eller løsøre, som er nødvendige, for at længstlevende kan opretholde hjemmet eller sit erhverv, eller uden at længstlevende berøves andre midler, som er nødvendige herfor. Nærmere regler herom fastsættes af justitsministeren.

§ 68. Er det ved partnerskabspagt jvf. § 16 bestemt, at partnernes særlige ved den ene partners død på dødsbo-skitte skal overgå til fællesbo, og efterlader førstafdøde sig ingen livsarvinger, gælder bestemmelserne i denne afdeling.

§ 69. Længstlevende kan begære arveafgiftspligten indtræden udsat for såvel sin arv af fællesboets midler som for andre arveafgiftspligtige erhvervelser, der, hvis længstlevende havde kunnet hense til i uskiftet bo, ville være indgået i dette.

Stk. 2. Er arveafgiftspligten udsat, indtræder den, når længstlevende fremsætter anmodning derom eller indgår ægteskab eller registreres i et nyt partnerskab. Er arveafgiftspligten herefter ikke indtrådt ved længstlevendes død, bortfalder den.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 gælder ikke, når længstlevende ikke vedgår arv og

**pan
disco**

knabrostræde 3
åben 2200 - 0500

gæld i boet, eller det godtgøres, at pågældende ikke har tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

Stk. 4. Skiftes boet offentligt, skal begæring efter stk. 1 fremsættes senest, når boet optages til slutning. Ved privat skifte skal begæringen fremsættes ved indgivelse af boopgørelsen, dog senest ved udløbet af fristen for indgivelse af boopgørelsen.

§ 70. Indtræder arveafgiftspligten efter § 69, stk. 1 i længstlevendes levende live, skal pågældende svare arveafgift af så stor en del af sin nuværende formue, som arvelodden udgjorde af den sammenlagte bodel og arvelod. Der bortses fra den del af formuen, der var eller ville være blevet længstlevendes særlige samt fra længstlevendes rettigheder af den i § 45, stk. 2 nævnte art.

Stk. 2. Fremsætter længstlevende anmodning om arveafgiftens indtræden inden 3 måneder efter modtagelse af arv eller gave, indgår dog ikke i den formue, hvoraf der skal svares arveafgift.

Stk. 3. Tilsvarende gælder for erstatning, der tilfalder længstlevende i anledning af førstafdødes død, når anmodning om arveafgiftens indtræden fremsættes inden 3 måneder efter, at erstatningskravet og dets størrelse er anerkendt eller endeligt fastslået ved dom.

4. afdeling

§ 71. Såfremt partnerne ikke ved partnerskabspagt jvf. § 16 har bestemt, deres bodel ved den ene partners død på dødsboskitte skal skiftes som fællesbo, skiftes det efter bestemmelserne i denne afdeling.

§ 72. Længstlevende har fortrinsret til at gøre udlæg i førstafdødes særlige inden for sin arvelod.

Stk. 2. Ha enkelte genstande særlig affektionsværdi for en anden arving kan skifteretten dog bestemme, at længstlevendes fortrinsret skal vige for fordel for arvingens ret til enkelte genstande.

§ 73. Efterlader førstafdøde fast ejendom, der hidtil har tjent til partnernes fælles bolig, kan længstlevende udtage denne, selv om værdien overstiger pågældendes arvelod. I så fald må længstlevende udbetale det overskydende beløb kontant til de øvrige arvinger, eller med deres samtykke stille sikkerhed for beløbet.

§ 74. Hvor intet andet er bestemt i nærværende lov skiftes i henhold til lov om skifte af dødsbo og fællesbo m. v.

Kapitel 10.

I krafttrædelsesbestemmelser.

§ 75. Denne lov træder i kraft d. 1. januar 1976. Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse lande med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

RÅDGIVNING FOR BØSSER OG LESBISKE

Forbundet af 1948 driver rådgivningsvirksomhed i København, Århus og Odense

Rådgivningen i København

Rådgivningen har i sin nuværende form fungeret siden april 1979 og har fortsat sine aktiviteter i 1981 efter de samme principper som hidtil. Rådgivningen for bøsser og lesbiske har til huse i Forbundet af 1948's lokaler i Knabstræde 3, 3. sal, 1210 København K. Rådgivningen er åben for personlig og telefonisk henvendelse hver torsdag mellem kl. 18 og 19 samt for skriftlige henvendelser. Telefonnummeret er 01-13 19 48.

Lesbiske rådgives af lesbiske og bøsser af bøsser. Der er som regel to rådgivere sammen om hver klient, og det er de samme rådgivere, der følger samme klient. De to rådgivningsgrupper fungerer autonomt, men med samme struktur. Efter åbningstiden mødes de to undergrupper altid hver for sig og diskuterer rådgivningsarbejdet igennem. Den anden torsdag i hver måned holdes fællesmøde mellem rådgivningsgrupperne, hvor praktiske og organisatoriske forhold, henvendelser udefra samt udadvendte aktiviteter diskuteres. Både i den lesbiske og i bøssegruppen er en rådgiver ophørt. Der er ikke optaget nye i grupperne.

Udadvendte aktiviteter: Vi har deltaget i en ungdomsserie om seksualitet i Danmarks Radio. Vi har deltaget i en debatdag på Socialpædagogisk Seminarium i København. Vi er blevet interviewet til Kvindetryk, til Pan, har selv udarbejdet interview til Pan. Endvidere har vi haft orienterende møder med andre rådgivningsprojekter.

Venerisk udvalg

Som det måske er medlemmerne bekendt, lykkedes det udvalget at få fremstillet en pjece om syfilis specielt henvendt til bøsser. Materialet blev betalt for Komiteen for Sundhedsoplysning. Indholdet måtte derfor tekstmæssigt blive et kompromis mellem udvalget og bevilgende myndighed.

Det har derfor været udvalgets store ønske at få fremstillet en anden og bedre pjece, der skulle formuleres udfra egne præmisser. I den anledning har vi ansøgt Socialministeriet om penge hertil via Tipsmidlerne. Vi fik desværre afslag, men agter at genfremsende ansøgningen.

Der har i beretningsåret været afholdt to afretningsafgange af rådgivernes såkaldte »kontaktkort«. Disse kort indeholder en liste over mulige smittebærere til patienten. En repræsentant fra udvalget er til stede og påser, at det hele går rigtigt til.

Udvalget har stadig nær kontakt til de under hudklinikkerne ansatte kontaktrådgivere og forelægger til dem klager over behandlingen på klinikkerne.

Udvalget har kontortid på torsdage kl. 16-18 på Forbundets kontor i København.

Udvalget består af Bent Hansen og Kurt Benny Hansen.

I den lesbiske rådgivning har man etableret en basisgruppe af klienter. Denne fungerede i et halvt år, hvor basisgruppen havde møder alene hver anden uge og haft rådgivere med hver anden uge. Efter et halvt år ophørte gruppen, da den havde udført sin mission.

PR-virksomhed: Gruppen annoncerer løbende i Politiken's »Kom frit frem« og i Information's »Tid og sted«. Klistermærker og en pjece med Forbundets nye adresse er under udarbejdelse.

Klientstatistik:

	Bøsser	Lesbiske
Personlige henvendelser	24	20
Telefoniske og skriftlige henvendelser	17	15
Henvisninger til jurist	3	3
Henvisninger til psykiater	1	0

Økonomi: Der blev i 1981 for alle rådgivninger brugt kr. 14.800,-. Tallet for København alene lader sig ikke opstille. Københavns kommune har i januar 1982 for første gang givet støtte med kr. 2.000,-.

Rådgivningen i Århus

Rådgivningen i Århus har til huse i F-48's hus i Jægergårdsgade 42-44 og holder åbent hver torsdag kl. 18-19 for personlige og telefoniske henvendelser (06-13 19 48). Enhver henvendelse kan være anonym, og rådgivningsgruppen har altid pålagt sig selv en streng tavshedspligt. Gruppen består p.t. af fem bøsser og en lesbisk og efterlyser til stadighed lesbiske, som måtte være interesseret i at indtræde i gruppen. Gruppen forsøgte i foråret 81 at blive suppleret med yderligere fem rådgivere, men i foråret 82 er antallet atter faldet til det nævnte. Til gengæld har den resterende gruppe mere føling med arbejdet i kraft af flere timer i huset, så måske opretholdes antallet fremover.

Rådgivningsgruppen holder koordineringsmøde den første torsdag hver måned, hvor diverse rådgivningsager og praktiske problemer diskuteres.

Rådgivningsarbejdet har i det forløbne år været udpræget »telefonarbejde«, overvejende begrundet i, at rådg. ikke blot dækker Århus-området, men det meste af Jylland. Således har der af ialt 62 henvendelser, heraf kun 5 fra lesbiske, været 39 telefon-, 7 brev- og 16 personlige henvendelser. Karakteren af problemstillinger kan groft deles op i 4 kategorier:

1. Oplysningsarbejde 30%
2. Sociale problemer 30%
3. Henvisninger (advokat, læge, ekspert) 20%
4. Henvisning til andre sex. minoriteter 20%

Strømmen af de 62 henvendelser har været ulige fordelt på året, men stærkt koncentreret til umiddelbart efter annoncering i dagspressen og lign. Gruppen tolker dette således, at der er brug for en rådgivning for bøsser og lesbiske i Århus, men at kendskabet til vores eksistens er for ringe. Rådgivningen har stadig en god kontakt hvad angår sessionssager, ligesom der kan formidles kontakt til visse snævre interessegrupper, men i årets løb har gruppen ikke haft brug for at henvise til professionel psykiater, advokat el. lign.

Rådgivningsgruppen har udarbejdet en folder, som sidst på året blev udsendt til de sociale myndigheder, praktiserende læger og andre steder, hvor det formodes, at den bredere befolkning vil finde den. Desuden har rådgiverne i København og Odense rekrutteret et antal. Gruppen har ikke oplevet en kraftig respons på denne spredning af foldere, men forventer en flydende, men effektiv udbredelse af kendskabet til os, såvel med henblik på bøsser og lesbiske, der har brug for os, som behandlere, der kan samarbejde med og henvise til os. PR-arbejde prioriteres således højt.

Rådgivningsgruppen foretager til stadighed en revurdering af rådgivningens eksistensberettigelse, struktur og intentioner fremover. Det har vist sig, at en del »nye« bøsser og lesbiske ofte opsøger Caféen i F-48's hus i Århus, hvorfra kontakten er blevet formidlet til rådgivningsgruppen, idet disse mennesker har ytret ønske om at måtte tale med en rådgiver. Dette udvikler naturligvis et vist samarbejde mellem Café og rådgivningsgruppe, hvor gruppen til stadighed sikrer sig, at Caféens personale informeres om rådgivningens eksistens og arbejde.

Udover den ugentlige rådgivningsaften har rådgivningsgruppen deltaget sammen med »gå-ud-gruppen« i et af Århus Universitet afholdt sexologi-kursus for lægestuderende, hvor opgaven bl. a. også var at oplyse om vor eksistens. Desuden har rådgivningen været på besøg i Grønlanderhuset i Århus, hvor der blev samtalet med ledelsen om de henværende grønlandske bøssers problemer som »minoritets-minoriteter«.

Endeligt skal det nævnes, at Rådgivningen i Århus i årets løb har modtaget et mindre beløb fra Foreningen af Danske Lægestuderende i Århus.

Rådgivningen på Fyn

Rådgivningen i Odense blev i begyndelsen af året ret fast etableret og har siden fungeret stabilt. Gruppen består af 4 bøsser og 4 lesbiske. Gruppen er i det forløbne år blevet reduceret fra 12 til 8. Den nuværende gruppe har stort set været med fra starten.

Rådgivningen har i 1981 haft til huse på »Badstuen« i Odense, men er nu flyttet til Fyns-afdelingens lokale i Nørregade 73, 5000 Odense C. Rådgivningen er åben hver torsdag kl. 19.00-20.00.

Der har i 1981 ialt været 15 personlige henvendelser, de fleste i efteråret. Gruppen havde i sommerperioden en annoncering i tre dagblade. Sideløbende blev der omdelt en pjece indeholdende oplysninger om Fyns-afdelingens Rådgivningen. Det har gjort rådgivningen kendt og dermed forøget antallet af henvendelser.

Det har ikke været muligt telefonisk at komme i kontakt med rådgivningen, men der har været en del henvendelser på afdelingens telefon (09) 13 45 64, som ellers ville være kommet til rådgivningen.

Henvendelserne har fordelt sig ligeligt mellem bøsser og lesbiske. Der har været en aldersspredning fra 19 til 81 år med hovedvægt på aldersgruppen sidst i tyverne.

Henvendelserne fordeler sig i to hovedgrupper, dels problemer i forbindelse med isolation og identitet, dels ønske om konkrete informationer. Der rådgives som regel to sammen om hver klient.

Gruppen har rettet personlig henvendelse til de privat praktiserende psykiatere i Odense for at gøre opmærksom på rådgivningens eksistens samt for at få en fornemmelse af, hvorvidt der var mulighed for samarbejde.

Rådgivningen har holdt koordineringsmøder mindst en gang om måneden. Der er blevet diskuteret rådgivningsprincipper og de rådgivningssituationer, der har været.

Herudover har rådgivningen haft et fælles weekend-ophold på Fanø, der blev brugt til at klarlægge og diskutere vores indbyrdes relationer og holdninger til rådgivning. Endelig har gruppen deltaget i og haft gavn af de to fællesmøder, der har været for rådgivningerne under Forbundet af 1948, landsforening for bøsser og lesbiske.

FORLAGET PAN ApS.

Forlaget er et anpartsselskab, hvis anparter alle ejes af Forbundet af 1948's Bygge- og Støttefond, men hvis drift ligger i hovedbestyrelsens regi.

Forlaget PAN ApS. har til opgave dels at udgive litteratur af særlig interesse for bøsser og lesbiske, pjecer, undervisningsmaterialer o. l., dels udgivelse af medlemsbladet Pan.

Bestyrelsen

Forlagets bestyrelse udpeges af og blandt hovedbestyrelsens medlemmer og har til opgave at være den administrative og økonomiske ledelse af forlaget.

I beretningsåret har bestyrelsen bestået af følgende: Steffen Jensen (formand og kontaktperson til hovedbestyrelsen), Holger Høst, Henning Jørgensen, Bent Hansen og Bengt Hansen.

Relationerne mellem bestyrelsen og redaktionerne

Forlagets virksomhed er samlet i to redaktioner, nemlig en bogredaktion og en blad-redaktion.

Bogredaktionen er ansvarlig for udgivelse af litteratur af særlig interesse for bøsser og lesbiske, oplysende pjecer, undervisningsmateriale og lignende.

Ingen produktion kan sættes igang, før bestyrelsen har godkendt en kalkyle for produktionen. Ved hver udgivelse ned sættes en ad hoc gruppe, som omfatter mindst ét bestyrelsesmedlem, af hensyn til de økonomiske beslutninger, som uvægerligt må tages løbende i en produktionsfase.

Bladredaktionen (Panredaktionen), som skal godkendes af hovedbestyrelsen, er ansvarlig for udgivelsen af bladet Pan.

Bestyrelsen fastlægger de økonomiske rammer for udgivelsen.

Distribution

Ved nyudgivelser tilbydes Forbundets medlemmer sædvanligvis en subscriptionsordning, hvilket betyder, at de kan købe udgivelsen billigere mod en forudbestilling.

Udover dette kan forlagets udgivelser kun erhverves gennem Fællesekspektionen, med hvem vi har indgået en aftale om distribution af forlagets udgivelser, såvel bøger som bladet Pan.

Dog sker udsendelse af Pan til medlemmerne naturligvis gennem lokalafdelingerne, ligesom udsendelse til abonnenter og biblioteker sker direkte fra forlaget (v/ Holger Høst).

Sex er mer' end de siger

På bogfronten har forlagets indsats i beretningsåret næsten udelukkende været helliget udgivelsen af forlagets 2. bog, nemlig undervisningshæftet »Sex er mer' end de siger« redigeret af Lars Thomsen.

Bogens første oplag var på 2.000 eksemplarer, som nu alle er solgte, heraf godt 800 til biblioteker. Første oplag har givet et overskud på omkring kr. 6.000 og andet oplag er nu sat igang.

Forbundets arbejds- og principprogram

I begyndelsen af 1982 har forlaget udsendt en lille pjece indeholdende Forbundet af 1948's Arbejds- og principprogram.

Vedtægtsændringer

Forbundets hovedbestyrelse og fondsbestyrelsen har besluttet at ændre forlagets vedtægter således at fremover skal forlagsbestyrelsen ikke nødvendigvis vælges blandt hovedbestyrelsens medlemmer men efter indstilling fra hovedbestyrelsen.

Økonomi

Da forlaget er et anpartsselskab, som ejes af Bygge- og Støttefonden er den økonomiske beretning givet under fondens beretning.

Pan's redaktion

»Pan« er i 1981 udkommet med 5 numre, heraf 1 dobbeltnummer (4/5) med ialt 112 sider (1980: 104 sider). Den økonomiske side af sagen fremgår af regnskab for Forlaget Pan ApS, som bladet »Pan« sammen med forlaget hører under. Det har i 1981 kostet 35.676 kr. at producere »Pan«. Heraf udgør diverse indtægter, især biblioteksabonnementer, 10.430 kr. Resten er betalt af landsforbundet.

Vanskeligheder med at organisere redaktionen hensigtsmæssigt har været hovedårsagen til, at der i 1981 kun er udkommet 5 numre mod det sædvanlige 6 numre om året. Hertil kom et ønske fra landsforbundets side om økonomisk tilbageholdenhed, som – nok utilsigtet – blev en medvirkende årsag.

Redaktionen har bestået af: Sv. Ravnkilde (red.sekr., lay-out nr. 1-3), Ole Bremer (lay-out nr. 1-3), Keld Løvetaand (fra nr. 2; red.sekr. og lay-out nr. 4/5), Bjørn Christensen (repro, trykning), Wilhelm von Rosen, Kurt Benny Hansen (nr. 1), Per Kleis Bønnelykke (nr. 1-2), Henning Jensen (fra nr. 2), Birger Hansen (fra nr. 2), Kim Backmann Paulsen (fra nr. 2), Kurt Pedersen (fra nr. 2), Lisa Cordes (nr. 2), Marianne Håkansson (fra nr. 2), Kirstine Larsen (fra nr. 2), Kirsten Larsen (fra nr. 2), Jette Nielsen (fra nr. 2), June Sloth (fra nr. 2), Mona Jensen (nr. 4/5), Jørgen Stormgård Hansen (nr. 4/5), Vagn Søndergård og Peter Boesen har redigeret bagsidens digte, og Mogens Gad har bistået med billedmateriale. – Kirsten Larsen har været redaktionens og hovedbestyrelsens gen-sidige kontaktperson.

På landsmødet i april 1981 deltog mange i gruppearbejdet om »Pan«. Ved samme lejlighed ændredes landsforbundets vedtægters § 8, således at »Pan« i det løbende år har arbejdet efter flg. hovedretningsslinje: »Foreningen udgiver et medlemsblad, som redigeres af en åben redaktionsgruppe. Bladet skal indeholde såvel tematiseret som debatskabende stof om lesbiske og bøsers sociale, politiske og kulturelle betingelser«. Se »Hvad skal bladet Pan bruges til?« i Pan nr. 2, 1981.

Efter landsmødet – dvs. fra nr. 2 – forøgedes antallet af redaktionsmedlemmer stærkt, og for første gang i adskillige år har »Pan« i 1981 haft lesbiske kvinder i redaktionen. Dette har haft en positiv virkning på mængden og kvaliteten af det lesbiske stof.

Fra samme tidspunkt organiseredes redaktionen i en række redaktionsgrupper: kvinderedaktion, aktualitetsredaktion og kulturredaktion, som i vid udstrækning har arbejdet selvstændigt. En koordinationsredaktion bestående af 1 medlem fra hver af redaktionsgrupperne samt redaktionssekretæren har haft den endelige opgave med at sammensætte bladets indhold. Mellem hvert nr. er der afholdt et møde med samtlige medlemmer af redaktionsgrupperne. Denne organisation har fungeret tilfredsstillende og samtidig været forudsætningen for den forøgelse af redaktionsmedlemmer, som er fortsat ind i 1982. Redaktionssekretærens opgaver er dog så omfattende (mødereferater, holde styr på manuskripter, sats, korrektur, billedredaktion, lay-out, kontakt med trykkeri), at en fordeling på flere personer bliver nødvendig i 1982, sandsynligvis ved dannelse af en teknisk-praktisk redaktionsgruppe.

Ved læsernes besvarelser af spørgeskemaer er der oprettet en baggrundsgruppe af interesserede medlemmer, som redaktionen har

kunnet trække på, og som har leveret stof.

Indholdsmæssigt har redaktionen prioriteret debatskabende og mobiliserende stof, og søgt at afspejle de aktiviteter og den debat, der foregår i Forbundet. Derimod er det kun i meget beskedent omfang lykkedes at bringe aktuelt nyhedsstof. Den væsentligste grund hertil er, at bladet udkommer med lange mellemrum og har en lang produktionstid; fra sidste deadline til læseren har bladet i hånden gået 4-6 uger. Endelig har der foreligget rigeligt andet stof, både tilsendt og produceret af redaktionen, og samtidig en økonomisk begrundet begrænsning til 24 sider pr. nr.

Efter ønske fra kvinderedaktionen reserveres fra nr. 2 1982 fire sider (midtersiderne) til kvindestof. Disse sider redigeres alene af kvinderedaktionen. Kvindestof ud over disse fire sider redigeres som det øvrige stof, dvs. koordineres af koordinationsredaktionen på grundlag af redaktionsgruppernes prioritering af deres eget stof.

Redaktionsmæssigt og teknisk vil arbejdet med at producere »Pan« blive betydeligt forbedret efter indretning i febr. 1982 af eget redaktions- og lay-out-lokale i Mellembygningen i Knabrostræde. Gennem et tilskud på 6.000 kr. fra Græsrodsfonden er anskaffet skriveborde, reoler og andet inventar samt et stort lysbord. Derved kan redaktion og lay-out knyttes tæt sammen i en mere løbende proces, bl. a. med den virkning, at andre end netop redaktionssekretæren udfører særlige vanskeligheder kan medvirke ved den tekniske side af sagen. Disse faciliteter er også nødvendige for en teknisk-praktisk redaktionsgruppe som nævnt ovf. Dog mangler indtil videre et reprokamera.

Med PAN nr. 2, 1982 har redaktionen og bestyrelsen for Pan Forlag ApS besluttet at forsøge en ny udgivelsesform, foreløbigt som et forsøg over 3 numre. I stedet for det nuværende A4-format med 24 sider pr. nr. trykkes PAN i tabloid (dvs. som Ekstrabladet & BT) med 16 sider som basis. Det svarer til en forøgelse af spaltepladsen på ca. 30%, da sider i tabloid-format er dobbelt så store som det nuværende format. Med den samme udgift som hidtil kan der i dette format trykkes op til 10.000 eksemplarer. Samtidig forkortes trykketiden til 1-2 dage mod den nuværende tid til trykning og indbinding på 10-14 dage.

Det er hensigten som hidtil at udsende PAN med posten til a-medlemmer og abonnenter (biblioteker m. fl.). Resten af oplaget, ca. 7.000 stk. fremlægges som et gratis blad for bøsere og lesbiske i Forbundets diskoteker og cafeer m. m. samt andre steder, hvor bøsere og lesbiske kommer, dvs. i diskoteker, bekvæmninger, kvindehuse m. v. Gå-ud-grupper og andre interesserede kan få omtrent så mange eksemplarer til uddeling, som de har behov for.

Med et oplag på 10.000 eksemplarer er der basis for at få indtægter til bladet gennem annoncer. For at få disse i et større antal end hidtil – et arbejde, som hidtil ingen medlemmer har haft lyst til at påtage sig frivilligt – er der tegnet kontakt med en interesseret annonceagent. Selv en beskedent indtægt fra annoncer vil kunne betale

omkostningerne ved en betydelig udvidelse af sidetallet – formentlig 4-8 sider pr. nr. ud over de ovennævnte 16 sider. Redaktionen har besluttet, at annoncer ikke må optage mere end max. 15-20% af den samlede plads i hvert nr.

De væsentligste bedre produktionsforhold, dvs. større redaktion, redaktionslokale med lay-out faciliteter og kortere produktions-tid ved trykning, gør, at redaktionen anser det for realistisk at få produceret 6 numre om året (alle enkeltnumre).

Distribution ved fremlæggelse af gratis eksemplarer i stort tal på steder, hvor bøsere og lesbiske kommer, er valgt fordi det er den form, der vil medføre, at bladet læses af det størst mulige antal mennesker. Senere når bladet er blevet bedre kendt, skal det overvejes at distribuere gennem kiosker til betaling. Men da kun et ringe antal eksemplarer formodes at kunne sælges på denne måde, og da indtægten herfra under alle omstændigheder vil være ubetydelig, er gratis-distribution foreløbigt valgt.

For den samme udgift for Forbundet som hidtil vil produktions-tiden således blive væsentligt forkortet, spaltepladsen forøget med 30% eller mere, og vigtigst: PAN vil blive læst af et langt større publikum. Redaktionen skønner, at det sidste er vigtigt. Forbundets kommunikation udadtil – til de mange bøsere og lesbiske, som ikke er a-medlemmer, er et for-sømt område. Samtidig med at Forbundet gennem PAN får et nyt publikum i tale, er det dog redaktionens hensigt at fastholde PAN som et medlemsblad. Det vil sige, at PAN fortsat som hovedformål skal afspejle de aktiviteter og debatter, som finder sted i Forbundet, og iøvrigt redigeres efter vedtægternes § 8's ordlyd.

Forlaget PAN's bogredaktion

Bogredaktionen er en løst struktureret arbejdsgruppe, der supplerer sig omkring de enkelte udgivelser.

I det løbende år har bogredaktionen koncentreret sig om udgivelsen og lanceringen af SEX ER MER' END DE SIGER – DET ER DIT LIV OG DINE FØLELSER. Der var mange vanskeligheder undervejs, både forudsete og uforudsete, men under alle omstændigheder lærerige. Bl. a. var der en konflikt om redaktionens henholdsvis bestyrelsens kompetence begrundet i, at bogredaktionen var ret uerfaren og i, at bestyrelsen var ny. Disse problemer ser nu ud til at være overvundet.

Det lykkedes ikke helt at leve op til forfattergruppens ideal for SEX ER MER' – et produkt ubetrukket af hetero-hånd, men alle implicerede bøsere og lesbiske (34 i alt) indvilgede i at arbejde gratis for at gøre bogen så billig som muligt. Det var især vigtigt, fordi forfatterne ønskede, at enhver skoleelev selv skulle kunne købe bogen, idet man forudså, at skolerne, som er de mest oplagte kunder, ikke ville finde den nødvendig på grund af deres indarbejdede heteroseksuelle traditioner.

Skønt det første oplag på 2000 er udsolgt (med kun en lille for-tjeneste), bekræftedes de bange anelser. »Folkeskolen« (lærernes fagblad) skriver således den 28.-82: »Man... må dog advare mod uden videre at benytte bogen i sin

undervisning, for man har gjort sig helt klart, hvad det vil kunne indebære, og det må tilrådes at spørge godkendelse... begrundet i, at der stadig hersker helt irrationelle fordomme i forbindelse med seksualitet«. Forlaget har lavet en pjec »Til de voksne«, som kan anvendes til introduktion af bogen i f. eks. skolen. Men man må desværre erkende, at oplysning har trange kår i folkeskolen.

Det var også derfor, redaktionen satte så kraftigt på at nå ud til eleverne. Der sendtes en skrivelse og en smuk, men dinkret plakat ud til alle elevråd, hvilket blev en bekostelig affære uden den store virkning. Til gengæld kunne man glæde sig over omtale i 3 numre af UNG NU og en gang i P4 med efterfølgende telefondebat 4 søndage.

Anstrengelserne for at få bogen omtalt i andre radioprogrammer og i TV var forgæves. En medarbejder ved TV-avisen sagde således: »Denne bog er jo så god, og emnet er så vigtigt, at det vil være urimeligt at spise den af med de to minutter, vi kan bruge på den! En besynderlig afvisning.

Alle danske dagblade og en række fagblade er også blevet tilbudt/har fået tilsendt anmelder-eksemplarer. Den klareste afvisning kom fra Jydske Tidende, der ikke kunne tage sig af unge bøsere og lesbiske, så længe der var ungdomsarbejdsløshed! Dog bragte samme blad et interview med en bøsse og en lesbisk et par uger senere.

Bogen nåede kun omtale i 7 sjællandske/københavnske dagblade, samt i Jyllandsposten og Holstebro Dagblad. Særlig bemærkelsesværdigt var det, at den mest seriøse og positive behandling fik den i Weekend-avisen (Berlingske Aften) og i Kristeligt Dagblad, mens Information og Politiken forholdt sig tavs.

3 pædagogiske fagblade, Sek-sualpolitik, Pan og Mandeposten har anmeldt bogen godt; mens den har opnået omtale i ugeavisen KØBENHAVN, Aalborg-Nyt, »Fri-stedet«, ca. 10 ungdomsklubber og samme antal elevblade.

Endvidere er SEX ER MER' nævnt i to publikationer fra Danmarks Skoleradio, i bogcafeernes vinterkatalog, »MER om kønssygdomme«, samt på to læge-seminarer om henholdsvis kvinde- og ungdomspsykiatri. Sidstnævnte sted var det arrangørens udtalte formål herigennem at vise deltagerne, »at dette er IKKE et psykiatrisk problem!«

Også gå-ud-grupperne har gjort et stort arbejde for at udbrede kendskabet til bogens eksistens, og det vil sikkert være en god idé at satse lidt mere på dem i fremtiden, for eksempel ved at give dem mulighed for at forhandle bogen.

Indbindingscentralen er bibliotekernes fælles indkøbscentral, og enhver bog får en udtalelse fra en eller to lektører, og på baggrund af denne udtalelse foretager bibliotekarerne deres indkøb.

SEX ER MER – fik en god og nøjagtig udtalelse fra en børnebibliotekar, og fra en skolebibliotekar fik den en kold, ukorrekt og overfladisk behandling, der gav os anledning til at mene, at lektøren dels ikke kunne lide os og dels ikke havde læst bogen. Derfor

Steffen Jensen
Foto: Allan Bunton

fremsendtes en heftig og grundig klage, der blev taget til efterretning, idet man dog afviste, at lektøren ikke havde læst bogen. Herefter blev udsendt en ny og langt mere saglig udtalelse af samme lektor. Nu mener redaktionen også, at han må have læst bogen.

Vi har modtaget negative og positive reaktioner på bogen fra vores egen verden, såvel som udefra. Den mest bemærkelsesværdige er kommet fra højeste plan i Københavns Rådhus, der bekymret har bemærket sig, at politiske modstandere kan misforstå »Døgnkontakts« placering i bogen, og tro at det er et homoseksuelt kontaktssted.

Denne nervøsitet tager forfatterne til efterretning i andet oplag, hvor der iøvrigt foretages en ajourføring af litteratur- og adresse-listen.

BØSSEKAMPENS POLITIK sælges stadig i en jævn, men lille strøm.

Bogredaktionen regner med at udgive *Forbundets Arbejds- og Principprogram* og *Bøssemanifestet* i den nærmeste fremtid.

I øvrigt sættes fortsat på to fronter:

1. Oplysnings- og undervisningsmateriale, hvor redaktionen arbejder på et par titler.

2. Litteratur, der repræsenterer den homoseksuelle subkultur, at vores (gruppe)identitet kan blive styrket. Også her har redaktionen et par titler klar.

Redaktionen vil understrege, at man gerne tager imod tekster og forslag til nydannelser. Navnlig er ideer velkomne, når der samtidig medfølger den nødvendige arbejdskraft til at realisere dem.

Bygge- og Støttefonden

1. Fondens opgaver

Bygge- og Støttefondens opgaver falder i to dele; dels har fonden til formål at erhverve og drive lokaler (herunder ejendomme) til brug for andre organer under Forbundet af 1948, dels skal fondsstyrelsen udføre budgetkontrol i de selskaber, som ejes af fonden, og hvis opgaver er restaurationsdrift og forlagsvirksomhed.

Bygge- og Støttefonden ejer følgende ejendomme:

- Knabrostræde 3, København, 3 af 7 ejerlejligheder
- Jærgårdsgade 42-44, Århus samt lejer et lokale i
- Nørregade 73, Odense; derudover ejer fonden følgende selskaber:
- Restaurationselskabet af 21/3 1965 A/S (Pan Klub, København),
- Restaurationselskabet af 18/8 1976 Aps (Pan Klub, Århus) og
- Forlaget PAN Aps.

Herudover ejer Restaurationselskabet af 21/3 1965 A/S følgende ejendom:

- Knabrostræde 3A og 3B, København (2 af 3 ejerlejligheder).

2. Fundatsen

På det ordinære landsmøde i 1981 blev der foretaget nogle ændringer i fondens fundats. Ændringerne var nærmest af redaktionel og præciserende karakter. Fondens selskaber er nu opdelt i A-selskaber (lokale selskaber) og B-selskaber (landsdækkende selskaber).

A-selskaber er de to restaurationselskaber. Deres bestyrelser skal vælges af fondsstyrelsen efter indstilling fra henholdsvis lokalgeneralforsamlingen (4 medlemmer) og lokalbestyrelsen (1 medlem af dennes midte).

B-selskaber er forlaget, hvis bestyrelsesmedlemmer skal vælges efter indstilling fra hovedbestyrelsen.

Desuden blev budgetgangen præciseret.

3. Bestyrelsen

Fonden ledes af en bestyrelse på mindst fire medlemmer, som vælges dels lokalt, dels på landsmødet. Hver lokalafdelings generalforsamling vælger ét medlem til fondsstyrelsen og landsmødet vælger to.

I beretningsåret har bestyrelsen bestået af følgende:

Steffen Jensen, formand (valgt på Københavns-generalforsamlingen)

Paul-Johan Mikkelsen, kasserer (valgt på Århus-generalforsamlingen)

Wilfred Hastings (valgt på Ålborg-generalforsamlingen)

Frank Andersen (valgt på Fyns-generalforsamlingen)

Leo Hymøller (valgt på generalforsamlingen, men se-

nere udtrådt)

Per Buch Larsen, sekretær (valgt på landsmødet) og Kurt Laursen (valgt på landsmødet).

Bestyrelsen har i beretningsåret afholdt 11 møder, heraf 6 i København, 2 i Århus, 2 i Odense og 1 i Ålborg.

4. Bestyrelsens arbejde

Udover de løbende forretninger, som væsentligst har været af budgetkontrolmæssig karakter, specielt i forhold til Pan Klub, København, har fondsbestyrelsen i beretningsåret besluttet at leje et lokale i Odense til brug for Forbundets Fyns-afdeling. Lokalet er beliggende Nørregade 73, Odense, og er lejet for to år; lejen er fordelt mellem Fyns-afdelingen og fonden i forholdet 2:1 og udgør ialt kr. 9.000 pr. år.

Fondsbestyrelsen har i lighed med hovedbestyrelsen besluttet at indføre mødediater for tilrejsende bestyrelsesmedlemmer med højst 75,- kr. pr. døgn.

Fonden har overtaget en penge-debitor (kr. 80.000) fra det tidligere LI. Rosenborg, således at vedkommende nu skylder fonden beløbet og tilbagebetaler til fonden. Samtidig hermed er gældsforholdet blevet bragt i orden i den forstand, at skyldneren har indgået et frivilligt forlig med fonden, som bl. a. omfatter en lempelig tilbagebetalingsordning.

Fondsbestyrelsen har sammen med hovedbestyrelsen – endnu en gang – forsøgt at formå Ålborg-legatets bestyrelse til at indgå i Forbundets økonomiske aktiviteter med sikkerhedsstillelse, men legatbestyrelsen har vist sig negativ overfor noget sådant. Beretning for de enkelte ejendomme og selskaber, som har været fondsbestyrelsens største arbejdsopgaver, følger nedenfor.

5. Ejendommen Knabrostræde 3, København

Fondens ejendom i Knabrostræde 3, København, nemlig tre ejerlejligheder i forhuset, anvendes dels til udlejning (til Studenterrådgivningen og til DEMOS) dels til kontor- og mødelokaler for henholdsvis landsforeningen, Københavns-afdelingen og restaurationselskabet. Huslejen for 3. salen deles mellem de tre i forholdet 3:6:1. Der er i beretningsåret indgået lejekontrakter mellem fonden og de tre organer; lejekontrakterne er uopsigelige i 10 år. For at spare på varmeudgifterne er der opsat termostatventiler i lejligheden.

5.1. Ejerforeningen

Ejendommens daglige drift varetages af ejerforeningen, som er en lovpligtig sammenslutning af alle ejendommens ejere. Bestyrelsen for ejerforeningen består af Steffen Jensen (rep. for fonden), som er formand, og Mogens Gad (rep. for restaurationselskabet) samt

Ebbe Holm (én af de øvrige ejere), som tillige er administrator for ejendommen.

Udover den daglige vedligeholdelse af ejendommen, har ejerforeningen i beretningsåret måttet lade nogle vandrør udskifte, idet det ikke var muligt at lokalisere et brud, som forårsagede et enormt vandspild; udgiften hertil var kr. 25.000, hvoraf forbundet har betalt de 15.000 kr.

Yderligere er gården blevet renoveret i et vist omfang; de indre mure er blevet malet og der er plantet blomster.

6. Ejendommen Jærgårdsgade 42-44, Århus

Ejendommen, som administreres af advokat Pommerencke, omfatter syv lejligheder, hvoraf de fem er udlejet eksternt, medens de to andre anvendes dels af Forbundets Århus-afdeling til kontor- og mødelokaler, dels af Restaurationselskabet af 18/8 1976 (Pan Klub) til café- og diskotekvirksomhed.

Der er fornylig indhentet tilbud på nogle større tagreparationsarbejder, som er forestående.

7. Restaurationselskabet af 21. marts 1965 A/S (Pan klub, Kbh.)

7.1. Bestyrelsen

Efter stormfulde medlemsmøder og ekstraordinær generalforsamling i Københavnsafdelingen består bestyrelsen ved beretningsårets slutning af følgende:

Lissie Elmqv (forkvinde), Poul Brun, Svend Eggers-Krag, Åge Dalgård og Lotte Eriksen.

Bevillingshaver er Kurt Benny Hansen og Poul Brun i forening.

7.2. Driften

1981 – det første »hele« regnskabsår i det nye Pan – har på mange måder været et begivenhedsrigt år for Restaurationselskabet. I den første del af året og hele sommeren igennem var der en overvældende publikumstilstrømning både af Forbundets medlemmer, af grupper som har en naturlig interesse i Forbundets aktiviteter og af grupper, der ikke sædvanligvis viser os nogen opmærksomhed. Tilstrømningen har på mange måder været glædelig, men der følger naturligvis også problemer med ved så stor tilstrømning; problemer som efterhånden er blevet pænt afklaret.

Efterhånden som nyhedens interesse har lagt sig, og de første dages nysgerrige ikke kommer så meget mere, har den økonomiske styring måttet justeres i overensstemmelse hermed, men det har også betydet, at bestyrelsen har kunnet anlægge nogle strategiske betragtninger for hvordan, på hvilket niveau og med hvilke aktiviteter, Pan fremover skal placeres og indpasses i hele kulturhus-projektet.

Fra starten var det ambitionen, at Pan's drift skulle kunne betale etableringen i Knabrostræde; en høj ambition som det – desværre – ikke har været muligt helt at opfylde. Den resterende del af etableringsudgifterne skal, af praktiske hensyn, afholdes af selskabet, og det har i den forbindelse været nødvendigt at overføre penge fra Københavnsafdelingen til betaling af de resterende etableringsudgifter. Selskabets drift har før skatte-

Bibliotek og arkiv

Biblioteksudvalget må nok igen ligesom tidligere år erkende, at det at få et bibliotek og arkiv op at stå ikke er en ting, der kan klares i en håndvending. Til undskyldning for biblioteksudvalget, hvis en sådan er nødvendig, tjener den usikkerhed, der hele tiden har været omkring lokalerne i Knabrostræde 3.

Vi havde på et tidspunkt aftalt, hvordan vi for små midler ville kunne male og istandsætte den del af etagen i sidebygningen, vi skulle være i, men fik så at vide at hele etagen skulle brandsikres af hensyn til ibrugtagningstilladelsen på diskoteket. Vi fandt så, at det ville være mest hensigtsmæssigt at vente til brandsikringen var foretaget, oplyst til os som senest 18. august 1981.

Der skete ikke rigtig noget, hvad også den økonomiske situation i Pan Club var skyld i, og vi gik derfor alligevel i efteråret igang med at få orden på bøgerne og tidsskrifterne, der indtil da stadig havde ligget i flyttekasser. Alle bøgerne er nu katalogiseret, men selve systematiseringen mangler. Tidsskrifterne er registreret, og det viser sig desværre, at der er nogle slemme huller i årgangene. Vækker dette en dårlig samvittighed hos nogle, som ind imellem har »lånt« fra biblioteksudvalgets bakke på landsforeningens kontor, så er der alle muligheder for at levere tilbage. På et senere tidspunkt vil vi evt. offentliggøre en liste over manglende numre og bede om at få dem foræret.

De indkøbte reoler er nu monteret i lokalet, og gruppen har på forskellig vis forsøgt, at skrabte lidt inventar sammen fra nedlagte kontorer m. v. Bøgerne og tidsskrifterne er dog stadig alle samlet i det aflåste rum, og de vil først blive flyttet ud i lokalet, når vi får dette helt aflukket.

Indkøbsmæssigt er der i det forløbne år ikke blevet foretaget de store ting, vores budget har ikke været stort, og de økonomiske problemer, har også afspejlet sig i landsforeningens økonomi, således at en del af pengene på bud-

gettet blev overført til indeværende år. Her har gruppen så til gengæld mulighed for de indkøb, der har måttet lade vente.

Bibliotek og Arkiv har i det forløbne år modtaget 2 større bog-gaver, den ene anonymt fra et dødsbo, den anden fra Preben Bernrds dødsbo – han har selv fra starten været med i biblioteksudvalgets arbejde. Gruppen har nu mulighed for at modtage ting, som man måske gerne vil af med, når man rydder op rundt om i de små hjem, så tænke på biblioteket frem for at smide ud. En systematisk indsamling vil man lade vente lidt endnu, men den kommer.

Gruppen har forsøgt hele tiden at være opmærksom på støtte-muligheder. Ansøgningen til tips-midlerne sidste år gav ikke noget resultat, men det vides, at den blev anbefalet af Bibliotekstilsynets konsulent, så man har derfor søgt igen i år. En systematisk indsamling vil man lade vente lidt endnu, men den kommer.

Biblioteksudvalget består i øjeblikket af 14 medlemmer med mere eller mindre arbejdsmæssig indsats. Det skyldes nok, at en del af medlemmerne tilslutter sig arbejdet ud fra specielle interesse-områder, som der endnu ikke er kommet gang i. Man kan stadig godt bruge flere interesserede, især når gruppen om forhåbentlig kort tid kan begynde med en fast åbningstid, er der altså mulighed for interesserede for at slutte op om arbejdet.

mæssige dispositioner givet et overskud på 16.000 kr.

I årets sidste kvartal har det været nødvendigt at gennemføre nogle kraftige besparelser, herunder personalnedskæringer i forhold til sommerens høje aktivitetsniveau. Dette er sket i samarbejde og fuld forståelse med personalet.

Der er også i denne periode indgået overenskomst med personalet til sikring af ansættelses- og lønsvilkår. I øvrigt har personalet med en stor og dygtig arbejdsindsats og i en fin samarbejdsånd ydet et væsentligt bidrag til selskabets og dermed hele projektets fortsatte virke og eksistens.

Bestyrelsen og personalet arbejder p.t. intenst med en række planer og projekter, der på kort og længere sigt skal skabe aktiviteter og udfoldelsesmuligheder, som befæster selskabets placering i Forbundets samlede virke, og som samtidig skal sikre Pan's profil som en central del af den bøsse/lesbiske (café) kultur.

8. Restaurationsselskabet af 18/8 1976 ApS (Pan Club, Århus)

8.1. Bestyrelsen

Selskabets bestyrelse har i beretningsåret bestået af følgende: Niels Pmmerecke (formand), Kai Jensen, kasserer, Klavs Fisker, Eva Brems og Kurt Laursen.

Bevillingshaver er den daglige leder (inspektør) Anne Grethe Jensen.

8.2. Driften

Også i dette beretningsår har driften givet et pænt overskud, og selskabets styring har været upåklagelig.

Det er desværre i beretningsåret blevet klart, at der har foregået nogle moms-mæssige uregelmæssigheder i 1978/79, hvilket vil betyde, at selskabet skal efterbetale godt 17.000 kr. i moms i 1982 samt en bøde.

Fra 1. januar 1982 er selskabets aktiviteter udvidet til også at omfatte drift af Pan Klub, Ålborg - dette har dog kun formelle og regnskabsmæssige konsekvenser, idet den daglige drift i Ålborg naturligvis foretages i Ålborg.

9. Forlaget PAN ApS

9.1. Bestyrelsen

Forlagets bestyrelse, som skal udpeges af hovedbestyrelsen, har bestået af følgende:

Steffen Jensen (formand), Holger Høst, Henning Jørgensen, Bent Hansen og Bengt Hansen.

Bestyrelsens opgave er den administrative og økonomiske drift af forlaget, medens de redaktionelle ansvarsområder er fordelt på to redaktioner.

9.2. Fra L.I. Rosenberg til Forlaget PAN

Det anpartsselskab, som forlaget udgøres af, er det tidligere Restaurationsselskab af 9/9 1970 ApS (L.I. Rosenberg). Man kan ikke uden videre fjerne alle de gamle reminiscenser, især i form af gæld, fra restaurationsselskabet. L.I. Rosenberg havde mange kreditorer, da det lukkede; de eksterne er nu betalt (fortrinsvis af PAN CLUB), og de interne er enten eftergivet eller samlet i en stor gældspost til

Bygge- og Støttefonden. L.I. Rosenberg havde en enkelt debitor, en tidligere ansat, som har tilvundet sig ca. 80.000 kr. Også dette tilgodehavende er overdraget til Bygge- og Støttefonden, således at selskabet nu er »rent« forlag.

9.3. Driften

Da Forlagets drift ligger i hovedbestyrelsens regi, er beretning herom givet under hovedbestyrelsens beretning.

10. Landsindsamlingen

Forbundets landsindsamling til fordel for etableringen i Knabrostræde er løbet videre i beretningsåret og har ialt indbragt kr. 35.200, hvoraf de ca. 4.500 er indsamlet ved »raslebosser« (i dobbelt forstand) i forbindelse med »Den Lilla Bod« på Strøget i København i sommermånederne. En del af bidragene er indkommet fra den »Støttekreds«, som blev etableret for et års tid siden. Støttekredsen består af nogle medlemmer, som fast indbetaler et vist beløb til landsindsamlingen hver måned eller en anden fast termin. Forbundet har to gange i årets løb udsendt bønsskrivelser om støtte til medlemmerne; disse opfordringer har imidlertid kun i ringe omfang båret frugt.

Støttegruppen, som administrerer landsindsamlingen, står endvidere for ansøgninger til f. eks. tipsmidlerne, en række ministerier og kommuner samt en del private fonds. Af disse mange ansøgninger har kun få givet kontant resultat; men forbundet har dog nu opnået offentlig støtte, idet Københavns Kommune har støttet Rådgivningen i København med et éngangsbeløb på kr. 2.000 (!). Derudover har nogle private fonds (Græsrodsfonden og Plumfonden) og nogle fagforeninger støttet forbundet.

MEDLEMSTAL

Medlemstallet er steget gennem det forløbne år. Nedenfor vises udviklingen i A-medlemstallet, mens B-medlemmerne kun vises for 1981. Tallene er afdelingernes egne opgørelser pr. 31/12 1981.

	1978	1979	1980	1981	+ B-medlemmer
København	933	863	1214	1593	4.500 = ca. 6.000
Ålborg	35	60	87	87	
Århus	303	360	305	377	900 = ca. 1.300
Fyn	21	44	56	56	
Syddjylland	-	17	20	10	

Opdelingen i forskellige medlemskategorier er foretaget af hensyn til foreningens skattemæssige status, idet der kræves medlemskab for alle med henblik på at undgå skattepligt. A-medlemmerne er, hvad man i andre foreninger kalder aktive medlemmer med alle medlemsrettigheder som stemmeret på landsmøder o.a. B-medlemmerne kan tilsvarende kaldes for passive medlemmer med begrænsede medlemsrettigheder, dvs. ingen stemmeret på generalforsamlinger og landsmøder, men dog adgang til Forbundets lokaler.

Afdelingernes A-medlemstal pr. 31/12 er afgørende for, hvor mange hovedbestyrelsesmedlemmer hver afdeling skal vælge på sin generalforsamling. Ud af hovedbestyrelsens 15 medlemmer vælges de 6 på landsmødet og de øvrige 9 i afdelingerne. Af disse 9 har de 5 afdelinger ret til hvert ét hovedbestyrelsesmedlem udpeget af lokalbestyrelsens midte, mens de øvrige 4 mandater vælges direkte på lokalgeneralforsamlingerne. Ovennævnte medlemsfordeling giver Københavnsafdelingen ret til at vælge 3 hovedbestyrelsesmedlemmer på lokalgeneralforsamlingen og Århusafdelingen 1 medlem. Aalborg, Fyn og Syddjylland har således på forhånd hver 1 medlem i hovedbestyrelsen, mens København har 4 og Århus 2.

LOKALAFDELINGERNE

Beretningerne fra lokalafdelingerne er forkortede og redigerede udgaver af de beretninger, som har været forelagt på generalforsamlingerne i afdelingerne i februar måned. Det væsentligste fra disse beretninger bringes imidlertid her, så det er muligt at danne sig et samlet overblik over, hvad hele »organisationen« beskæftiger sig med i det daglige.

Københavnsafdelingen

Efter generalforsamlingen supplerede den valgte bestyrelse sig med en række interesserede, så man tilsammen udgjorde en arbejdsgruppe på 16-17 personer. Arbejdsgruppemødernes indhold har spredt sig fra daglige funktioner såsom kartotek/medlemspleje, referater fra de øvrige bestyrelsesmøder (f. eks. hovedbestyrelsen og Fonden), gennemgang af månedsregnskaber, budgetkontrol, garderobeforhold, adgangsforskyld, til diskoteket, entré-priser, gå-ud-gruppe-politik til deltagelse i for-

skellige arrangementer, såsom 1. maj, frigørelsesdagen (Christopher Street) og mandefestival. Til tider har det været en vanskelig opgave at vælge, hvilke aktiviteter/indkøb, man skulle deltage i, da økonomien har gjort det nødvendigt at prioritere.

I juli afholdt man et arbejdsgruppeseminar, hvilket man varmt vil anbefale andre grupper også at gøre, idet man lærer hinanden at kende på en anden og mere personlig måde på et sådant seminar.

Der er opstået en række nye grupper, og alt i alt har det været et aktivitetsmæssigt godt år, hvilket, hvis udviklingen fortsætter, vil stille store krav til afdelingens økonomi og medføre en god udvikling henimod børsers og lesbiske politiske, sociale og kulturelle frigørelse.

Der har været afholdt 12 tema- og medlemsmøder med meget varieret fremmøde - fra 10 til 100 medlemmer. Der har været møder om forholdene i diskoteket, per-

sonaleprincipper, kvindeaften om torsdagen, lokalradioprojektet, antidold og partnerskab.

Frigørelsesdagen afholdtes for 11. gang, denne gang med følgende paroler: Børsers mod vold. Mod registrering af homoseksuelle, Solidaritet med verdens undertrykte homoseksuelle. Efter start på Rådhuspladsen med taler og bl. a. en kransnedlæggelse ved H. C. Andersens statue fortsattes til Fælledparken, hvor bl. a. Bernhard Baunsgaard og Margrethe Aukén talte. På vejen oplæstes foran den finske ambassade en resolution vendt imod den finske straffelov, der forbyder positiv omtale af homoseksuelle. Om aftenen talte bl. a. Jytte Thorbek fra Dansk Kvindesamfund. Afdelingen har også sammen med Mandebægelsen været medarrangør af en Mandefestival i Fælledparken.

For Gå-Ud-Gruppen har det været et meget spændende år med mange forskellige arrangementer, de fleste i små klasser med fra 15

til 25 elever. Et Gå-Ud-arrangement forløber oftest således: efter at de udsendte bøsser og lesbiske har fortalt lidt om sig selv, fortæller man lidt om Forbundet af 1948. Det tager gerne en lille halv time, og derefter er det så muligt for eleverne at stille spørgsmål, også de mere direkte og frække spørgsmål. Det går især godt i små grupper. Gå-Ud-Gruppen kommer ud til folkeskolens ældste klasser, på gymnasier og HF-kurser, sygeplejeskoler, pædagogseminarer, ungdomsskoler, HK's faglige ungdom o. m. a. I alt har over 1300 haft kontakt med arbejdsgruppen.

Skoledagsgruppen vil arbejde på en avis/plakat til brug i folkeskolens 5-7. klassetrin. Den skal indeholde information om bl. a. Forbundet af 1948, politiske mål og litteratur. Måske kan avisen kombineres med bånd og/eller lysbilleder. Bogen »Dreng og pige, mand og kvinde« er nu udkommet med gruppens afsnit om homoseksualitet.

Socialgruppen har i flere år fungeret som åben gruppe, der hjælper med indføring i bøsse/lesbisk miljø og som samlingssted for folk, der havde brug for samvær under afslappede former. Siden indflytningen i Knabstræde har gruppen imidlertid været på nedtur. Det er for svært for nye og usikre mennesker at finde op på 3. sal uden at miste mødet halvejs. Der er endnu ikke fundet nogen løsning på problemet.

Ca. hver anden måned har der været holdt introduktionsmøder til ungdomsbasisgrupper for bøsser indtil 25 år. Man har pt. planer om at udvide aktiviteterne, så de kommer til at omfatte mere end blot gruppeintroduktion.

Merkur, hedder en gruppe, som startede i marts 1981 i den hensigt at formidle information for bøsser og lesbiske i (især) de sjællandske og lolland-falsterske byer. En informationspjece til det brug er i øjeblikket i trykken.

Pan-Kultur-gruppen har som formål at få sat aktiviteter igang i Forbundshuset for at få medlemmerne til at forstå, at det er deres hus, og at der her er gjort plads til deres ideer.

Selvforsvarsgruppen beretter, at bøller og voldsmænd helst slår på folk, der ser ud til at være et let offer. Hvis man har lært selvforsvar, ser man ikke så bange ud, når der kommer en flok bøller, og i mange tilfælde vil det være nok til, at de afstår fra at slå. Og det er i virkeligheden det vigtigste formål med at lære selvforsvar: at undgå at få brug for det, man har lært. Der var undervisning i selvforsvar på bøsse-øvelserne i sommeren 1981, og der blev på lejrene nedsat selvforsvarsgrupper.

Lokalradio for bøsser og lesbiske i Københavnsområdet skulle kunne starte i løbet af 1982, hvis Forbundet af 1948 ellers får sendetilladelse. Lokalradioprojektet baserer sig på en lov, der i en 3-årig forsøgsperiode åbner adgang til æteren for personer og organisationer, som normalt ikke kommer til orde i den etablerede presse. Det er hensigten at indrette Forlaget Pan's vedtægter, så det vil være muligt at medvirke ved etablering af lokalradioprojekter, men selve driften af radioen underlægges naturligvis lokalafdelingen. Følgende formål og retningslinjer for driften af lokal-

radio for bøsser og lesbiske i Københavnsområdet er fremsendt til kulturministeriet. De skal godkendes af et medlemsmøde i Københavnsafdelingen.

Formål og retningslinier for driften af LOKALRADIO FOR BØSSER OG LESBISKE I KØBENHAVNS-OMRÅDET

Formål:

1. Det er Lokalradioens formål at foranstalte udsendelser af interesse for bøsser og lesbiske i Københavnsområdet, samt at give disse mulighed for at udtrykke sig via Lokalradioen.

Lokalradioen skal producere og udsende programmer, som er aktiviserende og mobiliserende på områder af interesse for bøsser og lesbiske i Københavnsområdet. Lokalradioen skal producere og udsende programmer indeholdende nyheder, baggrundsorientering, kunst, kommentarer og underholdning af interesse for bøsser og lesbiske i Københavnsområdet.

Lokalradioen skal via et »båndværksted« åbne mulighed for at enhver bøsse eller lesbisk i Københavnsområdet får mulighed for at komme til orde i radioen.

Retningslinier:

2. Formål og retningslinier for Lokalradioen godkendes på Københavnsafdelingen af Forbundet af 1948's generalforsamling, eller på et i forvejen annonceret medlemsmøde i afdelingen, jvf. Forbundet af 1948's vedtægter herfor.

3. Lokalradioen etableres og drives ved midler tilstillet af Københavnsafdelingen af Forbundet af 1948, samt ved frivillige bidrag. Regnskaber fremlægges hvert år på den ordinære generalforsamling i afdelingen.

4. Lokalradioen ledes af en radio-redaktion. Radioeredaktionen er et åbent forum for alle medlemmer af Forbundet af 1948's Københavns afdeling. Alle medlemmer kan indtræde efter eget ønske. Alle møder er åbne.

5. Radioeredaktionen består af en række del-redaktioner. Hver del-redaktion udpeger af sin midte en person til en koordineringsgruppe.

Koordinationsgruppen fastsætter selv sin forretningsorden.

6. Koordinationsgruppen er ansvarlig for administrationen og programproduktionen. Hver del-redaktion er ansvarlig for egne udsendelsesredaktioner.

Koordinationsmøder afholdes så ofte det er formålst og hensyn til Lokalradioens drift.

Koordinationsgruppen er ansvarlig for »båndværkstedsvirksomheden«, samt sørger for den nødvendige tekniske og programmæssige rådgivning til båndværkstedbrugerne.

7. Den enkelte udsendelsestillægger er ansvarlig for udsendelsens indhold i alle sager overfor tredie-mand.

Koordinationsgruppen er ansvarlig for, at de af Ministeriet for kulturelle anliggenders regler for lokalradiofor-søget og lov herom overholdes.

Pan-Information, telefonsjeneren for bøsser og lesbiske, åbnede i juni 1981. Siden har man haft åben fredag, lørdag, søndag og mandag kl. 20-24. De første måneder gik stille med kun mellem 47 og 88 opkald pr. måned, men via annoncering er antallet steget betydeligt, helt op til 251 efter omtale i Ekstra Bladet. Med et samlet antal opkald på over 800 fra juni til december har gruppen vist sin eksistensberettigelse – så sandelig.

Bøsse-lesbisk lærergruppe har i løbet af 1981 fundet sine egne ben og har opstillet nogle mål og midler for det kommende arbejde. Lokalgruppen i København mødes jævnligt og har nedsat forskellige arbejdsgrupper, f. eks. intern basisgruppefunktion med relation til arbejdspladsen, udarbejdelse af dokumentationsmateriale til belysning af den bøsse/lesbiske lærers særlige situation i folkeskolen, til-

rettelegelse og fremstilling af en oplysende pjecce om gruppens arbejde og visioner, osv.

Kvindegruppen har i det forløbne år haft mange udadvendte aktiviteter, mest i form af temamøder og kulturarrangementer, f. eks. deltog over 100 i et møde vedr. lesbiske og psykiatri. I øjeblikket kører en møderække over emnet »lesbiske – roller og hændelser«, og det er hensigten at afholde et månedligt møde.

Pressegruppen havde oprindeligt udarbejdet et 3-timers program om bøsser og lesbiske til Danmarks Radio. Her ville man imidlertid ikke vide af det, og gruppen er derfor gået videre med at omredigere til Båndværkstedet, hvor man allerede har fået et program udsendt.

Københavns Nyt er udkommet med 6 numre i 1981. Stofmængden har været stor.

Medicinergruppen består af ca. 15 bøsse/lesbiske medicinere og medicinstuderende. Gruppen har haft en del startvanskeligheder (f. eks. eksamenslæsning), men har udarbejdet et spørgeskema til udsendelse til landets praktiserende læger (ved et repræsentativt udsnit) med henblik på at få lidt viden om deres holdninger. På længere sigt er det gruppens formål at arbejde med materialet om bøsser og lesbiske i medicinske lærebøger.

Filmgruppen arbejder på at lave en tidssvarende film om bøsser. Den skal henvende sig til (primært) unge (bøsser), og den skal være oplysende, diskussionsskabende og underholdende. Der er blevet arbejdet intenst med hele filmens idé, indhold og opbygning. Projektet ventes at ville tage 2 år eller lidt mere.

Introduktion af nye basisgrupper blev efter en pause genoptaget i efteråret. Der afholdes introduktionsmøder hver den 1. i måneden. Introduktionen er blevet forbedret gennem formulering af en række spørgsmål, så de fremmødte efter diskussion og besvarelse af disse lettere skulle kunne finde ud af, hvad de vil i en basisgruppe.

Jeppes Klub 48 på Frederiksberg har nu bestået i 9 år med stor tilslutning. Det er med »moderat musik« og i »hyggelige lokaler« med repræsentation fra »alle aldersklasser«, dvs. medlemmer, som ikke foretrækker »hård diskotek«. Det gør vi nok for lidt ud af.

Aalborgafdelingen

1981 var året, hvor afdelingen – i udbytte rigt samarbejde med Lesbisk Bevægelse – for alvor markerede, at bøsser og lesbiske også findes i Aalborg/Nordjylland, og at man også tør give sig til kende i fuldt dagslys.

Den bøsse-lesbiske kampagne i efteråret er det største arrangement for bøsser og lesbiske, som nogensinde har været afholdt i Aalborg. Ugen samlede størstedelen af byens og landsdelens mer' eller mindre udsprungne bøsser og lesbiske om en lang række vellykkede arrangementer – arrangementer, der takket være et godt PR-arbejde også nåede ud til vores heteroseksuelle medborgere.

Kampugens program var yderst alsidigt og spændende. Der var velbesøgt demonstration gennem Aalborgs mest befærdede gader, der var støttefest for bøsser og lesbiske, hvor kvindegruppen

Lilith spillede, og der var teater ved Kvindehusforeningens Teatergruppe og ved »Bøssekorset«, ligesom en lokal nyskabelse, »F-48-balletten« opførte et forrygende drag show. Der var forfatteraften, der var bøssefilm, og der var kvindeaften. Der var en aften med redaktøren af Sex er mer', og der var udstilling på hovedbiblioteket. Der var fin omtale i lokalpressen og i lokalradioen. Der var fremstillet plakat, pjecce og sanghæfte.

PR-mæssigt gav kampugnen meget. Derudover har afdelingen i årets løb annonceret i dels lokalpressen, dels i Information.

For Gå-Ud-Gruppen har det været et stille år. Gruppen har dog haft nogle gode arrangementer, selvom den store efterspørgsel – som kunne ventes efter udsendelse af brev til alle skoler – desværre udeblev.

Af andre udadvendte aktiviteter kan nævnes, at en til lejligheden nedsat lesbisk gruppe i Forbundet til årets 8. marts-arrangement uddelede en løbeseddel med de bevingede ord: »Lesbiske er også kvinder«. Bøssefrigørelsesdagen den 27. juni markeredes ved at uddele pjecer på et befærdet strøg. Endvidere har afdelingen sendt en del materiale af oplysende karakter ud til skoler og gymnasier.

Der har været afholdt 8 medlemsmøder med stærkt svingende fremmøde. Diskussionerne har været mange og brede dækkende et bredt spektrum fra fester til vold mod bøsser. Endvidere har medlemsmøderne været benyttet til nedsættelse eller supplering af arbejdsgrupper/udvalg. Bl. a. så 2 nye grupper dagens lys, nemlig en socialgruppe og en introduktionsgruppe til basis grupper. Formålet med socialgruppen er at introducere nye medlemmer til Forbundet og at virke som kontaktgruppe for medlemmer, der har noget, de gerne vil tale med bøsser og lesbiske om. Introduktionsgruppen til basisgrupper afholder introduktionsmøder den 1. tirsdag i hver måned.

Aalborg-Nyt, der nu udkommer i 6. årgang, udkom med 8 numre i 1981 fyldt med artikler, orientering om arrangementer, læserbreve, digte o. m. a. Bladet sendes til alle afdelingens medlemmer, men også til hovedbestyrelsens medlemmer, til andre forbundsafdelinger og til en række organisationer for bøsser og lesbiske i Skandinavien. Det Nordjyske Landsbibliotek abonnerer på bladet. Derudover har man forsøgt sig med lyrikafteener, og der har været udflugter, bl. a. til Göteborg.

Besøgstallet i Pan Club har været jævnt stigende, hvilket har betydet en stabilisering af økonomien. Til gavn var også en gave på 10.000 kr. fra Bygge- og Støttefonden. Administrativt vil Pan Club i 1982 blive kørt ind under selskabet i Århus, men den daglige drift varetages naturligvis fortsat af Aalborgafdelingen.

Bestyrelsen har trods udskiftninger arbejdet godt og kontinuerligt med sine arbejdsopgaver, af hvilke der især har været satset på det udadrettede og oplysende arbejde.

Afdelingen har været godt repræsenteret i det landspolitiske arbejde med bl. a. 3 medlemmer i hovedbestyrelsen, heraf hovedkassereren, og 1 medlem af Fondsbestyrelsen, forlagsbetyrelsen, bit

Kurt Nielsen
Foto: Allan Bunton

lioteksudvalg og det landsmødevalgte vedtægtsudvalg.

Bestyrelsen for Aalborgafdelingen har igennem flere år forestået udlejningen af Forbundets sommerhus i Blokhus - som det i daglig tale kaldes. Imidlertid har sommerhuset ikke tilhørt Forbundet - men derimod »Aalborglegatet til fordel for Forbundet af 1948«. Sådant har det i hvert fald været indtil årsskiftet 1981/82, men fra 1/1 82 er sommerhuset blevet nærmere knyttet til Forbundet - nærmere betegnet Aalborgafdelingen. Afdelingen har nemlig fra denne dag forpagtet sommerhuset - således at det fra nu af bliver en del af afdelingens virke. Sommerhuset er pt. lidt forsmø - men efter nogle arbejdsweekender i det kommende forår skulle der forhåbentlig være rettet op på dette forhold, således at lejerne vil strømme til allerede til sommer. For der er brug for det, idet forpagtningsafgiften for 1982 er på 9.000 kr., hvilket gerne skulle komme ind via huslejen. Fra 1983 vil afgiften være på 11.000 kr.

Århusafdelingen

Radio Århus er et projekt, der rækker lidt videre og måske rummer store perspektiver for bøsser og lesbiske. Det er et forsøg på at skabe en alternativ lokalradio på benene. Forhåbentlig lykkes det i løbet af 1982 med støtte fra Forbundets side at få gang i projektet. En radio med ugentlige bøsse/lesbiske programmer er måske ikke fremtidsmusik ret meget længere.

Christopher Street (homofrigørelsesdagen) blev i samarbejde med BBF og LB lidt mere utraditionel end sædvanligt. Demonstrationen blev afløst af en aktion. Det rummede fornyede perspektiver, men man kunne håbe, at flere ville benytte denne dag til at springe ud.

Festugen i Århus deltog afdelingen også aktivt i. Man havde stillet et varieret ugeprogram på benene med nyt arrangement hver aften. Hele ugen var godt besøgt. Imidlertid giver arrangementerne kun begrænset PR, så det bør nok overvejes nøje at arrangere noget alternativt.

Et aktivistmøde, hvor alle grupper og udvalg var mødt op, var en meget positiv oplevelse, hvor man fik udvekslet erfaringer om stort og småt på uformel vis. På medlemsmøderne har man bl. a. diskuteret partnerskab og (mange gange) vedtægter samt Kaposi Sarcom-undersøgelsen.

Gå-Ud-Gruppen har i gennemsnit haft 1 arrangement om måneden. I efteråret udsendes en pjeces til ca. 130 skoler, højere læreanstalter og politiske foreninger i Århus-området, hvilket har givet nogle henvendelser.

Aktivitetssudvalget har arrangeret forevisning af den tyske film »Konsekvensen«, besøg af journalisten og forfatteren Svend Erik Sørensen, der fortalte om sin selvbiografiske bog »Vil du ha' stumperne« samt et foredrag om H. C. Andersens brevveksling med Edward Collin ved Wilhelm von Rosen.

Århus Nyt udkom i 1981 med 8 numre. Århus Nyt er et medlemsblad, men alt for få medlemmer gør brug af det til at lufte tanker, ideer og ønsker, og det er yderst sjældent, der kommer reaktioner på, hvad der skrives i bladet.

Pan Café har nu eksisteret i 1½ år - med stadig stigende succes. En gruppe på 20 bøsser og lesbiske driver cafeen fra søndag til torsdag (19-23) med gratis adgang. Cafeen fungerer alternativt til disko-aftenernes hektiske liv, og der arrangeres derfor forskellige aktiviteter (valgmøde, basisgruppemøder,

musikaftener osv.). Udover cafevagtens manuelle arbejde i cafeen, har de en rådgivende og social funktion i forhold til gæster, for hvem det første trin på vejen ind i Forbundet er cafeen.

Fynsafdelingen

På en ekstraordinær generalforsamling d. 1. okt. 1981 afgik den daværende bestyrelse efter eget ønske og med sand forventning og ønske om at få valgt en ny bestyrelse.

Der blev valgt en bestyrelse bestående af 5 bøsser. Det var desværre ikke muligt at få nogle lesbiske til at lade sig vælge til bestyrelsen.

På den ekstraordinære generalforsamling blev der afgivet mundtlig beretning for de forløbne 7 mdr., så denne beretning dækker hovedsageligt de sidste 5 mdr. af året.

Der har været afholdt medlemsmøder stort set hver måned med bl. a. debat om forholdet mellem bøsser og lesbiske i F48, beretning om bestyrelsen og arbejdsgrupperne, oplæsning af egne digte, film m. m. På et af møderne blev der dannet en angstgruppe, som senere vil fremkomme med et oplæg til et møde omkring »Angst«.

Også i år deltog Fynsafdelingen i Odense Festivalen i Munkeløse. Forud blev der gjort et stort arbejde. Der blev bl. a. syet banner og faner til afdelingen samt trykt pjecer om afdelingen og dens aktiviteter.

»Lokal Nyt« er desværre ikke udkommet siden august 1981. Redaktionsgruppen mangler både stof og deltagere.

»Gå-ud-gruppen« har haft en del henvendelser på det sidste fra forskellige skoler, som er blevet fulgt op med et besøg. Gruppen, der er alt for lille består af ca. 3

medlemmer. Der er ikke sendt materiale til skoler eller andre, da det næppe ville være muligt at følge de henvendelser op, som ville komme.

»Samværsgruppen« fik i marts 1981 udvirket, at »Bøssemyter« blev opført i Odense. Teatergruppen »Banden« stod for den praktiske del af arrangementet ved at lægge lokaler til og sørge for annoncering samt forestå billetsalget, hvorved normale rabatordninger kunne opnås. »Bøssemyter« trak således 2 fulde huse på Industripalæet, ialt ca. 320 tilskuere. To fællesarrangementer mellem Fynsafdelingen og Provinsklubben kom også i stand. En aften med debatoplæg i en lysbilledserie med udgangspunkt i »Esbjergsagen« fra en gruppe i Århus og en aften med Carsten Nagel omkring temaet »Kærlighed«.

Rådgivningen er i det forløbne år kommet ind i fast gang. De henvendelser, der har været, viser deres berettigelse. Rådgivningen er åben hver torsdag. Der er taget kontakt med de praktiserende psykiskere i Odense for at gøre opmærksom på rådgivningens og Forbundet af 1948's eksistens og virkefelt med henblik på muligt samarbejde. En annoncering i 3 dagblade for afdelingen og rådgivningen samt løbende annoncering om rådgivningen har givet en del henvendelser til såvel afdelingen som til rådgivningen.

Der har været stor usikkerhed om fortsat benyttelse af lokalerne på Badstuen til afdelingens møder. Der blev derfor rettet henvendelse fra bestyrelsen og rådgivningen til Odense Kommune om økonomisk støtte til leje af lokaler. Henvendelsen vil, som det blev anbefalet, blive fulgt op af en konkret ansøgning om støtte til Rådgivningen.

Lokalsituationen tog sin løbning i, at det lykkedes at finde et egnet lokale i Nørrevej 71 km med at det lykkedes at få Forbundet af 1948's Bygge- og Støttefond til at indgå lejemålet. Fynsafdelingen skal så svare husleje til fonden.

En gruppe i København har lavet en »Forbunds Revy«, som er blevet opført nogle gange i Århus og København, hvortil overraskende skal gå til fordel for lokalradio Fynsafdelingen. Tak.

Der synes nu at være skabt rummer og muligheder for at få samlet og lettet arbejdet i afdelingen, især som der er et håb om at flere medlemmer vil deltage aktivt i nuværende og kommende aktiviteter i Fynsafdelingen.

Syddjyllandsafdelingen

Afdelingen har igen haft et vanskeligt år med udskiftninger i de aktive skare, hvilket har gjort det vanskeligt at få helt hold på tingene. Der er nu imidlertid valgt en ny bestyrelse, hvoraf nogle har været med før, så der er håb om, at man nu kan komme ind i en god gang.

Bortset fra sommermånederne har afdelingen faste mødeaftener på Skt. Jørgensgård i Kolding. Der har i begrænset omfang været gå-ud-arbejde. Af andre uddøende aktiviteter kan nævnes uddeling af løbesedler på gå-gaden i Kolding, en udstilling på hovedbiblioteket i Kolding samt besøg af forfatteren Svend Erik Sørensen. Til medlemmerne udsendes lokalbreve af lokalbladet Kolding Nyt.

DEBAT:

Så let var det for dem at undgå os - dengang?

OM ANTIDISKRIMINATIONSLOVGIVNING I DANMARK

Den danske antidiskriminationslovgivning baserer sig på FN's konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination fra 1965.

FN-konventionens baggrund og tilblivelse

Det er FN's formål at styrke menneskerettighederne og de fundamentale frihedsrettigheder for alle uden forskel med hensyn til race, køn, sprog eller religion.

På baggrund af forskellige udsagn af racefordomme og religiøs intolerance i begyndelsen af 60'erne aktualiseredes spørgsmålet om en konvention, der generelt vender sig imod sådanne fordomme,

og menneskerettighedskommissionen blev anmodet om at udarbejde forslag til erklæringer og konventioner om afskaffelse af alle former for racediskrimination og religiøs intolerance.

I 1963 vedtoges en erklæring, som bl. a. bygger på en forudsætning om, at enhver doktrin om racemæssig overlegenhed er videnskabelig falsk, moralsk forkastelig, socialt uretfærdig og farlig, og at raceforskelsbehandling hverken i terror eller praksis kan forsvares.

Denne erklæring danner baggrunden for konventionen om afskaffelse af racediskrimination. Senere er der i FN vedtaget to konventioner om henholdsvis økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og borgerlige og politiske rettigheder. Disse rettigheder skal sikres uden forskelsbehandling

med hensyn til race, hudfarve, national oprindelse eller fødsel, og konventionerne supplerer således konventionen om afskaffelse af racediskrimination.

FN-konventionens indhold

Racediskrimination defineres som »enhver forskel, udelukkelse, begrænsning eller fortrinsstilling på grundlag af race, hudfarve, afstamning eller national eller etnisk oprindelse, hvis formål eller virkning er at ophæve eller svække den ligelige anerkendelse, nydelse eller udøvelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på det politiske, økonomiske, sociale, kulturelle eller et hvilket som helst andet område af samfundslivet«. Enkelstaterne er dog berettigede til at stille egne statsborgere gunstige end udlændinge.

De deltagende stater »fordømmer racediskrimination og forpligter sig til ved alle egnede midler og uopholdeligt at føre en politik, der tager sigte på at afskaffe racediskrimination af enhver art og fremme forståelsen mellem alle racer«. Deltagerstaterne skal endvidere »ved alle egnede midler, herunder sådan lovgivning, som forholdene måtte kræve, forbyde og standse racediskrimination foretaget af nogen enkeltperson, gruppe, eller organisation« samt støtte organisationer og foranstaltninger, som sigter til at fjerne

skranker mellem racerne. Det fastslås endvidere, at en fortrinsstilling for grupper og enkeltpersoner, som trænger til særlig støtte, ikke vil være i strid med konventionen.

Deltagerstaterne forbyder al propaganda og organisationer, som bygger på racemæssig overlegenhed, og de forpligter sig til at modvirke tilskyndelse til sådan diskrimination gennem kriminalisering af udbredelsen af sådanne ideer samt forbud mod organisationer og organiseret propaganda-virksomhed i dette øjemed.

Deltagerstaterne påtager sig at sikre ethvert menneskes ret til lighed for loven uanset race, hudfarve eller national eller etnisk oprindelse, bl. a. hvad angår personlig sikkerhed og beskyttelse mod vold eller legemsbeskadigelse; ret til fri bosættelse; ret til ægteskab; arveret; ret til frit valg af beskæftigelse samt til lige løn for lige arbejde; ret til ligelig deltagelse i kulturel virksomhed.

Dansk rets forhold til konventionen

Langt de fleste forhold, som er nævnt i konventionen, var allerede forud dækket af dansk lovgivning. Derimod var det ikke muligt at straffe for flg. forhold: 1) udbredelse af ideer, der hviler på racemæssig overlegenhed eller racehad, 2) tilskyndelse til racediskrimination og 3) ydelse af bistand til raceforfølgning, herunder dens finansiering.

Retten til at indgå ægteskab og til valg af ægtefælle er utvivlsomt indeholdt i ægteskabslovgivningen hvad angår konventionens nuværende ordlyd, men ville ikke være det ved en udvidelse med f. eks. seksuel orientering. Det samme gør sig helt klart gældende med arveretten. Hvad angår retten til arbejde dækkes man via dansk lovgivning ind hvad angår race, hudfarve eller national oprindelse (ILO-konvention) og køn (EF-direktiv), men ikke hvad angår seksuel orientering, omend problemerne i praksis (måske) ikke er store. Hvad angår retten til bolig er dansk lovgivning også dækkende, senest via administrativ afgørelse hvad angår homoseksuelles ret til bolig på lige fod med heteroseksuelle.

For så vidt angår adgang til alle for offentligheden bestemte steder og indretninger såsom hoteller, restauranter, parker osv. vil det i praksis være vanskeligt at diskriminere, idet bevillinger til restaurationsdrift f. eks. kan fratrages en bevillingshaver,

men diskrimination på grund af seksuel orientering er heller ikke her omtalt i hverken konvention eller i lovgivning.

Hovedsynspunkter ved indførelsen af den danske antidiskriminationslovgivning

Der foreligger ingen undersøgelser, som er egnet til at belyse, i hvilket omfang der i Danmark forekommer diskrimination af de i konventionen omhandlede typer. Det dengang nedsatte rasediskriminationsudvalg så det heller ikke som sin opgave at iværksætte større undersøgelser, og det skete heller ikke i forbindelse med lovrevisjonen i de øvrige nordiske lande. Ved forespørgsler til en række ministerier konstaterede udvalget, at der ikke var registreret tilfælde af rasediskrimination.

Det var udvalgets almindelige indtryk, at rasediskrimination kun i ringe omfang har givet anledning til klager, undersøgelser og reaktioner hos offentlige myndigheder. »Man kan imidlertid ikke heraf slutte, at der ikke forekommer diskrimination...« der (kan) meget vel () tænkes at fremkomme nye oplysninger, som peger i retning af lovændringer og andre foranstaltninger fra det offentlige side til værn mod rasediskrimination, der går videre end de forslag, udvalget har fundet grundlag for at stille.

Fra udvalgets synspunkt har det været ønskeligt ikke at stille forslag om mere omfattende lovændringer end hensynet til FN's konvention og til de nu foreliggende oplysninger om forekomst af diskrimination i Danmark taler for.

Det gjaldt generelt for udvalget, at menings- og ytringsfriheden samt forenings- og forsamlingsfriheden også måtte respekteres ved lovgivning vendt imod rasediskrimination m. v. Det ville f. eks. råde mod den danske opfattelse af ytringsfrihed, hvis man kriminaliserede enhver udbredelse af forestillinger om racemæssig overlegenhed eller af udtryk for racehad.

Den danske antidiskriminationslovgivning

FN-konventionens art. 4 handler om bl. a. pligt til at foreskrive straf for udbredelse af racehad, for tilskyndelse af rasediskrimination, for vold og tilskyndelse til vold mod racegrupper, mens art. 5 skal sikre alle uanset race eller oprindelse lige ret med hensyn til opnåelsen og nydelsen af en lang række nærmere opregnede rettigheder.

Som omtalt var de i konventionen stillede krav allerede forud i vidt omfang opfyldt i dansk ret. På den anden side måtte det på en række punkter anses for nødvendigt at give nye lovbestemmelser mod rasediskrimination. Det skete dels ved at tilpasse straffelovens § 266b til konventionen, dels ved at samle nye bestemmelser rettet mod racemæssig diskrimination i en særlig lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m. v.

Straffelovens § 266b.

»Den, der offentligt eller med for-

sæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller gøres til genstand for nedsættende omtale eller behandling på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse eller tro, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.«

Formuleringen dækker dels forhånelser og anden nedsættende omtale eller behandling, dels påstande, rygter o. lign. Paragraffens ordvalg er dækkende for konventionens indhold med hensyn til, hvor der i dansk ret er behov for kriminalisering ved siden af reglerne om vold, hærværk, ærekrænkelser, anstiftelser til forbrudelser og medvirken til sådanne.

De strafbare forhold er (af hensyn til ytringsfriheden) begrænset til udtalelser og andre meddelelser, der fremsættes »offentligt eller med forsat til udbredelse i en videre kreds«. Endvidere holdes forhold af mindre grovhed uden for det strafbare område. Også videnskabeligt fremsatte teorier om racemæssige, nationale eller etniske forskelligheder falder udenfor, hvilket også gør sig gældende med udtalelser, der falder som led i en saglig debat.

Udtalelser rettet mod en enkelt person må, hvis de ikke kan ses som udtryk for forhånelser eller forfølgelse af den gruppe, til hvilken den pågældende hører, bedømmes i henhold til straffelovens almindelige regler om freds- og ærekrænkelser.

Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m. v.

§ 1. Den, som inden for erhvervs- eller almennyttig virksomhed på grund af en persons race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse eller tro nægter at betjene den pågældende på samme vilkår som andre, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som af nogen af de i stk. 1 nævnte grunde nægter at give en person adgang på samme vilkår som andre til sted, forestilling, udstilling, sammenkomst eller lignende, der er åben for almenheden.

Forud for vedtagelsen af denne lov værnedes den danske lovgivning ikke tilstrækkeligt imod rasediskrimination på flg. områder: retten til arbejde, retten til bolig og adgang til alle for offentligheden bestemte steder og indretninger.

Retten til bolig menes at være dækket ind under »erhvervs- eller almennyttig virksomhed«. Det vil iøvrigt være vanskeligt at bevise diskrimination på grund af race m. v., fordi udlejerens valg blandt flere ansøgere kan bestemmes af mange hensyn, således at det kan være vanskeligt at afvise, at det ikke var ansøgerens race, der var afgørende. På boligområdet finder også lejelovens bestemmelser anvendelse.

Spørgsmålet om rasediskrimination på arbejdsmarkedet mentes at være dækket ind for så vidt angik det overenskomstdækkede om-

råde, idet ingen ansat kan beskæftiges ved overenskomstdækket arbejde på ringere vilkår end de i overenskomsten fastsatte. Retten til arbejde også på det ikke-overenskomstdækkede område er ikke sikret i dansk lovgivning, idet retten til arbejde ikke er medtaget i antidiskriminationslovgivningen.

Forsøg på at medtage seksuel orientering

Begge love blev vedtaget i folketingen den 9/6 1971. Folketingsudvalget afgav betænkning den 26. maj 1971. I denne betænkning nævnes det, at Aktivistgruppen Vennen har haft foretræde for udvalget. »Gruppen har over for udvalget fremsat ønske om, at den her omhandlede lovgivning udvikles, således at den kommer til at omfatte forbud mod diskriminering mod seksuelle afviger. Udvalget har ment, at det lå uden for dets opgave at beskæftige sig med andre former for diskrimination end de i lovforslagets § 1, stk. 2 nævnte«.

Så let var det for dem at undgå os - dengang!

Forbundet af 1948 bør forsøge at få »seksuel orientering« indsat i gruppen af de karakteristika, som lovene omfatter. Ikke fordi, det sig selv vil ændre så meget på hverken holdninger eller adfærd men fordi debatten i medierne omkring et sådant forslag vil have en vis indflydelse på holdningsbearbejdelsen, og fordi en vedtagelse heraf vil have enorm stor psykologisk betydning for os selv.

Henning Jørgensen

Forbud mod at diskriminere homoseksuelle i Norge

OM ANTIDISKRIMINATIONSLOVGIVNING I NORGE

Den norske antidiskriminationslovgivning, som efter mange anstrengelser blev vedtaget i 1981, berører 2 paragraffer i straffeloven:

§ 135a: Med bøder eller fængsel indtil 2 år straffes den, som ved udtalelse eller anden meddelelse som fremsættes offentligt eller på anden måde spredes blandt almenheden, truer, forhåner eller udsætter for had, forfølgelse eller ringeagt en person eller en gruppe af personer på grund af deres trosbekendelse, race, hudfarve eller nationale eller etniske oprindelse. Tilsvarende gælder sådanne krænkelser over for en person eller en gruppe på grund af deres homofile tilbøjelighed, leveform eller orientering.

§ 349a: Med bøder eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som i erhvervmæssig eller lignende virksomhed, på grund af en persons trosbekendelse, race, hudfarve eller nationale eller etniske oprindelse nægter ham varer eller tjenester på de vilkår, som gælder for andre. På samme måde straffes den, som i sådan virksomhed nægter en person varer eller tjenester

som nævnt på grund af hans homofile tilbøjelighed, leveform eller orientering.

Med de vedtagne ændringer i straffeloven (understregningerne) er det blevet strafbart at fremsætte groft krænkende ytringer om personer på grund af deres »homofile tilbøjelighed, leveform eller orientering« (§ 135a), og det er blevet strafbart for næringsdrivende at nægte personer varer eller tjenester på de vilkår, som gælder for andre, på grund af deres »homofile tilbøjelighed, leveform eller orientering« (§ 349a).

Baggrunden for lovændringen

Det norske straffelovråd fik i 1975 til opgave at overveje, om der burde gives et strafferetligt værn mod diskrimination af bøsser og lesbiske (»homofile«). En hovedårsag hertil var en henvendelse fra Det Norske Forbundet af 1948.

I ministeriets brev til straffelovrådet er det nævnt, at diskrimination og andre former for overgreb mod bøsser og lesbiske utvivlsomt forekommer i en vis udstrækning, men at det er vanskeligt at danne sig et billede af karakteren og omfanget af disse krænkelser. Det hedder videre, at en del overgreb allerede dækkes af eksisterende straffebestemmelser, bl. a. bestemmelser som retter sig mod

legems- og ærekrænkelser eller krænkelser af privatlivets fred. Desuden er bøsser og lesbiske på samme måde som andre i forskellige forhold værnet ved regler og principper, som retter sig mod forskelsbehandling eller usaglig eller urimelig adfærd, bl. a. hvad angår lighedsprincippet i den offentlige forvaltning samt i prisloven, husejendomsloven og arbejdsloven. Det synes imidlertid klart, at der forekommer diskriminerende udtalelser og handlinger, som hverken rammes af eksisterende straffebestemmelser eller andre regler. Og det er ikke udelukket, at sådanne overgreb kan øges i omfang, dersom bøsser og lesbiske i stadig stigende grad står åbent frem. Det er ministeriets mening, at diskrimination på grund af seksuel tilbøjelighed er klart uønsket, men mener imidlertid, at kampen først og fremmest må føres med ikke-retslige midler, særlig gennem saglig oplysningsvirksomhed.

Straffelovrådets betænkning

1. kap. indeholder psykiatriske og socialmedicinske betragtninger omkring homoseksualitet, i 2. kapitel gennemgås 10 eksempler på krænkelser af bøsser og lesbiske, som Det Norske Forbundet af 1948 har indsendt til rådet, og i 3. kap. bemærkes det, at den norske

kirkes holdning har ændret sig i mere liberal retning gennem de seneste år.

Kap. 4 i betænkningen behandler bøssers og lesbiskes værn mod krænkelser efter gældende norsk ret. På samme måde som andre er bøsser og lesbiske værnet af straffebestemmelser, som retter sig imod legemskrænkelser, ærekrænkelser og krænkelser af privatlivets fred. Det gælder også, når sådanne integritetskrænkelser foretages mod bøsser og lesbiske som følge af deres seksuelle tilbøjelighed eller leveform.

Når det gælder straffelovens bestemmelser om ærekrænkelser må man bemærke, at disse ikke uden videre rammer tilfælde, hvor krænkelser er fremsat over for en flertal af personer. Det vil bero på et skøn, hvornår man vil sige, at den kredsen er så ubestemt, at den enkelte ikke kan anse sig for fornærmet i forhold til straffeloven. Krænkelser om homoseksuelle generelt - som gruppe - rammer ikke.

Også civilretligt har bøsser og lesbiske det samme værn som andre. Det gælder f. eks. beskyttelse mod usaglig opsigelse efter reglerne i husejendomsloven og arbejdsloven, beskyttelse mod nægtelse af forretningsforbindelser efter prisloven og mod usaglig forskelsbehandling på det offentlige område.

I kap. 6 gør straffelovrådet rede for de daværende bestemmelser i de to ændrede paragraffer.

Straffelovrådets overvejelser

Der var enighed om, at der ikke burde fremsættes forslag om en selvstændig, ny straffebestemmelse for bøsser og lesbiske, hvormed en udvidelse af §§ 135a og 349a

evt. ville være velegnet.

Straffelovrådets faste medlemmer, en højesteretsdommer og en juridisk professor, mente ikke, at det var nødvendigt med en særlig beskyttelse af homoseksuelle. De pegede på, at strafferetlig lovgivning, som tog sigte på at beskytte bøsser og lesbiske, kunne føre til aggression og dermed modvirke sin hensigt. Selvom bøsser og lesbiske har behov for beskyttelse må man derfor være forsigtig med at bruge straf som virkemiddel. Heller ikke andre udsatte grupper i samfundet, som f. eks. alkoholikere, sindslidende, åndssvage og handicappede har nogen særlig strafferetlig beskyttelse efter gældende ret. De grupper, som oprindeligt var dækket af §§ 135a og 349a adskiller sig desuden i væsentlig grad fra bøsser og lesbiske. Nedsættende omtale af bøsser og lesbiske på grund af deres leveform kan ikke under nogen omstændighed sidestilles med nedsættende omtale af personer på grund af den hudfarve, race m. m.

Straffelovrådets specielt udpegede medlemmer, en advokat og en medicinsk doktor, gik derimod ind for en speciel strafferetlig beskyttelse for bøsser og lesbiske som gruppe betragtet. Krænkelser om homoseksuelle har som regel præg af generelle udsagn. Det er ikke hensigten, at skal ramme den enkelte homoseksuelle. Udtalelserne er oftest præget af stereotyp forestillinger om bøssers og lesbiskes personlige egenskaber, f. eks. at de er drilfærdige, dovne, arbejdssky, osv. seksuelle, at de forgriber sig mindrefærdige o. lign. Følelsen gruppetilhør gør imidlertid, at grupper bliver udsat for hån og diskrimination, vil det i mange

fælde opleves som diskrimination af den enkelte, selv af dem, som i dagligdagen føler sig fjern fra gruppen. Kernen i belastningen ligger i det forhold, at personen, det drejer sig om, ikke kan gøre noget ved, at han eller hun er homoseksuel. Der findes ingen alternativer til vedkommendes livssituation.

Høringsresultater

Den norske kirkes præsteforening, biskopperne, rigsadvokaten, en del statsadvokater, flertallet af advokatrådets lovudvalg for straffetret, Den norske Dommerforening og Norsk Presseforbund (yttringsfriheden) vendte sig imod en særlig strafferetlig beskyttelse.

Et mindretal i Den Norske Advokatforenings lovudvalg for straffetret, Norsk Psykologforening, Det Norske Forbund af 1948, Fællesrådet for Homofile Organisationer i Norge, Måndebevægelsen, Lesbiske Bevægelse o. a. støttede en særlig strafferetlig beskyttelse.

Norsk Psykologforening udtalte bl. a., at det er særlig vigtigt at give bøsser og lesbiske særlig retsbeskyttelse på linje med beskyttelse mod racefordomme o. a., fordi homoseksuelle, i modsætning til andre grupper, har ekstremt lille samfundsmæssig opbakning. Bøsser og lesbiske møder mangel på respekt og samfundsmæssig forståelse, også i samfundsorganer og -institutioner som retsvæsenet, pressen, skolen, kirken og sundhedsvæsenet. Også psykologer har deltaget i psykiatriens tidligere

stempning af homoseksualitet som en sygdom i sig selv og kan dermed have bidraget til at retfærdiggøre diskriminerende holdninger i samfundet iøvrigt. Den nonchalance, som bøsser og lesbiske ofte er blevet mødt med hos politi og retsvæsen viser også, at den eksisterende almindelige retsbeskyttelse mod ærekrænkelser og legemsbeskædigelse ikke er tilstrækkelig til at give denne gruppe en rimelig beskyttelse.

Udtalelserne fra de homoseksuelles organisationer er meget omfattende. Bl. a. fremhæves det, at straffelovrådet's faste medlemmers udtalelse bygger på fordomme og manglende indsigt i bøssers og lesbisk situation, og at deres udtalelse om, at homoseksuelle som gruppe står i en helt anden situation end de af den oprindelige antidiskriminationslov omfattede, er ubegrundet. Derudover fremhæves den symbolfunktion og holdningsskabende effekt, som en særlig strafferetlig beskyttelse vil have.

Fællesrådet for Homofile Organisationer i Norge dokumenterer bl. a. en række overgreb på bøsser og lesbiske og nævner videre, at fordommene om homoseksuelle altså kan danne grobund for alvorlige voldsforbrydelser. Mange overfald bliver ikke anmeldt, fordi ofret vil bevare sin anonymitet. Det har bl. a. sammenhæng med den foragt, homoseksuelle møder hos myndighederne. Men selvom de skyldige bliver straffet, fjerner det ikke årsagerne til overgrebene, nemlig fordommene. Homoseksu-

elle er som oftest en skjult minoritet, og så længe bøsser og lesbiske opfattes som en eksotisk og fremmed del af befolkningen, vil stærke følelsesmæssige reaktioner oparbejdes, myter og fordomme bekræftes, og manglen på forståelse for bøssers og lesbisk situation opretholdes. Så længe bøsser og lesbiske ikke kan leve uden angst for overgreb, vil usynligheden og forståelsesløsheden bestå. Der eksisterer kun en meget begrænset ytringsfrihed for bøsser og lesbiske. Meningsudvekslingen finder stort set sted i organisationerne, fordi så få bøsser og lesbiske tør stå frem offentligt. Et forbud mod den mest usmagelige og løgnagtige propaganda mod bøsser og lesbiske kan rydde lidt op i de værste fordomme og skabe et reelt grundlag for dialog. Reel ytringsfrihed for en stor del af befolkningen er mere værd end tomme slagord. I virkeligheden er det vanskeligt at se, at ytringsfriheden skulle blive begrænset ved at udvide antidiskriminationsloven til også at omfatte bøsser og lesbiske, for den agitation, der forhindres herved, hindrer i virkeligheden den fri meningsdannelse ved at forgifte den offentlige debat ved hjælp af hensynsløs propaganda, løgn, ophidselse og bagvaskelse. De faste medlemmer af straffelovrådet ser ud til at opfatte den homoseksuelle frigørelse som et spørgsmål og retten til at leje hinanden på gaden eller danse sammen på heteroseksuelle restauranter. Det væsentlige problem i den homoseksuelle kamp i dag er den

samfundsmæssige undertrykkelse, som fører til, at titusinder af samfundsborgere lever i angst og skjuler en vigtig del af deres personlighed over for omgivelserne. Det fører til utallige tilfælde af tragisk isolation, tab af selvrespekt og livsmuligheder.

Straffebestemmelser mod diskrimination af bøsser og lesbiske vil have betydning i flg. sammenhænge:

- de vil have en almenpræventiv virkning i forhold til de typer krænkelse, der her er tale om, og sandsynligvis i nogen grad begrænse omfanget af sådanne handlinger
- de vil have symbolsk effekt og virke som en markering fra myndighedernes side om misbilligelse af sådan diskriminering, samt en accept af homoseksuelle som ligeværdige samfundsborgere.

En sådan symbolsk effekt vil kunne give sig udslag i:

- holdningsændringer i offentligheden ved den markering, som ligger i selve bestemmelserne og ved den opdragende virkning, offentliggørelsen omkring bestemmelserne og omkring enkelte straffesager, vil kunne få.
- holdningsændringer hos offentlige myndigheder.
- en styrkelse af bøssers og lesbisk selvfølelse, som vil kunne virke i retning af at reducere oplevelsen af undertrykkelse
- indvirkning på andre regler i lovgivningen og dermed effektivisere den beskyttelse, som mere formelt end reelt findes i lovgivningen allerede

- bestemmelserne vil hindre, at der i forbindelse med den frage-rechtsproces, som bøsser og lesbiske vil gennemføre i årene fremover, opbygges en stærk modstandsbevægelse baseret på fordomme og intolerance

- bestemmelserne vil kunne møde flere andre lande til at gennemføre en lignende lovgivning

Justitsministeriets bemærkninger

Ministeriet lagde vægt på, at bøsser og lesbiske faktisk bliver udsat for diskrimination og andre former for krænkelse. Det dokumenteres rigeligt i straffelovrådets betænkning. I vurdering af spørgsmålet, om bøsser og lesbiske har behov for særlig beskyttelse i lovgivningen var ministeriet enig med de særlig tilkaldte. Bøsser og lesbiske er udsat som minoritetsgruppe. Som gruppe betragtes risikerer man at blive udsat for lidelser på grund af norm- og værdkollisioner i samfundet. Endvidere havde det efter ministeriets opfattelse betydning, at samfundet ved at indføre strafferetlig beskyttelse mod krænkelse af bøsser og lesbiske giver udtryk for en principiel holdning. Straffebestemmelser vil have en klar program- og symbolsk funktion. Ministeriet mente, at symbolfunktionen også kunne have reelle virkninger, f. eks. i retning af, at det bliver lettere at leve som »åben« bøsse eller lesbisk.

Henning Jørgensen

Forbundet af 1948 samlet balance

FORBUNDET AF 1948
SAMLET BALANCE FOR 5 LOKALAFDELINGER, FOND, LANDSFØRENING,
2 RESTAURATIONSELSKABER SANT FORLAGSVIRKSOMHED
PR. 31. DECEMBER 1981.

(Hele kr.)

AKTIVER:

Likvide beholdninger	132.454
Lagre (excl. nedskrivninger)	102.559
Inventar og indretning af lejede lokaler	1.718.314
Debitorer og tilgodehavende statstilskud	137.692
Værdipapirer, Grundejernes Investeringsfond samt pantebreve (excl. beholdning af egne aktier m.v.)	159.714
og brandsikring	3.552.106
Ejendomme	
AKTIVER IALT	5.802.839

PASSIVER:

Kreditorer, skyldige omkostninger, Å-skat og moms	793.653
Banklån	251.557
Langfristet lånegæld, prioritetslån m.v.	4.234.708
	5.279.918
Egenkapital 31. december 1981	522.921
PASSIVER IALT	5.802.839

Den samlede formue har i regnskabsåret 1981 udviklet sig således:

	Kr.
Formue pr. 1. januar 1981	332.868
- Driftsunderskud af Restaurationselskabet af 21/3 1965 A/S	224.765
+ Driftsoverskud af Restaurationselskabet af 18/8 1976 ApS	5.737
+ Driftsoverskud af Landsforening og lokalafdelinger, netto	212.342
+ Driftsunderskud af Forlagsvirksomhed	14.971
+ Driftsoverskud af Bygge- og Støttefond	211.710
FORMUE PR. 31. DECEMBER 1981	522.921

EKSTRAKT AF SAMLEDE DRIFTSREGNSKAB 1981
FOR LOKALAFDELINGER OG LANDSFØRENING

Kontingenter	460.475
Klubindtægter	654.347
Andre indtægter (gaver, arrangementer renter m.v.)	110.227
SAMLEDE INDTEGTER	1.225.049
Administrationsomkostninger	420.715
Huslejer og overførsler til fonden	440.086
Aktiviteter	73.964
Møder, rejser, landsmøde og seminar	65.132
Afskrivninger	1.872
Investeringer (Århus og Fyn)	10.938
SAMLET RESULTAT (OVERSKUD)	212.342

Foranstående balance, kapitalforklaring og driftsregnskabsekstrakt er udarbejdet på grundlag af de foreliggende regnskaber for lokalafdelinger, Landsforening, Bygge- og Støttefond samt Restaurationselskaberne. Vi henviser til påtegninger på disse. I balancen er beholdningen af egne aktier og andeparter elimineret.

København, den 10. februar 1982.

REVISION DANMARK

P. Kragh
statsautoriseret revisor

Forbundet af 1948's Bygge og støttefond

DRIFTSREGNSKAB FOR TIDEN 1. JANUAR - 31. DECEMBER 1981.

Ejendommens drift, matr.nr. 134, Knebrotstræde 3, København:	
Lejeindtægt	562.961
Andele af fællesudgifter ifølge ejerforeningsregnskab 1981	91.629
Ejendomsafgifter	28.043
Småanskaffelser	2.499
Prioritetsrenter	206.806
ARETS OVERKUD	328.977
	233.984